ŠVENTO KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS NR. 415

M. MESCHLER, S. J.

ŠVENTASIS ALOYZAS

KRIKŠČIONIŠKOJO JAUNIMO GLOBĖJO GYVENIMAS.

SULIETUVINO BYRAS.

KAUNAS 1926 M.

ŠVENTO KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS NR. 415

M. Meschler, S. J.

Šventasis Aloyzas

Krikščioniškojo Jaunimo Globėjo gyvenimas.

Sulietuvino Byras.

KAUNAS 1926 M.

Nr. 4201.

Imprimatur.

Datum Caunae die 11 decembris 1922 an.

† Franciscus Epps Samogitiens.

(L. S.)

Lietuvių Katalikų

Jaunimo „Pavasario“ Sąjungai.

Šventojo Aloyzo užtarimu

plačiai ir sparčiai tarpkie!

Lietuvą Tėvynę dora puoškie!

Byras.

„Nes — kasgi man yra danguje?
ir ko gi aš trokštu ant žemės be tavęs?
Nors alptų mano kūnas ir mano širdis,
mano širdies Dievas ir mano dalis yra Dievas per amžius.“
(Psalm. 72, 25—26).

Turinys.

	Pusl.
Turinys.	V
Prakalba.	VII

I. Šventasis pasaulyje.

1.	Malonės kūdikėlis.	1
2.	Nusidėjėlių šėtrose.	5
3.	Šventojo Aloyzo atsivertimas.	8
4.	Dvasiškojo gyvenimo lopšys.	10
5.	Saulės žvilgterėjimas į Mantuos žiemą.	15
6.	Dvejopas dvasiškojo gyvenimo šaltinis	16
7.	Vienu žingsniu pirmyn.	19
8.	Nusimarinimo auka erškėčių krūme.	21
9.	Madrido pilyje.	24
10.	Pašaukimo išsirinkimas.	28
11.	Pirmoji audra.	30
12.	Bandymo kelionė.	32
13.	Nauja kova — naujas laimėjimas.	34
14.	Tarpukaris, bet ne taika.	37
15.	Paskutinioji kova.	40
16.	Pasišalinimas.	43
17.	In exitu Israel de Aegypto.	45

II. Šventasis vienuolyne.

1.	Nauja tėvynė.	48
2.	Visko nusikračius.	49
3.	Numirus jausmams.	53
4.	Nuolankumo meilė.	55
5.	Al Gezo vienuolyne.	56
6.	Vėl šv. Andriaus maldos vienuolyne.	58
7.	Neapolio žiema.	63
8.	Dvasiškųjų ir pasaulinių mokslų jaunikaitis.	65
9.	Šventojo mokslavyrio nuolankumas.	67
10.	Klusnumo dorybė.	70
11.	Neturto mylėtojas.	72
12.	Mokėjimas marintis.	74
13.	Tobulybės pilnatvė — tai meilė.	75
14.	Balandis su alyvmedžio šakele.	78

15. Painus reikalas. 82
16. Dangaus atspindžiai. 84
17. Atgal tėvynėn. 87
18. Ateik, Viešpatie Jėzau! 92
19. Štai, ateinu! 97

III. Šventasis Danguje.

1. Žemiškoji tuštuma pranykusio angelo vietoje. 99
2. Didysis stebukladaris. 100
3. Dievo ir žmonių numylėtinis. 105
4. Šventojo Aloyzo būdas. 107
5. Jaunystės garbingumas. 109
6. Kunigaikščių veidrodis. 111
7. Žemčiūgų mylėtojas. 113
8. Užbaiga. 115

PRAKALBA.

Jaunystė yra gražiausis žmogaus gyvenimo laikotarpis. Kaip pavasarį viskas gyviau atrodo, taip ir žmogaus pavasarį—jaunystėje jaučiamas nepaprastas žmogaus gyvumas, jautrumas, linksmumas. *Jaunystė — linksmumo dienos.*

Deja, tas jauno žmogaus spitrumas ne visuomet neša jam gera, ypač kada tos savyje gražios žmogaus ypatybės esti blogai auklėjamos, į gero nelenkiamos. Daugiausia žalos jaunimui pridaro *blogi draugai.* „Venk blogo draugo, rašo šventas Liudvikas karalius: kuo labiausiai įkaitęs anglis užges, jeigu jį vandenimi apliesi. Taip ir kiekvienas žmogus, nors ir labai doras būtų, gali sugesti, jeigu draugaus su blogais (draugais)".

Tai suprasdami, kilnesni asmenys stengiasi visokiais būdais pagaminti jaunimui tinkamų *gyvenimo sąlygų,* kad jis galėtų be pavojaus tikėjimui, dorai ir žmoniškumui tinkamai ir naudingai sunaudoti savo jaunas kūno ir dvasios pajėgas.

Svarbiausias dalykas jaunimo gyvenime yra *geri draugai,* su kuriais būtų galima padoriai praleisti laisvas valandas. Kaip paukštis be lakiojimo, taip jaunas žmogus negali būti be pasilinksminimo, kurį jis dažniausiai randa tarp savo draugų.

Štai, garsusis vokiečių rašytojas, Kun. Mešleris, iš Jėzaus Draugijos (jėzuitas), norėdamas duoti jaunimui geriausį draugą, kurio pavyzdys visus trauktų ir lenktų gera, parašė *Šventojo Aloyzo Gyvenimą*", to garbingojo jaunikaičio ir galingojo jaunimo Globėjo.

Ir žiūrėkite! Krikščioniškasis jaunimas tą knygutę taip pamilo, jog net kas dveji metai, ir dar dažniau, teko gaminti naujų knygutės leidimų. Nepraėjo trisdešimt metų nuo veikalo parašymo, o jau turime šešiolika jo leidimų, ir tai tik viena vokiečių kalba.

Matydamas tokį spartų savo veikalo platinimąsi, štai ką rašo Kun. Mešleris:

Vienuoliktasis leidimas per dvidešimt metų! Juk tai džiuginąs pasisekimas! Iš to aišku, jog mūsų katalikiškasis jaunimas tebedega *aukštų siekimų* meilės ugnimi ir tebetrokšta lavintis krikščioniškose dorybėse, kurias taip gražiai atvaizduoja šventojo Aloyzo gyvenimas. Tai yra šviesi mūsų amžiaus žymė. Ir šiai dienai tinka tie gražūs Šv. Rašto žodžiai: „O, kaip gi graži nesutepta giminė su skaistumu! nes jos atmintis nemari, ir ji žinoma ir pas Dievą ir pas žmonės (išminties). Seneliui rašytojui yra didžiausios paguodos duoti savo raštais mielam jaunimo pasauliui tinkamos pramogos.

Tas pats noras duoti Lietuvos jaunimui tinkamos pramogos paragino sulietuvinti aną gražią Kun. Mešlerio knygutę. Šitoje knygelėje rasite Jūs, Brangieji Broleliai ir Meiliosios Seselės, gražių *gražiausių pavyzdžių* iš šv. Aloyzo gyvenimo. Tie pavyzdžiai parodys, kaip mes privalome čia žemėj gyventi, kad būtumėm verti vadintis krikščionimis katalikais ir kad tuo pačiu taptumėm verti Dangaus Karalystės. Duok, Dieve, kad neatsirastų mūsų brangiojoje Tėvynėje nė vieno *pavasarininko bei pavasarininkės*, kurie neturėtų savo galingojo globėjo gyvenimo aprašymo.

Bet ir šiaipjau krikščioniškoji siela privalo įsigyti knygutę „Šventasis Aloyzas". Šis veikalėlis, kaip ir visi šventųjų gyvenimų aprašymai, atgaivins skaitytojuje žemiškų reikalų nuslopintą dvasią ir paragins visus *dienos darbus pašventinti* ta kilnia mintimi: Ar valgote, ar geriate, ar ką kita darote, viską Dievo garbei darykite. Ak, kaip būtų malonu, kad ši knygutė prisidėtų *gaivinti lietuvių dvasios kilnumui*, kurs kiek aptemo nuo karų ir visokių sumišimų tamsių rūkų! O šventasis Aloyze! Tu niekam neatsakei užtarimo pas Dievą, išprašyk ir šitam menkam darbeliui Viešpaties palaiminimo, kad jo vaisiais būtų šios knygutės spartus išsiplatinimas Lietuvos padangėje ir tikras tikinčiųjų paraginimas sekti Tavo gražiu pavyzdžiu!

Kaunas, 22. XI. 22 d. *Byras.*

I. Šventasis pasaulyje.

1. Malonės kūdikėlis.

Šveicarijos ir Tirolio Alpių kalnai, nusileisdami Lombardijos lygumon, sudaro labai įdomų kraštą, išmargintą įvairiausiais kalneliais, aukštumomis ir kalvomis, tarp kurių talkšo daugybė ežerų, ežerėlių, gaivinamų nuo Alpių kalnų bėgančio ir kriokiančio vandens. Sunku rasti taip gražią vietą, kaip tie šiaurinės Italijos ežerai, ant kurių kraštų iš vienos pusės viešpatauja rūstus Alpių kalnų pasaulis, o iš antros pusės, leidžiantis į Lombardijos lygumą, sutinka tave malonus pietų vėjelis, nešdamas iš Lombardijos lygumos įvairiaspalvių augmenėlių kvapsnius, skanumėlius. Čia susitinka šiaurė su pietais, ir susilieja jų augmenų pasauliai, duodami žmogaus akiai neapsakomo gražumo ir įvairumo. Čia pietų padangė paskleidžia savo šiltą, švelnų orą, savo auksinės žvakės šviesą ir savo malonų kvapsnį, kurs išsisklaisto po visus kampų kampelius ir pripildo žmogaus širdį nuostabiu, neišreiškiamu malonumu.

Šitame gražiame žemės kraštelyje prieš 300 metų buvo įsikūrusi Mantuos kunigaikštystė su savo šakų šakelėmis—gercogystėmis. *Gonzagų giminė* buvo viešpataujanti tame šiaurinės Italijos kampelyje. Jos svarbioji pilis buvo šiandienis Gonzagų miesčiukas. Liudvikas Gonzaga buvo tos giminės galva. 1329 metais Liudvikas Bavarietis pastatė jį Mantuos miesto galva. 1433 m. karalius Zigmantas suteikė Pranciškui Gonzagai margrafo vardą. O Karolius V 1530 metais margrafą Fridrichą Gonzagą pakėlė net į kunigaikščius. Tokiu būdu ta Gonzagų giminė pamažu augo garbėje ir galybėje, susigiminiuodama šeimyniniais ryšiais su kaimyninėmis karalystėmis ir kunigaikštystėmis.

Gonzagų giminė dalyvaudavo visuose Italijos karo žygiuose. Bažnyčios kunigaikščių taip pat nemaža buvo iš Gonzagų gi-

minės. Daugiau kaip dešimt kardinoliškų skrybėlių puošia šv. Aloyzo giminės medį. Šią garbę nupelniusieji vyrai pasižymėjo savo šventumu ir mokslingumu. Pav., kardinolas Gerkulesas Gonzaga ilgą laiką pirmininkavo Tridento susirinkime (1562 m.). Šešioliktajame amžiuje Italijos moterų pasaulį puošė gercogės Elžbieta, Izabelė ir grafienė Julija. Gonzagų giminė buvo viena iš dorovingųjų anų laikų Italijos giminių.

Gonzagų giminės galybė pasireikšdavo tuo, kad ji labai sumaniai mokėdavo sueiti į artimus santykius su galingomis ir sveikomis šeimynomis. 16-me amžiuje atsirado jau antra galinga Gonzagų giminės šaka. Tai buvo *Kastigliono margrafai.* Vardą jie gavo nuo Kastiglijono pilies, kuri stovėjo labai gražioje vietoje; italai ją vadindavo „saldžiąja gamtos šypsena.“ Pilies vartai atrodė gana karingi. Bet įžengęs pro juos miestelin, negalėdavai atsigėrėti ramiaisiais gyventojais, kurių namų namelius puošė vynmedžių daržai ir žali sodeliai. Viduryje miesčiuko buvo šventųjų Celzo ir Nazarijo erdvinga keturkampė kolegijos (mokyklos) bažnyčia; čia buvo antvyskupis ir kapitula.

Šitame Kastiglijono miesčiuke gyveno margrafas Ferdinandas, tos Gonzagų giminės šakos galva. Jis buvo didžiai mokytas ir išsilavinęs žmogus, žymus karvedys ir giliai tikįs katalikas. Gyvendamas didžiausiuose pertekliuose, nepametė papročio kas mėnuo eiti prie šventųjų Sakramentų. Visais atžvilgiais jis buvo to amžiaus garsus asmuo ir didvyris. Ferdinando žmona buvo Donna Marta. Ir jos giminė buvo garsi savo karo žygiais, o ypač tuo, kad ji buvo davusi Bažnyčiai du Šventuosius Tėvus — Sikstą IV ir Julijų II — ir vienuolika kardinolų.

Savo kilnias būdo ypatybes Ferdinandas įgijo Madrido pilyje; ypač malonumo ir dievotumo jis tenai išsilavino. Donna Marta, sužinojusi apie Ferdinando nusistatymą ją imti už moterį, paprašė laiko apgalvoti ir pasiteirauti Dievo valios; taip pridera visiems elgtis svarbioje gyvenimo valandoje. Po ilgų maldų padorioji mergaitė sutiko eiti už Ferdinando, ir 1566 metais įvyko jų sužiedotuvės bei iškilmingas įžengimas moterystės luoman.

Jaunų margrafų gyvenimas Kastiglijone buvo garsus visoje apylinkėje. Kas šventadienis jie uoliai lankydavo bažnyčią, ragindami savo gražiu pavyzdžiu ir valdinius neapsileisti dievmeldystėje. Donna pasižymėdavo savo dievotumu ir artimo meile. Dar labiau ji pasišvęsdavo visokiems gailestingumo darbams, kada nebesitikėdavo išprašyti Dievą sau vaikeiių. Ji degdavo neapsakomu noru skaityti šventas knygas ir, be to, karštai maldaudavo Viešpatį nors vienintelio sūnelio, kurį žadėdavo atiduoti Dievo garbei.

Pagaliau Donnos karšti maldavimai buvo išklausyti. Dėja, kūdikio gimimas buvo sujungtas su didžiausiu pavojumi jo gyvybei; tai aižyte aižė nelaimingosios motinos širdį. Jokiai žmogaus rankai nebepagelbstint, Donna kreipėsi į mūsų brangiausiąją *Užtarytoją Mariją*, prašydama jos galingojo užtarymo. Dar negirdėta, kad Gailestingoji Motina būtų tikrai prašančiam atsakiusi; ir Donnos prašymo išklausė. Jos kūdikis išvydo pasaulį 1568 metais kovo 9 dieną 6 valandą vakaro.

Donnos džiaugsmui nebuvo galo. Tuojau paėmė rankosna kūdikį, paženklino jį kaktelėn Šventojo Kryžiaus ženklu ir ėmė jį glamonėti visu motinišku malonumu, linkėdama jam laikinos ir amžinos laimės. Ilgai, ilgai kūdikis ramiausiai gulėjo ant gimdytojos rankų; tik paskui trumpu verkšlenimu pareiškė savo gyvybę; per visą kūdikystės amželį jis daugiau jau nebeverkė.

Žinia apie Donnos laimę žaibo greitumu pasklido po visą apylinkę. Visame krašte pasigirdo džiaugsmo balsai, sulaukus savo gerųjų margrafų įpėdinio. Krikšto iškilmė buvo nukelta balandžio 20 d. Krikšto tėvais prašyta Mantuos gercogą Vilgelmą su Alfonso Kasteliečio žmona. Kūdikiui duota vardą Aluigi arba *Aloyzas*, nes ir jo seneliai panašiais vardais vadinosi. Krikšto apeigas atliko šv. Celso ir Nazarijo bažnyčios vyriausis kunigas Jonas Patario, kurs krikštų knygoje prie kūdikio vardo pridėjo šiuos žodžius: „Telaimina jį triskart šventasis ir galingasis Dievas, o jo atminimas per amžius teskamba žmonių lūpose!“ Jaunas italų mokslininkas Rassi pasakė gražią prakalbą. Kūdikis buvo parvežtas margrafų pilin, lydint jį didžiausioms minioms, kur daugiausia buvo jaunimo ir neturtingų žmonelių.

Visos pilies akys buvo kreipiamos į mažąjį Aloyziuką. Juk tai pirmagimis ir pevaldėtojas visų Kastiglijono turtų! Ferdinandas teturėjo du broliu, katrų vienas buvo visiškai bevaikis, o antras turėjo tik vieną dukterį.

Skaitome raštuose, kad jau iš pirmų gyvenimo metelių Aloyzas buvo neapsakomai romus, linksmas, meilus. Labai anksti pasireiškė jame didelio *dievotumo* ženklai; žinoma, ne be gerosios jo motinos Donnos įtakos. Be perstojimo ji mokydavo savo brangųjį vaikelį daryti Švento Kryžiaus ženklą, ištarti Jėzaus ir Marijos vardus, kalbėti „Tėve Mūsų“ ir kitas trumpas maldeles. Ji įsakydavo ir savo tarnaitėms tą patį daryti prie mažojo Aloyziuko. Nenuostabu tat, jog pradėjus vaikui vaikštinėti ir apsipažinus su sodo takeliais, dažnai atrasdavo jį nuošaliai po medžiu klūpantį ir pamaldžiai sudėtomis rankelėmis besimeldžiantį.

Šalia pamaldumo labai anksti Aloyzas ėmė rodyti savo *gailestingumą* ir nepaprastą gerumą vargšams. Jis nelaukdavo, kad

kelyje sutiktasis elgeta imtų prašyti išmaldos. Ne, mažasis geradaris tuojau išimdavo, ką su savimi turėdavo, ir apdovanodavo vargšą.

Dar įdomiau skaityti Aloyzo vaikystės aprašymas. Čia ypatingu būdu pasireiškia jo meilė *švarumo, skaistumo ir drovumo.* Štai ką pasakoja viena moteris apie Aloyzo drovumą: „Vieną vakarą, sako ji, dalyvaudama nekaltųjų vaikučių žaidimuose, pamačiau nuostabų Aloyzo padorumą. Būtent, vaikai žaidė fantais. Atėjo ir Aloyzo eilė. Norėdamas atgauti savo fantą jis turįs pabučiuoti ant sienos atsimušantį mergaitės šešėlį. Pradžioje vaikutis paraudonavo, paskui nuliūdo ir susiraukė. Susisgribo ir tekinas išbėgo iš mažųjų draugystės. Nuo to karto jis niekuomet nebedalyvaudavo panašiuose žaidimuose“. Daugelis Aloyzo prižiūrėtojų mielai pasakodavo apie tas laimingas valnadas, kuriomis joms tekdavo panešioti tą nekaltąjį vaikelį. Paėmusios mažąjį Aloyzą rankosna, jos jausdavusios neapsakomą džiaugsmą, tarsi tikrą angelėlį suradusios. Aloyzo motina ir vadindavo jį savo brangiuoju angelėliu.

Ir iš tikrųjų Aloyzas buvo tam tikra prasme *malonės kūdikėlis.* Jo atsiradimas pasaulyje įvyko tik per Dievo Motinos užtarymą, nes Dievas pirma pasaulio norėjo Aloyzą pasiimti pas save. Per krikštą kūdikėlis buvo pripildytas Šventosios Dvasios malonėmis, o jo širdin įdiegta dorybių, kurios paskui besikerodamos turėjo užaugti dideliu dorybių medžiu. Tiesa, mes visi per šventą krikštą apturime kilnumo diegų. Bet paprastai jie labai vėlai ima klestėti, o dažnai ir visiškai nebeatgyja, užliejus juos nedorybių tvanais. Visai kitaip dėjosi Aloyzo širdyje. Čia iš pat mažens ėmė žaliuoti ir žydėti Dievo mestieji dorybių diegeliai. Yra tokių žemės sklypelių, kur saulės veikimas ir švelnaus oro įtaka daug anksčiau prinokina vaisius ir pribrendina grūdus, negu paprastoje dirvoje. Panašiai esti ir tokiose širdyse, kuriose anksčiau ir galingiau veikia Dievo malonė. Tokia širdimi buvo apdovanotas Aloyzas, kurs jau pačioje gyvenimo pradžioje pasižymėjo nepaprastu savo *šventumu,* pereinančiu jauną jo amžių. O ką besakyti apie tolimesnį Aloyzo gyvenimą, kurį puošė pamaldumas, skaistumas ir meilė! Aloyzas buvo tuo pavyzdžiu ir paveikslu, kuriame iš pat mažens pasireiškė visiškas malonių viešpatavimas. Pats Dievas aplankė Aloyzą jo gyvenimo pradžioje ir pasitiko jį su saldžiausiais palaiminimais (Psalm. 20. 4). „Tu padarei mane ir padėjai ant manęs savo ranką (Psalm. 138, 5)

2. Nusidėjėlių šėtrose.

Aloyzas gimė ir gyveno neramiais laikais. Iš pietų ir rytų, iš Afrikos ir Ungarų grėsė krikščionijai pavojus iš turkų pusės, kurie laivais, žiaurių kareivių būriais vis smarkiau veržėse krikščioniškosna šalysna. Iš Vokietijos sparčiais žingsniais žengė pietuosna protestantizmas, norėdamas išstumti iš Ungarų krašto katalikystę. Prancūzijoje katalikystę griovė karalių nesutikimai. Tik Genricho IV atsivertimas grąžino krašte ramybę ir užtikrino katalikams įsitikinimų neliečiamybę. Belgiją anais laikais tebevaldė ispanai, kurie persekiojo kitataučius, per tai kildavo kruvinų susirėmimų su ispanų valdžia. Net pačioje Aloyzo gimimo dienoje buvo nukirsti du nelaimingi asmenys Belgijos sostinėje Bruselyje. Anglijoje tais laikais viešpatavo kalvinų tikybą priėmusi Elzbieta (1548—1603 met.), kuri žudė katalikus; net gerąją Skotų karalienę Mariją pasmerkė mirtin (1587 m.). Visiems katalikų priešams ir Bažnyčios atskalūnams padėdavo Austrija su Ispanija, kurią tuo metu valdė aršusis katalikų priešas Pilypas II (1556—1598 m.). Lambardijos kraštas, švento Aloyzo gimtinės kampelis buvo tuo žemės ruožu, kur susidurdavo abiejų valstybių galybės.

Ne juokais katalikų tikybai grėsė pavojus iš tų Europos galiūnų — valstybių. Bet senoji Bažnyčia dar nebuvo mirusi, Šventoji Dvasia dvelkterėjo nauju gyvybės kvapu ir sužadino Katalikų Bažnyčioje naujų jėgų ir spėkų. *Tridento* susirinkimas nustatė tvirtus dėsnius tikinčiųjų dorai ir tikėjimui palaikyti ir pažymėjo aiškiais bruožais tuos skirtumus, kurie išskiria Katalikų Bažnyčią iš visų tikybinių atskalų ir sektų. Bažnyčios apaštalai ir mokytojai, vyskupai ir kunigai gyvendino tą naują reformą. Tuo metu šv. Petro raktus valdė šventas ir nenuilstąs Pijus V (1566—1570 m.), kurį sekė eilė uolių šv. Petro įpėdinių: Grigalius XIII, Sikstas V, Grigalius XIV. Ir šitie sparčiai vykdė Tridento nutarimus. Jiems padėjo būriai kilnių asmenų, didelių šventuolių ir daugybės veiklių vienuolių visuose kraštuose. Netoli Lombardijos veikė šv. Karolius Baromiejus. Tėvų Jėzuitų Draugija buvo įsigalėjusi Ispanijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Belgijoje. Jėzuitams uoliai besidarbuojant, Europoje atgijo žmonių pamaldumas ir pavyzdingo gyvenimo troškimas, kurs pasireikšdavo ne vien tikinčiuose, bet ir atšalėliuose, ir net paklydėliuose. Tokia kilnių žmonių gyvenimo įtaka pasaulyje.

Aloyzo lopšelis buvo kaip tik tame mazge, kuriame anais laikais suseidavo trys didieji keliai iš garsiausių anų laikų miestų Romos, Pragos ir Madrido. Roma buvo katalikystės židinys, Pragoje gimė protestantizmo atskalos, o Madride viešpatavo

Bažnyčios aršiausi priešai. Gimimo aplinkybės ir giminystė su galingais valstybių karaliais ir garsiais Bažnyčios kunigaikščiais davė Aloyzui progos išsirinkti aukštą pašaukimą. Nuo jo priklausė likti ar valstybės vyru, ar kareiviu, ar mokslininku, ar kunigu. Ką gi jis išsirinko? Arba, teisingiau pasakius, kuo gi jį Dievas paskyrė?

Negali ir įsivaizduoti, Brangus Skaitytojau, su kokiu išsiilgimu Aloyzo motina laukė pasireiškiant savo sūnelyje pirmųjų žymių krypimo tan ar kitan luoman. Aloyziuko pirmieji pamaldumo ženklai neapsakomai džiugindavo Donną Martą... Visiškai ko kita laukė iš Aloyzo jo tėvas Don Ferdinandas. Savo pašaukimu jis buvo karo žmogus. Del to jis laukė ir tikėjos Aloyze pamatyti ne tik narsų kareivį, bet ir sumanų valstybės vyrą, kurs paveldėtų jo bevaikių brolių turtingas žemes. Vaiko pamaldumas tėvui ne labai rūpėjo. Kad išauklėtų Aloyzą karingume, Ferdinandas iš pat mažens pripirko jam visokių kariškų žaislų žaislelių. Tie visi žibantieji ir skambantieji daikteliai neapsakomai patiko ketvirtų metų Aloyziukui.

Don Ferdinandui nepatiko tie visi moterų lepinimai, kuriais jos glamonėdavo Aloyzą, jis laukė progos prašalinti sūnelį iš moterų pasaulio. Greitu laiku Ferdinandas gauna Pilypo II paskyrimą traukti su kariuomenės pulkais prieš Tuniso kraštą, kurį nuo Karolio V laikų valdė magametonai turkai. Prieš turkus žygiavo kariuomenės pulkai ir iš Italijos. Kariuomenėms susirinkti buvo paskirta Kasalmaggijaro tvirtovė ant upės Po kranto. Šiton vieton nusivežė Ferdinandas ir savo penktų metų Aloyziuką, tikėdamasis tvirtovės apylinkėse ir kareivių šėtrose sužadinti jame karingumo dvasią.

Don Ferdinandas neapsivylė. Visos gyvenimo aplinkybės: tvirtovė su savo fortais ir didžiausiomis kanuolėmis, įvairus ir margas kareivių šėtrose gyvenimas, kariuomenės lavinimas ir tvarkymas padarė Aloyzui didelės įtakos. Reikia pastebėti, kad anų laikų pėstininkų pulkai pasižymėdavo savo margumu ir įvairumu. Kiekvienas pulkas ir kuopa nešdavosi su savimi savo vėliavą. Rūbus siūdavo pagal kiekvieno kareivio skonį ir išgales. Pėstininkai dalindavosi į dvi grupes. Vieni turėdavo 18 pėdų ietis, ilgus kardus, nešiodavo šarvus. Kiti vežiodavo senybines, knatais uždegamas, kanuoles su parako dėžėmis ir kardais. Visi nešiodavo geležines kepures su skardiniais sprando ir veido uždangalais — ausimis ir mūvėdavo ilgais odiniais čebatais. Šveicarai su ispanais būdavo laikomi geriausiais kareiviais.

Ir mažasis Aloyzas buvo kariškai apdarytas; prie šono nešiodavo brangios medžiagos kardą. Jis būdavo nuolat šalia

savo tėvo. Bet ypač jis mėgdavo kanuoles. Netrukus mažasis karvedys pasidarė visų kareivių mylimuoju. Jis labai mėgdavo šaudyti, tik ne visuomet jam tai laimingai pasisekdavo. Kartą užkrito ant Aloyzo degąs parakas ir išdegino vaiko galvelėje opią žaizdą. Tačiau tas nepasisekimas neatgrasino Aloyzo nuo šaunamųjų įrankių. Vieną dieną, kariuomenei ramiai ilsintis, pasigirdo smarkus trenksmas. Don Ferdinandas, tarydamas, kad bus sprogus kokia kanuolė, pasiuntė karininką dalykui ištirti. Ir ką gi? Pasirodė, kad Aloyzo įsprukta kareivių šėtron, kur buvo sukrautas parakas, pasiimta gerokai parako ir išmėginta šauti iš mažos laukinės kanuolės. Šovinys taip nelaimingai sprogo, jog be mažo trupučio būtų užmušęs mažąjį drąsuolį. Tik jo angelas sargas prie jo budėjo ir apsaugojo jį nuo mirties. Tėvas norėjo Aloyziuką nubausti ir uždaryti kelias dienas kalėjiman; bet kareiviams užtarus savo narsųjį karvedį, bausmė buvo dovanota. Kalbėdamas vėlybesniame gyvenime apie tą įvykį, Aloyzas visuomet dėkodavo Apvaizdai už stebuklingą jo apsaugojimą nuo mirties.

Gyvenimas kareivinėse ir kareivių šėtrose matomas pavyzdys nieko gero neduoda jaunam žmogui, o juo labiau mažam vaikui. Ir Aloyzas, besimuistydamas su visokių pažiūrų ir nevienodos doros kareiviais, prisiklausydavo nepadorių kalbų ir šlykščių juokavimų. Visa tai blogai veikia jauno žmogaus dvasią. Norėdamas visame pamėgdžioti kareivius, Aloyzas dažnai panašiai išsitardavo ir juokaudavo. Aloyzo prižiūrėtojas Pranciškus už tai jį aštriai išbardavo, o paskui švelniai pamokydavo. Jo laimei toksai gyvenimas tesitęsė vieną mėnesį. Bet Ferdinandas ir tuo pasitenkino. Vasarai užėjus Ferdinandas irės su savo pulkais per jūrą Tunisan, o mažąjį Aloyziuką parsiuntė Kastiglijono pilin pas savo šeimą.

Tą laikotarpį Aloyzas paskui pavadino savo „nuodėminguoju gyvenimu“; del jo Aloyzas ligi pat mirties atgailojo. O iš tikrųjų tai mažmožiai tebuvo. Jis pats papasakodavo, jog kareiviai jam daugiau parako duodavę, negu jis pats paslapčiomis pasiimdavęs. O tų visų šlykščių išsireiškimų penktų metų kūdikis nė nesuprasdavo. Įspėtas auklėtojo Pranciškaus Aloyzas susigėdindavo ir niekuomet nepadorių žodžių nebevartodavo.

Visi tie įvykiai kareivių šėtrose Aloyzui davė trejopo pamokymo. Būtent, jie paskui primindavo jam *nuolankumo* dorybę, paragindavo prie *atgailos* ir darydavo jį *atsargesnį* santykiuose su pasauliu. Kiekvienoje vietoje Aloyzas jausdavo slidžią žemę.

Tik gerai ištyręs dalyką, žengdavo žemiškojo gyvenimo keliu. Visi tie įvykiai buvo pirmutinis akstinas, paraginęs Aloyzą išsižadėti pasaulio, ir pirmutinis pasireiškimas Aloyzo dvasios, kuri taip gražiai pražydo tolimesniame jo gyvenime. Die-

vas moka geran nukreipti visas savo išrinktųjų nelaimes. Dievo planų nesuardys jokie žmonių sumanymai. Tėvas norėjo užkariauti Aloyzą pasauliui, o Dievas paėmė jį savo tarnystėn. „Žmogaus žingsniai Viešpaties vedami... krisdamas jis neužsigaus, nes Viešpats pakiša savo ranką“ (Psalm. 36, 23—24).

3. Šventojo Aloyzo atsivertimas.

Taigi Aloyzas gyveno vėl maloniame, ramiame Kastiglijone pas savo močiutę, meiliame būrelyje brolelių ir seselių, kurių buvo jau visas trejetas. Čia Aloyzas metė kariškus žaidimus ir pradėjo mokytis skaityti ir rašyti. Jo mokytoju buvo Jonas Albertineli iš Kastiglijono, o šiam mirus, Julius Bresciani iš Kremono. Jo auklėtoju ir prižiūrėtoju buvo Petras del Turco iš Florencijos miesto.

Aloyzo dvasiškas gyvenimas ėjo labai sparčiais žingsniais. Kasdieną jis klausydavo šventų Mišių ir net pats kunigui tarnaudavo; kasdieną jis karštai melsdavosi, ar tai vienas bažnyčion įbėgdamas, ar tai drauge su savo mokytoju. Aloyzo kasdienės maldos būdavo dvasiški apmąstymai, Dievo gimdytojos litanija, atgailos psalmės ir kitokie gražūs skaitymai. Jis klūpėdavo ant plikų grindų ir kieto akmens, nevartodamas jokių „paduškėlių“ bei klūpynių; jis taip elgės per visą savo amžių.

Štai vaikučiui ir nelaimės! Linksmai jam pas močiutę augant, prislėgia jį atkrintamoji šiltinė, kuri net visą pusmetį išvargino dorąjį berniuką. Mažasis Aloyziukas kantriai kentėjo tą ligą; jis niekuomet nedejuodavo ir neįkyrėdavo savo prašymais jį slaugiusiems. Ir nuostabu, kad mažasis šventuonėlis niekuomet neapleisdavo savo kasdienių poterių. Kartais Aloyzas visai nusilpdavo ir nebegalėdavo atsisėsti. Tada pamaldusis vaikelis prašydavo auklę arba motiną palaikyti pasodinus, kol jis sukalbėdavo poterėlius ir padėkodavo Dievui už visas jam duodamas malones.

Tą ligos laiką Aloyzas pavadino savo atsivertimu. Koks čia jaunikaičio kuklumas! Jau aukščiau skaitėme, kad Aloyzas iš pat mažens, lig tik pasireiškė jame proto brendimas, visa širdimi atsidavė Dievui. Apie tai jis prisipažino paskui ir tėvui vienuoliui Muciui Viteleši, kurs anuomet buvo Jėzaus Draugijos generolu. Nuo septintų amžiaus metų, kaip pats Aloyzas sako, su dar didesniu rimtumu ir uolumu jis ėmęs kreipti Dievop visas savo mintis ir darbus ir jau visiškai pasišventęs Dievo tarnystei. Kardinolas Baltaminas laiko tai ypatinga Šventosios Dvasios dovana, kuri atiteko šv. Aloyzui. Pamaldžioji Aloyzo motina nuolat jam atvirai pasakodavo, kaip ji trokšte trokštanti tos šviesios

dienelės, kurią ji išvysianti savo sūnelį vienuolio rūbuose. Vieną dieną Aloyzas prisiartino prie savo gerosios motinos ir tarė jai, kad jis pats manąs tapti tuo sūnumi, kurs įstos vienuolių būrelin ir duos savo motinai laukiamojo džiaugsmo. Bet Aloyzo motina neparodė didelio džiaugsmo. Ji paaiškino savo Aloyziukui, kad jis yra pirmagimis ir negalės tapti ta jos laukiamąja džiaugsmo žvaigžde. Tačiau širdyje Donna Marta pajuto neapsakomą linksmybę. Kaip nesidžiaugs dieviškoji motina, matydama tokį savo sūnelio pamaldumą, kurs aiškiai liudijo Aloyzą tapsiant šventu vyru, uoliu Dievo tarnu. O iš tikrųjų mažasis Aloyziukas tuo metu dar visai mažai galvojo apie vienuolio rūbus; jam terūpėjo kuo ištikimiau Dievui tarnauti. Tai patvirtina ir visi tie žmonės, kuriems teko gyventi su mažuoju šventuoliu ir matė jo pamaldumą. Visi laikė Aloyziuką šventu vaikeliu ir tikru angelėliu.

Aloyzo palinkimą ir vienuolišką gyvenimą pagreitino šis atsitikimas. Vienas pranciškonas atkeliavo Kastiglijono apylinkėsna ir apsigyveno netoli Kastiglijono buvusiame Santa Marija vienuolyne. Jo darbai sudomino tos apylinkės žmones. Žmonės kasdieną būriais keliaudavo Santa Marija vienuolynan pas tą šventąjį vyrą ir prašydavo jį pasimelsti. Net ir piktosios dvasios apsėstus veždavo pas aną pranciškoną. O Aloyzas nuolat sėdėdavo pas tą šventąjį vienuolį ir matydavo visokių nuostabių atsitikimų. Vieną kartą Aloyzas su savo broliuku Rudolfu stovėjo prie piktosios dvasios kankinamo asmens; šis nuostabių į Aloyzą, parodė į jį pirštu ir balsiai tarė, girdint didelei žmonių miniai: „Ar jūs matote šį vaikiną? Jis pasieks dangaus karalystę ir džiaugsis jos grožybėmis!“ Tie žodžiai giliai įsmigo Kastiglijono gyventojų galvosna.

Šitie pirmieji šv. Aloyzo vaikystės meteliai yra aiškus, malonus pavasario ryto paveikslas. Tykiais laukais ir ramiomis lankomis skleidžiasi paslaptingi rūkai, o miškus ir krūmelius pridengia jų tamsūs debesėliai. Šitie šviesieji rūkai nėra tikroji pavasario ryto gražybė, tik pranokėjai ankstybųjų vaisių atsiradimo. Šitų rūkų perluose sušvinta saulutė, jų vilnyse lakštingalos gaivina savo giesmelių gyvybę, o pavasario puokštės skečia savo skaisčiuosius sparnelius. Panašiai slinko šv. Aloyzo vaikystės meteliai. Jis dar nesiruošė visu rimtumu stoti prie vasaros darbų. Pamaldumo žvakės liepsnelė ir Dievo meilės ugnelė maloniai ir vaisingai sklideno ant mažojo Aloyziuko vaikystės metelių. *Pumaldumas yra vaikelio širdies gražybė*, pirmoji dorybė ir jo palaima. Rodos, vaikas gali vien tik melstis. Tačiau galinga jo malda! Savo maldomis vaikas parodo savo giminystę su Dievu ir nusipelno savo gvenimui palaimos. Ma-

žojo Aloyziuko maldos atnešė net per didelių ir mažai kam pasiekiamų vaisių. Savo pamaldumu Aloyzas iš pat mažens pasiekė visiško atsidavimo Dievo tarnystei, ko kiti veltui siekia per visą gyvenimą, sunkiai prakaituodami, jie visiškai pražilsta, bet dažnai nieko nepasiekia nes, ne visa širdimi pasišvenčia Dievo tarnystei. Aloyzas kuo anksčiausia Dievą pamilo. Ir tai jis vadina savo atsivertimu. Labai teisingai! Nes *Dievo baimė ir Jo įsakymų pildymas — štai kas padaro pilną žmogų!*

4. Dvasiškojo gyvenimo lopšys.

Daug žadėjęs krikščionių kariuomenėms Tuniso žygis, mažų vaisių davė. Priešingai, visa viltis ispanų pagalbos vėjais iš dulkėjo. Net ir paskutiniąjį Tuniso sklypelį Galetta krikščionys turėjo 1574 m. atiduoti turkams. Don Ferdinandas po to nelaimingojo žygio pragyveno dar porą metų Madrido mieste ir 1576 metais pargrįžo savo Kastiglijonan. Kaip jis nustebo pamatęs Aloyze ne narsų karžygį, pilną kareiviškos dvasios, tik pamaldų švelnų ir malonų vaikiną, pilną šventų minčių ir siekimų! Aloyzo išmintingumas ir dvasios brandumas jau tuomet prašoko jo amžiaus metus. Taip, Don Ferdinandas neteko narsaus pasaulinio karžygio. Bet jis dar tikėjosi ir vylėsi padaryti iš savo pirmgimio sūnaus gerą ir išmintingą savo valdiniams kunigaikštį.

Neilgai Ferdinandui teko ramiai ir linksmai viešėti tarp savųjų. Netrukus užėjo tas žiaurusis maras, kurs neapsakomos žalos pridarė visai Italijai, o ypač Kastiglijono apylinkėms. Tai buvo Dievo rykštė, pagimdžiusi aną šventąjį vyrą *Karolių Baromiejų*, kurs savo artimo meile ir kentančiųjų priežiūra pagarsėjo plačiose Milano apylinkėse. Kad išvengtų tos baisios ligos, Don Ferdinandas nutarė iškelti savo šeimynėlę už ribų maru apimto krašto. Po kiek laiko savo vaikus išsiuntė Florencijos miestan mokytis. Florencijos miestas anais laikais buvo pagarsėjęs savo nepaprastais papročiais, meno žydėjimu ir mokslo pakilimu. Sužinojusi tai Donna Marta, labai nuliūdo ir priešinosi vyro sumanymui, nenorėdama skirtis su savo brangiausiais vaikeliais. Ferdinandas nenusileido ir pradžioje 1577 metų vasaros iškeliavo su Aloyzu ir Rudolfu Florencijos miestan, kur jis tikėjosi atgaivinti Aloyze vyriškumą ir išlavinti jį išmintingu valstybės valdytoju.

Kada keliauninkai prisiartino prie miesto, niekas nenorėjo jų įsileisti. Mat, kad apsaugotų miestą nuo maro, vyriausybės buvo įsakyta neįleisti miestan jokio žmogaus be tam tikro paliūdymo apie jo sveikumą. Nedaryta išimčių ir su kunigaikščiais.

Tuo pasinaudodamas, Ferdinando sūnų auklėtojas Petras nurodė savo pažįstamo margrafo buveinę, kaipo geriausią vietą laikinai apsigyventi kunigaikščiams, kol paaiškės įleidimo į miestą klausimas. Tas mažas namelis, vadinamas Fontanele, ir šiandieną tebestovi netoli domininkonų vienuolyno San Domininco, iš kurio išėjo Florencijos miesto antvyskupis šv. Antanas ir garsiojo vienuolyno San Marco amžino atminimo Fra Angelico. San Domininko vienuolyno apylinkės buvo taip gražios, jog ir Aloyzas šimtais kartų jas lankydavo. Tas kambarys, kuriame Aloyzas gyveno, apsistojus jiems pas margrafą Jokūbą del Turco, ir šiandieną tebėra Florencijos mieste, tik jau pakeistas koplytėle. Koplytėlėje yra parašas, kad tą kambarį Aloyzas savo gyvenimu pašventinęs.

Pranešta Florencijos gercogui Von Fiesole, su kuriuo Don Ferdinandas buvo susipažinęs Madrido mieste gyvendamas, apie atvykimą Kastiglijono kunigaikščių. Gercogas liepė tuojau įleisti Ferdinandą su sūnumis miestan, ir pats juos iškilmingai įvedė savo pilin. Dar labiau Von Fiesole nudžiugo, išgirdęs, kad Don Ferdinandas atvedė pas jį savo sūnelius išlavinti valstybinio išmintingumo. Nors gercogas pavedė kunigaikščiams pilies dalį, tačiau Ferdinandas nusamdė jiems butą nuošalioje miesto kertelėje, kad jiems niekas nukliudytų mokytis. Ir šitas namas tebestovi Florencijos mieste su aiškiu parašu, kad ir tenai gyventa to šventojo jaunikaičio. Iš Aloyzo kambario padaryta graži koplytėlė. Suradęs sūnums gerus mokytojus ir parinkęs jiems dorus tarnautojus bei prižiūrėtojus, Don Ferdinandas pargrįžo savo Kastiglijonan.

Tame gražiame, gyvybės pilname Florencijos mieste Aloyzas pragyveno dvejetą metų. Savo amžiaus dešimtais ir vienuoliktais metais jis parodė Florencijoje didelius gabumus taip pasauliniuose moksluose, taip ir dvasiškose pratybose. Jis veržte veržda vosi prie knygos ir mokydavosi lotynų ir italų kalbų. Tai liudija užsilikę jo du laiškai, rašyti iš Florencijos tėvui Kastiglijonan.

Kitokių bruožų iš Aloyzo gyvenimo Florencijos mieste randame namų knygoje, vestoje Aloyzo prižiūrėtojo Petro. Čia surašyta įdomių žinių apie Aloyzo paprastą rėdymąsi, apie visokias jo išlaidas. Čia yra ir dovanos, išmaldos, o net ir „išgėrimo pinigai“, kuriuos jis, matyti, duodavo tarnautojams ir katedros sargams, leidusiems Aloyzui įlipti jos bokštan. Yra ir tokių išlaidų, kurios padarytos beperkant vaistus, gydytojų jam nurodytus gerti nuo perdidelio gavėjimo ir susilaikymo. Tai šventumėlis to vaikelio! Dabar ir vienai viena pasninko diena mums atrodo nepakenčiama.

Kaipo kunigaikščių sūnus, Aloyzas negalėjo išvengti visų sau lygaus amžiaus ir lygios eilės jaunimo žaidimų. Bet, kiek galėdamas ir kur tik sugebėdamas, sprukdavo iš tuščių pasaulinių linksmybių. Gercogo pilyje gyveno dvi kunigaikštytės, Eleonora, tapusi vėliau Mantuos šalies kunigaikštiene, ir Marija, kuri paskiau tapo Prancūzijos karaliene. Su šitomis mergaitėmis Aloyzui tekdavo dažnai žaisti gercogų pilyje. Kai tos mergaitės vadindavo Aloyzą šokti, jis visokiais būdais išsikalbinėdavo; o nusikratęs jam nemėgiamų žaidimų, bėgdavo nuošaliai melstis. Eleonora paskui pasakodavo, kad Aloyzas labai mažai šnekėdavęs, nuolat kažin ką mąstydavęs, o dar daugiau nuošalioje, ramioje vietelėje su Dievu kalbėdavęs. Aloyzo drovumas būdavo tiesiog nuostabus. Pav., rėdydamasis Aloyzas nesileisdavęs pastebėti jo nuogos kojelės. Kaip tikras angeliukas jis užsilaikydavęs!.. Ak, kaip toli dvasia nuo Aloyzo visi tie asmenys, kurių krūtinės nunuogintos, rankovės apkarpytos, sijonai kuo trumpiausi! Juk drovumo nė per nagos juodymą nebeliko.

Gyvendamas Florencijos mieste Aloyzas padarė milžinišką pažangą savo šventume, nors jo tėvas visai kitais tikslais vežė savo sūnelį tan linksmybių miestan. Aloyzas pavadino Florenciją savo dvasiškojo gyvenimo lopšiu. Čia jis ėmė daugiau melstis, negu gyvendamas pas motiną Kastiglijone. Pirmą kartą eidamas išpažinties Aloyzas iš drovumo paslėpė tuos visus nepritinkančius išsireiškimus, kuriuos jis vartodavo savo „kareiviavimo amžiuje“, nors iš tikrųjų jie tebuvo mažo kūdikio nekalti vyresniųjų pamėgdžiojimai. Čia Aloyzą ėmė griaužti sąžinės išmetinėjimas del to tariamųjų nuodėmių paslėpimo; jis nutarė atlikti viso gyvenimo išpažintį. Ilgai ir karštai prie to rengės. Nuėjęs bažnyčion išpažinties atliktų, Aloyzas iš gėdos tų savo nusidėjimų net apalpo. Tik parneštas namon atsipeikėjo ir užbaigė savo išpažintį. Nuo tos valandos Aloyzas, tarsi, naujai atgimė ir pradėjo naują tobulinimos gyvenimo laikotarpį. Jis griežtai nusistatė veli gyvybės netekti, bet nusidėjimo nedasileisti, ir pasiryžo didžiausiu uolumu sekti savo mintis, žodžius ir darbus, kad ištvertų prižaduose.

Uoliai save betyrinėdamas ir Dievo nurodymų bemaldaudamas, Aloyzas įsitikino, kad jis dar per aštrus su draugais ir per rūstus santykiuose su artimais. Ėmė save taisyti, tašyti, tobulinti. Vengdavo nereikalingų santykių su žmonėmis; net ir nuo namiškių šalindavosi. O prie žaidimų ir varu Aloyzo nepritraukdavo. Jis nė kiek neužsigaudavo, jeigu kas jį baukštuoliu ar užsispyrėliu pavadindavo. Aloyzui užvis labiau rūpėdavo Dievas nejžeisti. Ne tik pats Aloyzas lavinosi švelnume, bet ir savo brolį Rudolfą įspėdavo, kada jis šiurkščiau pasielgdavo su

tarnais, kurie taip dažnai mėgsta susibarti, susipešti. Štai ką vienas iš jų pasakojo apie savo peštynes: „Aš labai dažnai susibardavau ir net koliodavausi su Antanu Florentiečiu. Tai nugirdęs, išbėgdavo Aloyzas iš savo kambario, imdavo mane už rankos ir vesdavosi pas save, kur švelniai mane įspėdavo. Jis tada būdavo neapsakomai nuolankus ir rodydavo dangiško malonumo. Jis nė vieno neniekindavo, nebent tik patį save, ir visus gerbdavo, bėgdamas nuo jam teikiamos garbės".

Florencijos gyvenimas ir Aloyzo pamaldumą padidino. Jo *maldoms nebūdavo galo.* Kasdien po du kartu, rytais ir vakarais, Aloyzas atlikdavo dvasiškus apmąstymus, kasdieną klausydavo šv. Mišių, o šventadieniais dar ir Mišparų. Kas šventa dienelė atlikdavo išpažintį, o šv. Mišių klausydavo San Giovannino bažnytėlėje, priklausiusiai Jėzuitų Draugijai, kurios jis buvo ir uolus narys. Ton bažnytėlėn nueidavo ir šv. Marija Magdelena de Pazi. Dažnai atsitikdavo, kad tame Dievo name kartu melsdavosi abu šventuoju. Florencijoje Aloyzas ypatingu būdu pamėgo Dievo gimdytojos maldas.

Didžiausia ir gražiausia Florencijos miesto bažnyčia yra Marijos Apreiškimo tarnaičių bažnyčia. Tai yra mylimiausia florentiečių bažnyčia, nes ji pilna atminimų jų garsaus valstybės vyro šv. Pilypo Benicijaus. Visa šventenyčia išpuošta garsiojo dailininko Andriaus Sartiečio paveikslais, išreiškiančiais daugiausia Dievo gimdytojos ir šv. Benicijaus gyvenimą. Ypač Dievo Motinos koplyčia yra mylima. Pačiame šventenyčios viduryje matosi 13 amžiuje padarytas Marijos Apreiškimo paveikslas. Švenčiausioji Marija, visame savo jaunystės gražume ir skaistume, sėdi savo kambaryje, akimis įsmigusi vienon vieton. Prieš ją klūpi su baltu apsiaustu Apreiškimo Angelas. O iš viršaus Dangiškasis Tėvas siunčia į Mariją auksiniais spinduliais Šventąją Dvasią. Negalima žodžiais išreikšti, kaip malonaus įspūdžio duoda tas reginys. Iš didelės to paveikslo pagarbos jis visuomet esti uždengtas ir tik nepaprastose iškilmėse jį galima pamatyti. Dar didesnės reikšmės ta bažnyčia įgavo nuo šv. Baromiejaus laikų, nes tas šventasis dažnai prie Marijos Apreiškimo altoriaus laikydavo šv. Mišias. Tasai altorius ir jį dengiąs dangtis su daugybe auksų, sidabrų ir brangakmenių yra didžiausis pasididžiavimas tos šventenyčios.

Aloyzas labai dažnai lankydavo tą visokiariopai brangią bažnyčią. Kasdieną jon eidavo ir karštai melsdavosi į *Dievo Motiną.* Jo giminė buvo daug prisidėjusi tos šventenyčios puošime. Daugelyje miestų stovėjo gonzagų parašai. Lankydamasis Marijos Apreiškimo bažnyčion, Aloyzas užtiko tenai tėvo Kasparo gražiai parašytą knygą apie Marijos Rožančių. Perskaičius tą

knygą, Aloyze suliepsnojo dar didesnės Dievo Motinos meilės ugnelė, ir jis nutarė sekti Jos nekaltu gyvenimu. Nutarimą patvirtino viešu skaistybės apžadu. Marija priėmė jo *nekaltos širdies* auką ir už tai atlygino jam brangia Dievo malone, kuriai padedant, Aloyzas per visą savo gyvenimą nebeturėjo smarkių pagundų prieš nekaltybę; bent jis pats taip pasakodavo. Tai didelė retenybė. Tik šventieji apturi tokią Dievo malonę, ir tai ne visam amžiui. Aloyzas ištesėjo skaistume, nors gyveno labai pavojingose aplinkybėse, turtinguose gercogų ir kunigaikščių rūmuose, kur taip daug visokių pavojų dvasiškajam gyvenimui. Tiesa, Aloyzas jau iš pat mažens jautė neapykantą visokio nešvarumo ir neskaistumo. Bet vieni prigimti įpročiai nebūtų jo apsaugoję nuo visų pavojų susitepti taip pavojingame kunigaikščių gyvenime. Jį sergėjo nuo pikto Dievo malonė ir jo paties neapsakomas marinimasis, kurs pastebimas tik labai negausingame didžiausių šventuolių būrelyje. Nors Aloyzą sergėjo Dievo malonė, tačiau jis taip atsargiai visur žengdavo, tarsi, jausdamas nenugalimą pavojų savo skaistybei. Aloyzas ne tik nesidairydavo gatvėse, ne tik nežiūrėdavo į moteriškes, bet ir su berniukais žaisdamas stengdavosi kuo greičiausiai išsprukti iš linksmojo būrelio. Jis buvo griežtai nusistatęs valdyti savo kūną. Kas jo šventumui būdavo nebereikalinga, tai jis darydavo vardan *viso krikščioniškojo jaunimo.* Aloyzas aiškiai matydavo, kad tas jaunimas dar per daug kūniškas ir per mažai dvasiškas.

Tie jo jaunieji draugai ir draugės, nors ir vadindavo save krikščionimis, tačiau per mažai save marindavo, per mažai save prižiūrėdavo ir savyje užsidarydavo, kad tokiu būdu geriau kovotų su blogais palinkimais ir įpročiais. Ak, kaip gražus tas paveikslas, kuriame šventasis Aloyzas stovi prieš platų krikščionijos ir šiaipjau visos žmonijos jaunimą, įspėdamas jį nuo per didelio jausmiškumo ir lengvapėdiškumo jaunose dienose! Florencijos miestas anais laikais pasižymėjo savo gražumu, linksmumu ir gyvumu. Jan suplaukdavo tūkstančiai visokio amžiaus ir pašaukimo jaunimo ir savo linksma prigimtimi pripildydavo visą miestą ir jo gražias apylinkes nepaprastu linksmumu. Tačiau tarp tų visų linksmybių ramių ramiausiai stovėjo Aloyzas ir savo nežemišku rimtumu sulaikydavo ne vieną ir ne du, bet ištisus jaunimo būrius nuo nepriderančio linksminimosi. Aloyzas nebuvo atsiskyrėlis be draugų. Jo priešakyje visuomet stovėdavo tas Marijos paveikslas, kuriuo Skaisčiausioji Mergelė paveržė šventojo jaunikaičio širdį. *Prie Marijos altoriaus* Aloyzas jausdavo neišreiškiamo džiaugsmo, kurs pralenkia visokį pasaulinį linksmumą. Iš gražiojo Florencijos miesto Aloyzas išsinešė gražiausį turtą, skaistybės rožes ir Dievo Motinos meilę, kurios

Aloyzą laimino visame jo gyvenime ir davė jam amžinos vertės turtų ir žodžiais neišreiškiamos garbės.

5. Saulės žvilgterėjimas į Mantuos žiemą.

1579 m. lapkričio mėnesyje Don Ferdinandas atšaukė savo sūnus iš Florencijos gimtinėn, kur Ferdinandui, jų tėvui, gercogas pavedė aukštesnę valdišką vietą. Žinai, aukštesnių kilmių žmonės savo iškilmingomis dienomis mėgsta sukviesti kuo didesnį skaičių giminių, pažįstamų ir šiaipjau sau lygių svečių. Aloyzas su Rudolfu turėjo skirtis su vienmečiu draugu Vincentu, gercogo įpėdiniu ir Gonzagų giminės būsiančia galva.

Mantuos miestas, tas garsusis dainininko Ėnėjaus gimtinis kampelis, stovi balotoje, ežerais turtingoje, vietoje. Du pylimai ir vienas didelis tiltas jungia miestą su sausžemiu. Gonzagų kunigaikščiams tenai viešpataujant, miestas pasipuošė gražiausiųjų dailininkų paveikslais. Ypač garsi buvo gercogo pilis, kurią puošė brangūs paveikslai, labai sumaningai išmargintos lubos ir marmurinės grindys. Beveik visi Gonzagos gyvendavo Mantuos mieste. Ir Aloyzas, kuriam jau ėjo dvylikti metai, sustojo savo giminiečio vienuolio name, kad galėtų nei kieno netrukdomas varyti toliau savo mokslus.

Parvažiavęs gimtinės kraštan, Aloyzas nemetė dvasiškojo gyvenimo. Apie jo dvasios tobulinimą štai ką pasakoja viena iš jo tarnautojų: „Visas savo mintis ir darbus Aloyzas kreipdavo Dievop ir vengdavo visokių tuščių pasilinksminimų, juokavimų ir kitokių savo bendramečių kunigaikščių pramogų. Jeigu padorumas leisdavo, Aloyzas visuomet likdavo namie ir, užuot svečiuose linksminęsis, namie karštai melsdavosi. Nebent pas kaimynus vienuolius dažniau nueidavo ir apie dvasiškus dalykus su jais tekalbėdavo. Iš savo namiškių jis reikalaudavo pavyzdingo krikščioniško gyvenimo. Užgirdęs ką nepadoriau išsireiškusį, Aloyzas jį įspėdavo, bet su tokiu malonumu ir atsargumu, jog niekas neužsigaudavo, nors tai darydavo mažas berniukas. Jeigu mes jį pavadindavome kunigaikščiu ar ponaičiu, jis atsakydavo, jog tik Dievo tarnystė yra tikras žmogaus aukštumas. Visa tai aš dažnai iš Aloyzo girdėdavau, del to jau iš mažens aš jį šventuoju vadindavau“. Panašiai apie Aloyzą nupasakodavo ir Prospero Gonzago šeima, kurią jis kartais aplankydavo. Pirma užeidavo koplytėlėn, kuri šalimais Prospero namų stovėjo, ir tik pasimeldęs įbėgdavo pas geruosius giminaičius; visą svečiavimosi laiką praleisdavo šnekėdamas su kunigaikščiais apie dieviškus dalykus. Taip aukštos ir šventos būdavo Aloyzo mintys, kad jau tuomet jį vadindavo šventuoju. Sodinamas už stalo, pamaldusis

Aloyzas niekados nesėsdavo šalia moterų bei mergaičių, nors ir kažin kaip jį prie to varu ar geru versdavo. Jis gerai suprasdavo, kad tik uoliu *ant savęs budėjimu* galima ištverti savo apžaduose, išlaikyti iki karsto lentos skaisčią, nesuteptą ir nekaltą širdį; nes kas nevengia pavojaus, tas jame ir pražūna.

Mantuos mieste Aloyzas pajuto pirmus pasireiškimus savo sunkios ligos. Gydytojų patariamas Aloyzas labai mažai valgydavo, visi stebėdavosi, kaip jis ir beištveria. Suvalgyti visą kiaušinį — būdavo didžiausia Aloyzo valgymo porcija. Ligšiol Aloyzas buvo sveikas, tvirtas jaunikaitis; apsigyvenęs Mantuos mieste jis ėmė liesėti, blogėti, džiūti. Nieko nebegelbėjo ir gydytojų receptai. Tačiau Aloyzo dvasia nė kiek nesilpnėjo. Tie visi kūno varginimai, susilaikymas nuo kai kurių valgių grūdino pamaldžiojo jaunikaičio dvasią.

Kitas svarbus įvykis Aloyzo gyvenime Mantuos mieste buvo jo nutarimas pasišalinti iš pasaulio ir visiškai *pasišvęsti Dievo garbei.* Šalia skaistybės apžadų, padarytų Florencijos mieste, Aloyzas padarė čia apžadus nevesti moters. Tokiu būdu jis buvo laisvas nuo bet kokių ryšių su pasauliniu gyvenimu ir galėjo laisvai pasišvęsti Bažnyčios tarnystei. Savo tėvui jis dar nesakė savo planų, tik nuolat maldaudavo paliuosuoti jį iš pilies rūmų ir leisti baigti pradėtus mokslus.

Štai kas galima pavadinti pirmu saulės švystelėjimu į Mantuos krašto žiemą. Čia žybtelėjo pirmi pavasario spinduliai būsiamojo Aloyzo pašaukimo. Tas atgailos aštrumas, kuris Aloyzą susirgdino, davė jam progos kreiptis pas Amžinąjį Gydytoją. Ką prigimtis pagadino, Dievo malonė tai į gera pakreipė. Trokšdamas dangiškos šviesos, pasilaisvinimo nuo kūniškų varžymų, Aloyzas, kaip ir ta numintoji gėlelė, kreipiasi prie šviesos, stiebiasi aukštyn į dangų, kur jo nebegalėtų rišti su pasauliu jokie šeimyniški atsiminimai. Aloyzo širdis veržiasi tenai, kame jo nebevaržytų jokie protėvių kariškų ir meniškų nuopelnų ženklai, kur galėtų laisvai pasišvęsti Dievo garbei ir Bažnyčios tarnystei. Visus savo nutarimus ir apžadus Aloyzas įvykdė Mantuos mieste. Taigi čia Dievas įvykdė savo planus. Dievas „vedė teisųjį... tiesiais keliais, parodė jam Dievo karalystę“... (Išm. 10, 10).

6 Dvejopas dvasiškojo gyvenimo šaltinis.

Atėjo 1580 m. vasara, kuri savo kaitromis neapsakomai vargino Mantuos gyventojus. Turtingesnieji važiavo ant Gardos ežero krantų, kur turėjo savo vasarnamius arba samdėsi iš kitų. O Aloyzas gavo tėvo raštą keltis Kastiglijonan pas savo motiną. Neapsakomai džiaugėsi Donna Marta, sulaukusi taip senai nebe-

matyto sūnelio. Tą džiaugsmą gali įsivaizduoti tik tas, kuriam teko po ilgo nesimatymo meiliai glaustis prie savo gerosios gimdytojos ir kartu džiaugtis abiejų laime.

Bet kaip nustebo Donna Marta, kada ji pastebėjo savo Aloyziuko nežmonišką suliesėjimą! Ji tuojau išbarė Aloyzo auklėtoją, prižiūrėtoją, kuris čia visiškai nekaltas buvo ir pasiaiškino, kad jokie tuo atžvilgiu jo daryti įspėjimai neatitraukę Aloyzo nuo aštraus gyvenimo. Motina tuojau apstatė sūnelį gydytojais ir jų padedama reikalavo, kad Aloyzas mestų savo pasninkus. Viskas buvo veltui. Aloyzas dar aštriau pradėjo elgtis su savo kūnu, nes jis matė, kad tie sielos turtai, kokius jis iš kūno marinimo apturi, yra daug brangesni už jo laikiną sveikatą. Aloyzas tai darė ne tėvams priešintis norėdamas, tik *pildydamas* sau apreikštą *Dievo valią*.

Parvažiavęs gimtinėn, Aloyzas dar sunkiau apsirgo ir jau visiškai apleido pasaulį su jo tuštybėmis. Visą laiką pašvęsdavo dvasiškiems skaitymams ir maldai. Seniau Aloyzui nesisekdavo dvasiški apmąstymai. O dabar pats Dievas jam padėdavo, ir jis ištisomis valandomis mąstydavo apie nuostabias Dievo ypatybes. Mąstydamas pajusdavo neapsakomus širdies pakilimus ir ištisais pusvalandžiais ašarodavo, nuo ko sušlapdavo ne vien rūbai, bet ir grindys. Nosinių kasdieną suvartodavo po tris, keturias. Tarnams toks Aloyzo šventumas nepatikdavo. Domėdamies slapta jie žiūrėdavo į besimeldžiantį jaunikaitį — ir matydavo, kaip jis ašarodamas ant grindų klūpėdavo, tai sunerdamas, tai aukštyn pakeldamas liesas rankas. Net svetimieji ateidavo pasigėrėti tuo Aloyzo pamaldumu. Dažnai jis taip įsigilindavo į apmąstomuosius dalykus, jog nebegirdėdavo nei beldimo durysna, nei tarnų po jo kambarį vaikščiojimo. Ar Aloyzas kur eidavo, ar važiuotas keliaudavo, ar net laiptais lipdavo, visuomet mąstydavo ir net balsiai kalbėdavo apie Dievą ir apie Švenč. Mariją.

Šiuo laikotarpiu įvyko ir galutinis Aloyzo pasiryžimas stoti Jėzaus Draugijon. Tą sumanymą, matyti, pagimdė jame dvi nuolat jo skaitomos knygos. Viena buvo tėvo Kanizijaus parašyta. Iš jos Aloyzas mokydavos gerai apmąstymus atlikti. Antroji buvo Jėzaus Draugijos misijonierių darbai Indijoje, Japonijoje. Šitas knygas skaitydamas, jis užsidegė noru apaštalauti ir pradėjo tai daryti *vaikelių tarpe*. Šventadieniais po pamaldų Aloyzas susirinkdavo aplinkinius vaikus ir su tokiu malonumu juos mokydavo, kad jie susyk pajusdavo savyje norą Dievui tarnauti. Sužinojęs Kastiglijone atšalėlį tikėjime, Aloyzas tuojau eidavo jo atgaivintų Dievo meilėje. Savo kalbose ir pasielgime su artimais Aloyzas buvo neapsakomai švelnus, mandagus ir malonus. Daugiausia jis kalbėdavo apie dieviškus dalykus. Kartą Aloyzas ly-

dėjo savo motiną pas pažįstamą ponią. Visą laiką jis apie šventus dalykus kalbėjo, jog viena ponia atsiliepė: „Aloyzas taip išmintingai kalba, kad aš netikiu pati savo akimis, jog tai būtų Aloyzas, tryliktų metų vaikiukas, o ne koks išminčius seniukas“.

1580 metai atnešė Aloyzui dar didesnės laimės. Tais metais vyskupas šv. Baromiejus nutarė lankyti Kastiglijono apylinkes. Šventasis iškarto pažino šventąjį. Šv. Baromiejus nusivedė Aloyzą savo kambarin ir tenai su mažuoju šventuoliu kalbėjo apie visokius aukštus dalykus. Aloyzas atsidėjęs klause šventojo kalbos ir tiesiog ryte rijo kiekvieną jo žodį. Sužinojęs, kad Aloyzas dar neina prie Šv. Komunijos, šv. Baromiejus padavė vaikui Romos Katekizmą ir paskyrė šv. Magdalenos dieną (liepos 22 d.) pirmajai Aloyzo Šv. Komunijai. Ak, sunku ir įsivaizduoti, su kokiu išsiilgimu laukė tas pamaldusis jaunikaitis paskirtos dienos, kurią jis pagaliau galės širdin priimti savo gerąjį Išganytoją ir Viešpatį! Uoliai skaitė paliktąją knygą ir rengėsi prie tos jam brangios dienos.

Kai prisiartino laukiamoji diena, Aloyzas visą dieną prieš Šv. Komunijos priėmimą meldėsi, skaitė dvasiškas knygas ir darė apmąstymus apie Švenčiausiąjį Altoriaus Sakramentą. Kada Aloyzas atėjo prie Dievo stalo, savo užsilaikymu žavėte žavėjo dalyvaujančius. Nuo tos dienos Šv. Komunija tapo svarbiuoju Aloyzo gyvenimo punktu. Jis taip pamėgo *Altoriaus Sakramentą*, jog ne tik imdamas Šv. Komuniją ir klausydamas šv. Mišių būdavo apsiliejęs ašaromis, bet ir kur keliaudamas eidavo pirmučiausia bažnyčion ir čia ašarų upeliais atsisveikindavo su Jėzumi. Taip jis darydavęs per visą savo amžių. O mūsų tarpe, brangioji jaunuomene, ar daug atsiranda tokių uolių Šv. Sakramento garbintojų? Kas šventa dienelė einame, skubiname bažnytėlėn, bet joje prieš Šv. Altoriaus Sakramentą daugelis taip užsilaiko, tarsi būtų rinkoje: dairosi, akimis palubėje muses skaito, o net ir šypsosi. Aje, pasimokykime iš Aloyzo pavyzdžio daugiau Jėzų mylėti, kad Jis paskui nepasakytų mums: aplankėte mane tik pasityčioti iš manęs ir mano šventenyčios, todel nepažįstu jūsų, ir jūs ne mano draugai.

Kas išmoksta nuoširdžiai melstis ir pamilsta Šv. Sakramentą, tas daug daug pasiekia dvasiškajame gyvenime. Šitame dvejopame gyvenimo šaltinyje gaivinasi žmogaus tobulumas. Nereikia užmiršti, kad lengvumas maldoje ir išorinė atgaila labai ankštai tarp savęs rišasi. Išsižadėjus laikinųjų žemiškų linksmybių, atsiveria dangiškojo džiaugsmo ir laimės šaltiniai ir maldos bei Komunijos upeliais lieja žmogaus širdin neapsakomų linksmybių vandenėlį. Šitos dangiškosios linksmybės Alo-

yzo gyvenime buvo užmokesnis už jo pasišventinimą Dievo garbei ir už jo aštrų, erškėčiuotą gyvenimo būdą.

Ypač Šv. Komuniją priėmęs Aloyzas jausdavo neapsakomą širdyje džiaugsmą ir laimę. Jis artindavosi prie Dievo altoriaus, prie Dievo, kurs linksmindavo jo jaunystę (Ps. 42, 4).

7. Vienu žingsniu priekin.

Sužinojęs apie savo sūnaus nesveikatą, Ferdinandas nutarė nusivežti jį į Montferrato apylinkes, kur Ferdinandas tuo metu gyveno. Anų laikų kelionės būdavo ne permaloniausios, nes reikdavo arba raitiems joti, arba pėstiems eiti, arba važiuotiems keliauti iš vienos vietos kiton; geresnių susisiekimo priemonių dar nebuvo. Teko jiems važiuoti per Milano kraštą, kur turėjo keltis per Tessino upę. Tilto nebuvo, o vandens buvo begalės priplūdę po rudens liūčių. Važiuojant jiems sriauna upe, nusikėlė Aloyzo vežimas nuo dviračių ir kaip mat vanduo įtraukė jį upės gilumon. Gal būtų jis su savo palydovu ir nuskendęs, kad ne medžio milžiniškas kelmas, ant kurio pakabo vežimas su nelaimingaisiais keliauninkais. Kuo greičiausiai buvo pašaukti du raiti žmonės, kurie išgelbėjo Aloyzą ir jo auklėtoją. Netoli upės kranto buvo graži Dievo Motinos koplytėlė, kurion išsigelbėjusieji nuėjo padėkoti Viešpačiui. Tas atsitikimas tuojau pasiekė margrafo ausis, ir jį apėmė baisus nerimastis. Tik sūnelio ir žmonos pasirodymas nuramino Ferdinandą.

Montferrato miestas yra ant gražaus ir aukšto Po upės kranto. Jau iš senai jis buvo laikomas viena iš geresniųjų Italijos tvirtovių. Delto šitame mieste nuolat stovėdavo didesni kariuomenės pulkai. Šitą miestą dažnai užtinkame karų istorijas skaitydami.

Nuvykęs Montferrato miestan, Aloyzas vėl uoliai mokės ir savo gabumais stebinte stebino vietinius mokytojus. Ypač senovės kalbų mokymasis jam sekėsi. Lengvų skaitymų, apysakų Aloyzas beveik neskaitydavo. Jis skaitydavo senovės *išminčių raštus*, kaip Senekos, Plutarcho, Valerijaus Didžiojo, ir pasižymėdavo savo užrašų knygutėje tas vietas, kurios nurodydavo, kaip tinkamiau lavinti savo dvasią. Dar maloniau Aloyzas skaitydavo šventųjų rašytojų veikalus, kaip Liudviko Granadiečio, Lippomano ir kitų.

Ferdinandui nepatiko tas Aloyzo moksliškas rimtumas ir pamaldus gyvenimas. Margrafas norėjo savo pirmgimį sūnų padaryti valstybiniu vyru, o ne kokiu šventuoliu. Ferdinandas pripirko Aloyzui visokių žaislų žaislelių, vedėsi jį į garsiausius teatrus ir pasilinksminimo vietas; bet niekas pamaldžiojo jaunikai-

čio nebeatitraukė nuo jo pasiryžimų Dievui tarnauti ir savo dvasią tobulinti. Iš paklusnumo Aloyzas eidavo su tėvais į visus teatrus ir balius, tačiau savo siela jis bendraudavo su Dievu. Jis šalindavosi nuo visų moterų, kurių labai daug rinkdavosi į pasilinksminimo vietas, ir stengdavosi į jas nežiūrėti, savęs joms nerodyti. Jo vieta būdavo kur nors ramioje kertelėje. Jeigu tekdavo motiną palydėti į svečius, Aloyzas nueidavo su ja lig kiemo vartų ir pasiprašydavo gerąją Donną pavelyti jam pasišalinti kol ji viešės užprašytoje vietoje.

Situo laikotarpiu Aloyzas pradėjo lankyti barnabitų bažnyčią. Matydamas ramų, tvarkingą vienuolių gyvenimą, jis pradėjo svarstyti apie savo galutinį pasišalinimą iš pasaulio. Vieną dieną Aloyzas taip ilgai meldėsi bažnyčioje, jog net vienuoliai pastebėjo jame nepaprastą šventumą ir pranašavo Aloyzą būsiant šventuoju. Stai Aloyzo mintys barnabitų bažnyčioje:

„Ar tu, Aloyze, dabar matai, koks laimingas gyvenimas vienuolyne? Šitie žmonės laisvi nuo visokių žemiškų pančių; jiems negresia joks pavojus nusidėti. Pasauliečiai rūpinasi daugiau žemiškų turtų susikrauti. Vienuoliai renka amžinas gėrybes. Pasauliečių triusas dažnai niekais nueina, o šitų žmonių vargai atlyginami paties Dievo.

Vienuoliai savo gyvenimo vadu laiko *protą*, o pasauliečiai *jausmus* ir *geidulius*. Jų nevargina puikybės dvasia, nes jie neieško nei garbės, nei aukštų tarnybų nei svetimų turtų. Jie laimingi, nes Dievo tarnystė yra viešpatavimas. Pasaulio išsižadėję žmonės nuolat ramūs ir linksmi; jie nebijo nei mirties, nei teismo, nei pragaro kančių. Jų sielos grynos, kaip krištolai. Dieną ir naktį jie semia dangiškąsias gėrybes savo gerais darbais. Jų nekaltumas atsispindi jų veiduose, pilnuose Dievo meilės ir amžinųjų gėrybių vilties. Ak, kokios laimės duoda jiems jų gryna sąžinė, kokiam Viešpačiui jie tarnauja ir kokiuosna nuostabiuosna pulkuosna jie savo gyvenimu įeina!

Na, o ką tu manai daryti? Kodel taip ilgai nepasirenki panašaus gyvenimo būdo? Tik įsivaizduok dvasioje tą užmokesnį, kokio jie susilauks iš gerojo Dievo! Apsvarstyk, kiek laiko tu turėsi save tobulinti. Jeigu visą savo įpėdinystę pavesi savo broliui Rudolfui, tu daug daugiau ir daug brangesnių turtų įgysi. Apleidęs margrafų rūmus, tu galėsi ramiai darbuotis savo išganymui, žmonijos labui ir Dievo garbei. Čia tavęs nebetrukdys jokie pasauliečių reikalai, ko neišvengsi kunigaikščiu būdamas. Jeigu tu nevengsi moterų, tu neištesėsi savo pasiryžimuose. Net pasauliniu kunigu būdamas, tu turėsi daug reikalų su žmonėmis, kurie trukdys tavo dvasios gyvenimą. Taigi stok vienuolynan, ir nusikratysi tų visų pančių. Vienuolyno

vartai apsaugos tave nuo visų kliūčių tobulinimos kelyje. Čia tu būsi laisvas nuo visų laikinų dalykų ir galėsi ramiai Dievui tarnauti ir džiaugtis neapsakoma savo laime".

Štai, kokios mintys lankė Aloyzą barnabitų bažnyčioje. Visi matė jo nepaprastą dvasios stovį, bet niekas nedrįso jo užkalbinti. Taip šventa buvo Aloyzo išvaizda!

Nuo tos valandos Aloyzas dar karščiau melsdavosi ir dar uoliau rengdavosi prie šv. Komunijos. Pagaliau jam visiškai paaiškėjo, jog tos mintys apie vienuolių gyvenimą paties Dievo siųstos. Kartu jam buvo aišku, jog su tuo nesutiks jo tėvas. Aloyzas nutarė savo sumanymą slėpti, o gyvenime rūpintis mokslą jungti su malda, kad tokiu būdu pamažu lavintųsi vienuoliškose dorybėse. Jeigu Aloyzas negalėdavo melstis savo kambaryje, jis išbėgdavo nuošalion vieton ir pasiskirtą valandą atkalbėdavo užsidėtus poterius. Savo kambario nebešildydavo, del to nuo šalčio net rankos sutindavo.

Toks Aloyzo vienuoliškas gyvenimas nepatiko tėvui. Jis nutarė vėl išvežti Aloyzą, kur jis dieną ir naktį galėtų matyti visokius žaislus ir linksmybes. Tuo metu Milane rengta didelė karžygių šventė, kur rinkosi visų kraštų bajorija ir ponija. Prasidėjus įvairiausių pulkų parodai, Aloyzas tyčia užsimerkdavo, kad nematytų tų visų žemiškų blizgučių. Aloyzas jau nebesigėrėjo vėliavų, ginklų margumu, kareivių pasirėdymu, kaip darydavo savo ketvirtais amžiaus metais. Kas jam tos visos tuštybės, jeigu jo dvasia lakioja po bažnyčias, vienuolynus ir mokslinyčias?! Dvasia Aloyzas kalbėjosi su Dievu, nors čia pat priešakyje griežė kareivių orkestrai ir žvangėjo blizgą ginklai. Jo turtu buvo Viešpats ir jo dalimi taurė (Ps. 15, 5).

8. Nusimarinimo auka erškėčių krūme.

1581 metų gale baigėsi Ferdinando tarnystė. Anksti pavasarį turėjo grįžti su šeimyna Kastiglijonan. Tačiau tas gyvenimo vietų kaiteliojimas neatmainė Aloyzo gyvenimo aštrumo. Visur ir visados Aloyzas būdavo tas pats. Nei ramus gimtinis kampelis nei gyvas miesto gyvenimas nesudrumsdavo Aloyzo marinimosi dvasios.

Geriau suprasti Aloyzo dvasios galingumui, reikia atsiminti, jog 16 amžiaus turtuolių gyvenimas buvo paskendęs visokiuose patogumuose ir linksmybėse. Kambariai blizgėte blizgėdavo auksiniais, sidabriniais papuošalais. Valgymai būdavo kuo įvairiausi ir kuo brangiausi, nebent paukščio pieno trūkdavo, kaip paprastai žmonių sakoma. Baliai, šokiai, visokie pasilinksminimai trukdavo per dienų dienas. Taigi įsivaizduok, Skaitytojau,

koks *dvasios galingumas* buvo Aloyze, kad jis, gyvendamas tarp tokių linksmybių ir perteklių, sugebėjo užsilaikyti, kaip tikras atsiskyrėlis vienuolis! Jis niekam nekliūdavo ir niekam neįkyrėdavo. Jo kambariukas buvo mažutis, patalas paprastas, o jo rūbai daugiau negu paprasti. Ypač moterų Aloyzas vengdavo. Kada motina pasiųsdavo tarnaitę permainyti Aloyzo patalynę, jis pats viską padarydavo ir išmesdavo už durų senus skalbinius, neįsileisdamas tarnaitės savo kambarėlin. Net su savo motina Aloyzas nedrįsdavo vienas sėdėti ir stengdavosi kuogreičiausiai nuo jos prasišalinti. O pašalinių moterų jis iš tolo atsilenkdavo. Su savo tėvu Aloyzas buvo susitaręs, kad tėvas nesikviestų Aloyzo savo kambarin, kada tenai esti pašalinės moterys. Tėvas tam nesipriešino, o širdyje laikė Aloyzą didžiausiu moterų priešu.

Aloyzas nepasitenkindavo susilaikymu prie stalo; jis dar trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais pasninkaudavo, tevalgydamas sausą duoną su šaltu vandenimi. Be to, jis labai dažnai ir savaitėmis pasninkaudavo. Aloyzo aptarnautojai tyčia sverdavo jo suvalgomus dalykus ir rasdavo ne daugiau, kaip vieną unciją maisto, kurį Aloyzas suvalgydavo rytais ir vakarais. Pabaigoje savo žemiškojo gyvenimo Aloyzas tevalgydavo vieną kartą per dieną. Visokių gardumynų Aloyzas nevartodavo ir nė neparagaudavo.

Aloyzas marindavosi ir kitokiais būdais. Pradžioje savo tobulinimos Aloyzas *plakdavosi* 3 kartus per savaitę; kiek vėliau pradėjo plaktis kasdieną po kartą; o dar vėliau jau net po kelis kartus nusiplakdavo save. Plakimosi įrankiu Aloyzui būdavo storas, kietas ir aštrus pantis iš retežio. Jo lova būdavo išklota lentgaliais, kurie tarnaudavo jam ir šieniku ir priegalviu.

Aloyzo maldoms nebūdavo galo. Tarnai užduryje valandomis laukdavo, kol jis atsistodavo nuo žemės. Prieš šv. Mišias jis visados darydavo dvasiškus apmąstymus. Dienos metu lankydavo vienuolių bendras maldas ir klausydavo jų giedojimo, skaitydavo *geras knygas* ir dažnai prisimindavo rytmetinio apmąstymo svarbesniąsias mintis. Niekas nematydavo Aloyzo žaidimų kambaryje. Vakarais Aloyzas vėl ilgai melsdavosi, o dažnai net lig pusnakčio išklūpėdavo prieš kryžių. Nors kambaryje nuo šalčio sustingdavo, tačiau nemesdavo maldos, narsiai kovodamas su šalčiu.

Toks marinimasis negalėjo nepakenkti Aloyzo kūno sveikatai. Visai jaunutis jis pajuto galvos skausmus, kurie neapsakomai jį vargindavo. Tačiau jis kantriai kentėdavo, nuolat prisimindamas erškėčiais vainikuotą Išganytoją. Jo vaizdas stiprindavo Aloyzo jaunas spėkas.

Visame Aloyzo gyvenime aiškiai pastebima Apvaizdos globojamoji ranka. Kartą Aloyzas pajuto didelį galvos skausmą ir

norėjo jau atsigulti. Staiga prisiminė, kad jo dar neatkalbėtos atgailos psalmės. Pasišaukė tarną ir liepė pastatyti prie jo lovos žvakę. Ar Aloyzas skaitydamas užmigo ar Dievo tobulybių apmąstyme pasinėrė, tikrai nežinia, bet netrukus apvirtusi žvakė uždegė patalynę, ir Aloyzas atsirado ugnies liepsnose. Ir nuostabu! Nors jaunikaitis buvo baisiai nuvargęs, tačiau greitai pajuto dūmus, karštį ir pašaukė tarnus, kurie išnešė degančią lovą oran. Čia aiški *Dievo globa*, kad tas pamaldusis vaikinas pats nesudegė ir visų rūmų nesupleškino. Jis pats paskui pasakodavo, kad jį globojanti Dievo Apvaizda. Vis tai užmokesnis už karštas maldas ir aštrią atgailą!

Bet tai ne pirmutinis ir ne paskutinis vaisius Aloyzo pamaldumo. Jis dažnai jausdavosi dvasios pakilime; o ypač tuo metu, kada jis žiūrėdavo į kunigaikščių pilių turtingumą, papuošimą ir trūkdavo juoku, matydamas, kaip tie žmonės džiaugdavosi savo žemiškomis gėrybėmis. „Ir kam čia mums didžiuotis savo aukšta kilme!“ nuolat kartodavo Aloyzas: „Ir koks gi skirtumas tarp turtuolio ir vargšo pelenų? Juk abiejų panašus kvapsnis!“ Aloyzas laikydavo dideliais žmonėmis tiktai tuos, kurie atsižadėdavo pasaulio ir visų jo tuštybių. Jis savo motinai atvirai sakydavo: „Ir kodel mes nestojame vienuolynan?! Juk tenai pelnytumėm ir laikinų ir amžinų turtų! Pasaulio linksmybės yra visai trumpos. Ir kas jų ieško, būna jų pačių nubaustas gyvenime ir mirties valandoje.“ Kada Aloyzas išgirsdavo ką vienuolynan stojant, jo veidas malonumu ir džiaugsmu nušvisdavo. Juo daugiau Aloyzas šalindavosi pasaulio, juo labiau jis pamildavo vienuolius ir nuošaliečius. Ypač jis draugaudavo su Kastaglijono benediktinais ir dominikonais. Jis nuolat su jais kalbėdavo apie dvasiškus dalykus ir neapsakomai džiaugdavosi gavęs iš jų kokią dovaną, kaip ražančių, agnasėlį ar k. k.

Trečias Aloyzo maldų vaisius buvo jo ankštus *susivienijimas su Dievu.* Pamatęs bažnyčioje Išganytojo paveikslą, Aloyzas būdavo dvasios pagautas ir nustodavo jausmų. Tik po keletos minučių jis vėl atsipeikėdavo ir jau sugebėdavo atsakyti į užduotus klausimus. Priminus Dievo Motinos vardą, Aloyzas neapsakomai nudžiugdavo ir pajusdavo širdyje didelę laimę. Labai dažnai jis kartodavo šituos žodžius: „O, kad aš galėčiau taip Dievą mylėti, kaip yra verta Jo didybė! Ak, kaip gera turi būti danguje, jeigu jau čia ant žemės Jo vienas vardas šitiek palaimos duoda!“

Štai, kaip gyveno 16 amžiaus vaikas ir kunigaikščių sūnus! Aloyzas buvo priešgina visų 16 amžiaus linksmybių. Kiek visokių prabangų ir malonumų apsupė tą jaunikaitį, bet jis narsiai

su visais kovojo, rodydamas pasauliui išsižadančios dvasios galingumą. Aloyzas buvo vargšas tarp turtų, susilaikąs tarp prabangų, nepastebimas tarp garbės ir šlovės, visame nusimarinąs, kenčiąs ir skaudžiamas. Ir kaip tie turtingieji ir garsieji kunigaikščiai galėjo kęsti tokį savo sūnaus elgimąsi? Motinai rodydavo Aloyzo kruvinus marškinius, tėvui ašaromis sulaistytas jo patalynes. Diena dienon tėvai girdėdavo šnekas apie jų sūnaus aštriausį gyvenimą, artinantį jam mirties valandą. Bet tėvai nė nemėgino tam priešintis. Argi tai ne Dievo apvaizdos darbas?! Taip, Dievas pašaukė Aloyzą atgailoti už pasaulio nusidėjimus ir pasiaukoti žmonijos išganymui. Aloyzas tapo *Dievo Sūnaus pagalbininku* pasaulio išvadavime iš tamsybių vergovės. Jis pats apie save rašo: „Dangaus ramstis pargriuvo ir subyrėjo į šmotelius. Argi aš galiu to nepastebėti? *Pasaulis dabar sugedęs. Kas tad permaldaus Dievo rūstybę?* Daugelis dvasiškių ir vienuolių užmiršo savo pašaukimą. Argi begali Dievas ilgai kęsti tokį savo karalystės sunaikinimą? Tikintieji savo apsileidimu nebegarbina tinkamai Dievo. Kas tad Jo šlovę palaikys? Vargas, pasauliečiams, kurie savo atgailą atideda iki mirties valandai! Vargas, ir dvasiškiams, kurie iki tai pačiai valandai miega! Šitokios mintys privalo mus pažadinti iš snaudulio ir paraginti prie atgailos ir prie nuolatinio Dievo garbei pasišventimo. Tik tuo būdu mes atsinaujinsime Kristuje“.

Iš tiesų 16 amžiaus žmonių dvasia buvo sugadinta visokių atskalų ir tikėjimo niekintojų. Prancūzijoje, Vokietijoje, Belgijoje ir Šveicarijoje tais laikais ėjo kruvini karai prieš Bažnyčią ir karalių sostus. Visais kraštais buvo baisiausios žmonių skerdynės, kaip Bartolomiejo naktis, nužudymas nelaimingosios Marijos Stuartietės; buvo naikinami miestai, bažnyčios, vienuolynai. Roma buvo sunaikinta, jos bažnyčios išniekintos. Šventvagystės, išsižadėjimas šventų Sakramentų vyravo visoje šiaurinėje Europoje. Argi kilnioji Aloyzo siela būtų galėjusi ramiai žiūrėti į tas visas piktenybes? Ne, Aloyzas drąsiai stojo tų eilėsna, kurie buvo pasiryžę atstatyti Bažnyčiai sugriautas šventenybes. Jis nepabūgo visų sunkenybių, kokių reikia pritirti šventų siekimų vyrui. Labai teisingai pavadinta Aloyzą „atgailos auka erškėčių krūme“. Jo visas gyvenimas buvo auka už žmonijos paklydimus, deganti erškėčiuoto gyvenimo krūme.

9. Madrido pilyje.

Kaip jau aukščiau minėta, garsiausiems anų laikų miestams priklausė ir Madridas, Ispanijos sostamiestis, kuriame Aloyzo laikais gyveno ir viešpatavo garsusis karalius Pilypas. Pilypas

vedė plačias pažintis su kaimynais karaliais ir dažnai kviesdavo juos pas save į Madrido pilį. 1581 metais ir margrafas Ferdinandas turėjo garbės keliauti su savo šeimyna pas karalių Pilypą. Nors ta kelionė dalimi trukdė Aloyzo tobulinimąsi, bet iš antros pusės Aloyzo pamaldumas augo nuo visokių nemalonumų ir nuo įvairių dvasios įspūdžių. Pamaldžioji Donna Marta neaplenkdavo nė vienos šventos vietos, sutinkamos kelionėje, ir išvaikščiodavo visas bažnyčias, garsias savo stebuklingais paveikslais ar šiaip jau brangenybėmis. Aloyzas domėdavosi tik šventenybėmis; auksai, brangakmeniai — netraukdavo jo širdies ir akių.

Ilga buvo kelionė iš Kastiglijono Madridan! Tik 1582 metų pavasarį pagaliau pasiekė Gonzagų šeimyną Madrido pilį, kuri buvo pastatyta ant nuošalaus, gražaus kalnelio. Pilypas buvo rimtas, malonus žmogus. Dėvėdavo paprastais rūbais, daug darbuodavosi ir niekados nesijausdavo nepatenkintas. *Jis mėgdavo nuošalumą, kaip paprastai visi darbštūs žmonės.* Nors jis buvo ir tikįs katalikas, bet savo neapsigalvojimu dažnai pridarydavo Bažnyčiai nemalonumų. Pilypo pilis buvo garsi savo turtingumu, išpuošimu ir nepaprastu karalių mandagumu. Nors Aloyzas papuolė ne blogosna gyvenimo aplinkybėsna, bet jo kilnios sielos nepatenkino tie visi karališki išdidumai, patogumai, visokie pertekliai ir gyvenimo malonumai. Nors čia buvo ir dorų draugų, tačiau Aloyzas ne per daug su jais draugaudavo ir stengdavosi neapsileisti pradėtame tobulinimosi darbe.

Pirmiausia Aloyzas rūpinosi uoliai ir sąžiningai varyti toliau savo pradėtąjį mokslišką darbą. Netrukus išmoko ispanų kalbos ir lengvai mokėsi ispanų kalba logikos (mokslo, nurodančio taisyklingai mąstyti), teodiceos (mokslo apie Dievą), matematikos ir astronomijos (mokslo apie dangaus kūnus). Aloyzas vengdavo visokių tuščių pasakų ir nenaudingų skaitymų. Kartą jam padavė pasiskaityti apie karžygių darbus. Aloyzas tos knygos ne tik neskaitė, bet ją dar pečiun įmetė. Pasauliečių kariškos gudrybės ir sumanumai nežavėdavo kilnadvasio jaunikaičio. Kad iš tikrųjų Aloyzui gerai mokslas sekdavosi liudyja keli to laiko įvykiai.

Seniau buvo paprotis viešai ginčytis su krikščionybės priešais. Sakysime, paskelbdavo visuomenei, kad tokiame ir tokiame mieste, tokioje ir tokioje vietoje tam tikrą valandą įvyks viešas išrodinėjimas tikybos tiesų, kurias netikėliai stengiasi išgriauti. Susirinkdavo daugybės klausytojų, o jų viduryje išeidavo kalbėtojas ir aiškindavo paskelbtą dalyką. Priešininkai darydavo visokius priekaištus, o kalbėtojas turėdavo juos atremti. Aišku, jog ne bet koks kalbėtojas ir mažamokslis drįsdavo viešai pasirodyti.

Ir štai, tokiu viešu kalbėtoju mes matome ir Aloyzą Alkalos mieste, kur jis aiškiai, drąsiai ir nesugriaunamai aiškina Šv. Trejybės paslaptį. Aloyzo gabumu, iškalbingumu ir mokslingumu stebėjosi visi klausytojai. Aloyzo mokytoju tėvas Gabriėlius Vaskezas negalėjo atsigėrėti taip jauno, vos keturioliktų metų, jaunikaičio gražbylybe. Dar gražiau Aloyzas kalbėjo vienose iškilmingose laidotuvėse, kur jo klausė daugybė kunigaikščių ir visokių ponų ir mokslinčių. Taigi Aloyzas turėjo užtektinai gabumų likti garsiu valstybiniu vyru, tačiau iš nuolankumo jis retai kada pasirodydavo su savo prigimties dovanomis. Jo visi dvasios turtai buvo paaukoti dangiškajam Tėvui.

Aloyzui užtekdavo *drąsos* papeikti blogus darbus ir aukštesnių už save draugų. Kartą jis stovėjo su vietiniu karalaičiu prie lango, kurin pūtė aštrus vėjas. Karalaitis Jokūbas supyko ir sušuko: „Kvailas vėje! Nutilk, kad aš tau įsakau!“ Aloyzas ramiai nusišypsojo ir rimtai, griežtai pasakė: „Brolyti! Tu gali įsakyti žmonėms, ir jie tave turės klausyti; bet ant gamtos jėgų tu neturi galios; tik vienas Dievas gali įsakyti gamtai savęs klausyti“. Tie žodžiai sugėdino išdykusį karalaitį; jis nebedrįso priešintis Aloyzui, nors kaipo karaliaus sūnus galėjo Aloyzą ir pro duris išstumti. Visa Aloyzo išvaizda buvo taip rimta, kad net didžiausi malatos ir piktžodžiautojai nutildavo Aloyzo akivaizdoje. Jie sakydavo, kad Aloyzas neturįs nei kraujo nei mėsos, tik viena dvasia gyvenąs. Ir iš tikrųjų jo kūnas buvo visiškai išdžiūvęs, rūbai kuo paprasčiausi. Tik verčiamas anų laikų papročių Aloyzas pasirėdydavo kiek iškilmingiau, bet be jokių papuošalų ir brangenybių. Jokie įspėjimai bei maldavimai nedarydavo Aloyze nė mažiausios permainos. Madride Aloyzas turėjo išmokti ir šokių, žaidimų. Bet tiek ir tematydavo Aloyzą šokių kambaryje! Kaip vijurkas jis išsisukdavo iš draugų rankų ir kaip mat pasislėpdavo nuošalume; paskui ir ieškodami jo nesurasdavo. Tai nebūdavo priešinimasis tėvų valiai. Aloyzas klausydavo Dievo balso ir dvasiškojo tėvo patarimo. Jis *daugiau klausydavo Dievo negu žmonių.*

Aloyzas išeidavo su draugais ir pasivaikščioti po miestą. Tačiau jis taip padoriai užsilaikydavo, taip akis valdydavo, kad Madrido visiškai nepažino, kaip nepažino ir Kastiglijono su Mantuos miestais. Ir nuostabu! Net karalienės Elzbietos nepažino, nors ta stengdavosi kuo dažniausiai pasirodyti Aloyzo akivaizdoje.

Anais laikais ispanai labai mėgdavo jaučių imtynes. Atėjus vasarai, Aloyzas turėjo kartu su kitais dvariškiais žiūrėti, kaip tie įnirtę gyvuliai vienas kitą bado. Kartą vienas įnirtęs jautis šoko ant jaunųjų žiūrėtojų būrelio, kuriame buvo ir Aloyzas, ir

būtų negyvai juos subadęs, jeigu vaikinų laimei jis nebūtų įkritęs namų rūsin. Paskui Aloyzas jau net perdaug atsargus būdavo ir mažai į tas gyvulių imtynes žiūrėdavo.

Gyvenimas karalių rūmuose, kur pilna visokių perteklių, prabangų, linksmybių, labai išblaško žmogaus dvasią. Taigi nenuostabu, kad ir Aloyzo pamaldumas kiek atšalo, nors jis visomis pajėgomis stengdavosi nepasiduoti tiems įspūdžiams, kokių žmogus gali ir turi pritirti karališkuose rūmuose. Bet taip buvo tik pradžioje Aloyzo gyvenimo Madride. Nepaprastas karalių šeimoje įvykis atgaivino ir Aloyzo dvasios gyvenimą. Karalių brangusis sūnus Jokūbas, Aloyzo gerasis draugas, susirgo šiltinėmis ir po trumpos, bet sunkios, ligos mirė. Aloyzą sujudino ypač tas reginys, kada nabašninką nulydėjo garsion šv. Lauryno koplyčion ir paguldė jį tenai tarp daugelio kitų karstų. Visi karalių verkimai, giminių dejavimai, dvariškių šaukimai Aloyze darė nepaprasto įspūdžio. Aloyzas pradėjo vėl karščiau Dievui tarnauti. Tuo labiau, kad mirus karalaičiui, Aloyzas galėjo laisviau darbuotis, nes nebebuvo kas jo trukdo.

Žybtelėjusi malonės kibirkštis žmogaus širdyje didėja ir plečiasi. Ir Aloyzo gyvenime panašiai dėdavosi. Netrukus po Jokūbo laidotuvių Aloyzas gavo Liudviko Granadiečio knygą apie dvasiškus apmąstymus. Nieko nelaukdamas, Aloyzas ėmė lavintis dvasiškuose apmąstymuose. Pradžioje sunkiai jam sekėsi. Bet savo nepaprastu *ištvermingumu* kaip mat sustiprėjo dvasia. Ištisomis valandomis jis galėdavo be išsiblaškymo mąstyti apie dieviškus dalykus. Ištvermingumas viską gali ir juomi viskas pasiekiama. Skruzdė šimtą kartų mėgina temti skujelę per sutiktą kelyje kliūtį ir pagaliau ją pertempia. Ir žmogus privalo lavintis ištvermingume, jeigu nori nugalėti visus gyvenimo sunkumus.

Kad jo maldos niekas nepertrauktų ir nesutrukdytų, Aloyzas pasislėpdavo nuošaliai stovinčioje malkinyčioje ir tenai ramiai, nei kieno nekliudomas, melsdavosi. Dažnai visus namus iškrėsdavo, bet niekas jo nesurasdavo. Del tokio Aloyzo elgimosi tėvai ir draugai dažnai jį bardavo; bet niekas neatitraukdavo jo nuo maldos. Vėliau ta malkinyčia, kaip ir kiti Aloyzo kambariai, perėjo jėzuitų žinion; jie padarė iš jos šv. Aloyzo koplyčią.

Dvasiškuoju tėvu Aloyzas išsirinko labai šventą jėzuitą tėvą Paterną, kuriam Aloyzas atidengdavo visas savo širdies paslaptis ir visus savo sumanymus. Tėvas Paternas sako, kad Aloyzas jau tuo metu rodęs nepaprastą savo išmintingumą, nors metais vaikas tebebuvo. Jis buvęs amžinas priešas tinginystės; nuolat ką nors dirbdavęs, o ypač Šventą Raštą skaity-

davęs ir tyrinėdavęs; tas darbas neapsakomai jį džiugindavęs. Visose savo kalbose Aloyzas taip atsargus būdavęs, kad ir vienintelin žodžiu neįžeisdavęs artimo.

Tai buvo *dorybių vyras*, kokio labai retai susilaukiama karalių ar kunigaikščių rūmuose. Ir kas galėtų susilaikyti nuo visokių gardumynų, nuo įvairiausių linksmybių tokiose gyvenimo aplinkybėse? Tačiau Aloyzas dirbo ir mokėsi, nežiūrėdamas tų prabangų ir pasityčiojimų iš jo vienuoliško gyvenimo. Dievas jam padeda, ir jis pamažu lipa aukščiau tobulybės kopėčiomis. Ir tai darosi pačiame jaunume, pačiame žmogaus gyvume. Čia mums, brangusis jaunime, gyvas pavyzdys, kaip ir žemiškų linksmybių apsuptas jaunikaitis bei mergaitė gali susilaikyti nuo visų nepadorumų ir siekti savo tikslą—tapti *dvasia galingam* žmonijos nariui. Eikime Aloyzo pėdomis ir kratykimės visų blogų įpročių, kurie žemina jaunimo vardą ir ardo visuomenės tvarką. Šv. Aloyzas išprašys Dievą mums reikalingų jėgų kovoje su savo blogais palinkimais, su pasaulio viliojimais ir su piktosios dvasios pagundomis. Kas prieš mus, jeigu mes turime galingą danguje Užtarytoją!

10. Pašaukimo išsirinkimas.

Aloyzo gyvenimas Madride turėjo dar tos reikšmės, kad jis tenai atatiko savo pašaukimą. Kaip jau aukščiau girdėjome iš tėvo Paterno lūpų, Aloyzas labai anksti subrendo ir pasižymėjo savo nepaprastu rimtumu. Taigi nenuostabu, kad Aloyzas, tebebūdamas 16 metų berniukas, sugebėjo išsirinkti pašaukimą. Vis labiau jam aiškėjo gyvenimo tikslas. Jau Florencijos mieste būdamas Aloyzas išsiskyrė iš visų krikščionių savo amžinos skaistybės apžadais. Nukeliavęs Mantuon pakartoja savo apžadus ir tuo pačiu išsižada savo garbingos giminės, atsisako Gonzagų šeimynoje pirmininkauti.

Kazalos mieste Aloyzas supranta pasauliečių gyvenimo netobulumą ir įsitikina, jog tik vienuolyne tikra žmogaus laimė, kurios nedrumščia jokie laikini žemiški reikalai. Čia jis galutinai nutaria stoti vienuolių tarpan. Madrido pilyje Aloyzas pradeda rimtai svarstyti, kokią vienuolių draugiją išsirinkti.

Tiesa, visų vienuolių tikslas siekti krikščioniškos tobulybės nuolankumu, skaistybe ir klusnumu. Šiuo atžvilgiu visi vienuolynai panašūs. Bet yra ir skirtumų. Tai yra artimiausios priemonės siekti bendram tikslui. Vienos vienuolių draugijos svarbiąja tobulinimosi priemone laiko užsidariusį maldos gyvenimą ir rūpestį savo sielos išganymu. Kiti vienuolynai savo įstatuose pažymi svarbiąja tobulinimos priemone artimo meilės darbus ir

gailestingumą. Tai yra grynai darbo draugijos. Yra dar ir trečioji vienuolių rūšis. Tai yra tie visi žmonijos apaštalai, kurie stengiasi nešti žmonijai dvasišką šviesą, eidami kartu pasaulinių kunigų pareigas. Šiai rūšiai priklauso visokie misijonieriai, mokytojai ir kitokie Bažnyčios mokslo skelbėjai žmonijoje. Tas vienuolių padalinimas labai atatinka šv. Dvasios veikimu ir atskirų žmonių įvairius palinkimus ir gabumus. Tai yra Katalikų Bažnyčios pažiba, kad ji sugeba prisitaikyti žmonių dvasiai. Kokią gi vienuolių rūšį Aloyzas išsirinko?

Iš pradžių, kol Aloyzas tebebuvo sveikas, tvirtas ir galėjo daug marintis, jis pamėgo kapucinų draugiją. Bet nusilpęs sveikata, Aloyzas turėjo išsižadėti savo norų ir pirmųjų nutarimų. Ta pati priežastis privertė Aloyzą atsisakyti ir nuo gryno darbo vienuolynų. Pagaliau jam įsmigo širdin tas šv. Tomo pasakymas, jog geriausi vienuoliai esą tie, kurie darbą jungią su maldomis ir mokslu, nes ir Išganytojas taip gyvenęs. Tokia vienuolių draugija buvo ką tik įsteigta; ji atatiko ir Aloyzo troškimus: *viską atnaujinti Kristuje*, nepriimti bažnytinių paaukštinimų, rūpintis jaunimo auklėjimu, skleisti Kristaus mokslo šviesą pagonų šalyse. Tai buvo Jėzaus Draugija, įsteigta šv. Ignaco 1572 metais. Jėzuitų tarpe Aloyzas tarės rasiąs savo sielos patenkinimą ir savo užmanymų įvykdymą.

Po to apsvarstymo, Aloyzas pajuto neapsakomą širdyje džiaugsmą ir ramumą. Tą laimę įsivaizduoja tik tas, kas po ilgo klajojimo pagaliau atatinka savo kelią. Bet ar tas nutarimas sutiko ir su Dievo valia? Šitas klausimas vėl aptemdė Aloyzo laimės padangę. Bet Aloyzas nenusimena ir ieško atsakymo maldose ir šv. Komunijoje, kaip pridera tikram krikščioniui ir pamaldžiam žmogui. Artinosi 1583 metų Marijos Dangun Ėmimo šventė. Dieną ir naktį Aloyzas rengėsi prie tos šventės. Atėjus Marijos šventei, Aloyzas pamaldžiai priėmė šv. Komuniją, atsiklaupė prie Dievo Gimdytojos altoriaus ir maldavo jos užtarymo, kad Viešpats apreikštų savo valią Aloyzo luomo išsirinkime. Ir stebuklas! Aloyzas užgirdo balsą, sakantį jo sielai, kad Aloyzas turi stoti Jėzaus Draugijon, nes tai Dievui patinka. Įsitikrinimo šviesa taip aiškiai nušvietė Aloyzo dvasią, kad jis paskui visai nebeabejodavo apie savo pašaukimą. Tą savo dvasios permainą Aloyzas pranešė ir tėvui Paternui, kurs dar labiau sustiprino jo pasiryžimą ir paskui palengvino Aloyzui įstoti Jėzaus Draugijon.

Tai buvo paskutinioji sunkenybė, kokią Aloyzas turėjo nugalėti pasauliniame gyvenime. Pažinęs Dievo valią, jis drąsiai siekė savo tikslų; jokios kliūtys jo nebesulaikė pildyti tą Dievo valią.

11. Pirmoji audra.

Tuomet Aloyzas buvo 15 su puse metų jaunikaitis ir nusprendė stoti pažintojo pašaukimo vėžėsna. Nuo dvasiškojo tėvo tekinas ir linksmas nubėgo pas motiną ir pranešė jai visas savo širdies paslaptis. Motinos džiaugsmui nebuvo ir galo. Donna Marta jau senai laukė išvysti savo sūnelį vienuolio rūbuose. Tėvas ta žinia nesidžiaugė. Motina stengėsi jį raminti. Tai dar labiau Ferdinandą sukiršino, nes jis tarė Donną Martą norint Rudolfui iškovoti paveldėjimo teisių. Kada po kelių dienų pats Aloyzas nuėjo pas tėvą, jį Ferdinandas aštriai išbarė del tokių jo planų. Aloyzas nenusigando, bet džiaugės, kad galįs nors kiek del Dievo meilės pakentėti.

Margrafas kelias dienas karščiavosi, nerimastavo. Pagaliau nutarė kreiptis pas Aloyzo dvasiškąjį tėvą, kad jis atkalbėtų Aloyzą nuo tokio sumanymo. Tėvas Paternas Ferdinandui pasiaiškino, kad jis pats prieš keletą dienų apie tai užgirdęs iš Aloyzo lūpų ir nieko anksčiau apie tai Aloyzui nesakydavęs. Antra vertus, matydamas tokį Aloyzo gyvenimo aštrumą, jis nė nesistebėjęs tuo Aloyzo nutarimu. Dievą pamylėjusi siela tik Dievuje gali savo laimę rasti.

Po to pasikalbėjimo Ferdinandas kiek aprimo. Jis pasišaukė Aloyzą ir prikaišiojo jam, kodel jis nepasirinkęs kitos vienuolių draugijos, kurioje leidžiama priimti aukštesnes vietas Bažnyčios valdžioje. Būdamas jėzuitu, Aloyzas turėsiąs visą savo amželį likti paprastu dvasiškiu. Aloyzas net nudžiugo, išgirdęs tėvo kalbą apie luomo žemumą. Tik ta Jėzaus Draugijos ypatybė ir paviliojusi Aloyzą savo brolių būrelin. Jeigu jis būtų norėjęs garbės, turtų, aukštos vietos, tai kam jam būtų reikėję dar vienuolyno; juk ir kunigaikščio vietą užimdamas jis būtų tai radęs. Nuolankumas, savęs išsižadėjimas jį atitraukė nuo pasaulio pažibų ir garbės.

Bet Aloyzas savo išvedžiojimais neįtikino tėvo. Ferdinandui rodėsi, kad Aloyzą kas nors suvedžioja, visokių niekų jam pripasakodamas. Be to, Ferdinando ūpą gadino baisiai dideli nuostoliai visokiuose lošimuose ir prabangose. Tą tėvo susikrimtimą giliai atjausdavo ir Aloyzas. Ferdinandas tai matė ir tarė, jog Aloyzas tyčia prasimanė skelbti savo pašaukimą, kad tuo būdu atitrauktų kunigaikščius nuo tų visų tuštybių. Tiesa, Aloyzas trokšte troško panaikinti tuos žemiškus žaidimus ir lošimus. Bet jis tai darė ne pavydėdamas tėvams žemiškų turtų, tik neapsakomai Dievą mylėdamas. Ta kilnioji jaunikaičio siela negalėdavo kęsti visų nepadorumų ir šlykštumų, kuriais kunigaikščių rūmai įžeisdavo gerąjį Dievą. Tik Tėvas Pranciškus,

pranciškonų draugijos narys, artimas margrafų giminaitis, vargais negalais įtikino Ferdinandą, kad Aloyzas iš tikrųjų nori tapti vienuoliu.

Bet ir tėvą įtikinęs apie savo sumanymo tikrumą, Aloyzas negalėjo tuojau įstoti Jėzaus Draugijon. Paprastai gyvenime taip esti, kad gražūs sumanymai dažniausiai trukdomi visokių kliūčių ir nepasisekimų. Teisybė liautųsi savimi buvusi, jeigu jos niekas nebepersekiotų. *Kaip mane persekiojo, taip ir jus persekios*, yra pasakęs Jėzus Kristus, kurs yra pati tiesa, teisybė ir tikrybė. O juk Aloyzas sekė Kristaus pėdomis. Nieko nėra nuostabaus, jeigu ne susyk pasiekė savo tikslą. Jis mėgino slapčia nuo tėvo pabėgti. Nuėjęs su broliais Jėzaus Draugijon, Aloyzas pasiliko ir liepė apie tai pranešti tėvui. Ferdinandas sunkiai sirgo, pasiuntė pas Aloyzą savo ištikimą gydytoją Saliustą. Nieko nepešęs, Aloyzas turėjo nusilenkti prieš tėvą ir grįžti namo. Pirmas mėginimas karštuoliui jaunikaičiui nepasisekė. Bet jis ir šimtą kartų tą patį kartos, kol savo tikslą pasieks. Širdies troškulio lengvai nenumalšinsi, o sielos užsidegimo Dievo meile ir persekiojimų ledais nebeužgesysi.

Margrafas pasikvietė pas save tėvą Pranciškų, Aloyzo dvasiškąjį tėvą, ir išrodinėjo jam, kokio nuostolio būsią krašto gyventojams, jeigu jie nustos taip kilnaus valdovo, kokiu galįs tapti Aloyzas. Pranciškus turėjo įkalbėti Aloyzui, kad jis mestų savo svajones apie vienuolišką gyvenimą. Tėvas Pranciškus sutiko apie tą Ferdinando norą pasikalbėti su Aloyzu, bet įkalbinėti jam tėvo troškimus pamaldusis vienuolis griežtai atsisakė. Tada Ferdinandas prašė tėvą Pranciškų, kad jis sulaikytų Aloizą, kol Gonzagų šeimyna galėsianti grįžti Italijon. Mat, Ferdinandas tarė, kad Aloyzas išsiblaivės ir atsisakys nuo savo sumanymų. Tėvas Pranciškus tą prašymą išpildė ir prikalbėjo Aloyzą dar kiek palaukti, nestoti vienuolynan. Nors ir sunki buvo ta žinia, bet Aloyzas nusileido ar sutiko lukterėti dar kelis mėnesius.

Gal niekur nesti tiek susidomėjimo, kaip renkantis dvasišką luomą. Tada susiduria Dievas su pasauliu ir kovoja del savo teisių. Žinoma, tėvai turi teisės ir net prievolės patarti savo vaikams luomo pasirinkime, bet jie negali jiems uždrausti arba kliudyti pasirinkti tą ar kitą luomą. Ir tėvai ir vaikai priklauso aukštesnių Dievo įstatų, ir nei vieni, nei antri negali jiems prieštarauti, nors tai ir sunkoka būtų nešti. *Vaikai tėra tėvams pavestas, o ne visiškai atiduotas, turtas.* Dievas gali atsiimti vaikus iš tėvų globos, by tik nori ir kada nori.

Margarafas Ferdinandas nebuvo blogas žmogus. Ne, jis buvo pavyzdingas katalikas; tik vis delto pasaulietis, kuriam daugiau rūpėjo savo giminės garbė, negu jam mažai įsivaizduojami

vienuoliški siekimai. Visi jo priešinimasi ir mėginimai atkalbėti sūnų nuo vienuolyno tik stiprino Aloyzo jėgas ir kurstė nepasiduoti jokioms kliūtims. Kaip jaunas ąžuolėlis, lankstomas audrų į visas puses, tik labiau sutvirtėja ir dar giliau šaknis žemėsna suleidžia, taip ir persekiojamasis Aloyzas, juo daugiau nemalonumų turėjo, juo tvirtesniu jautėsi savo pasiryžimuose. Čia pildėsi Kristaus pasakymas: „Ar jūs manote, kad aš atėjau duoti ramybės žemei? Ne, sakau jums, greičiau nesandoros“ (L. 12, 51).

12. Bandymo kelionė.

1584 metais pavasarį, margrafai iškeliavo Italijon. Aloyzo laimei važiavo kartu ir tėvas Pranciškus, kurs jau buvo pagrįžęs iš Romos. Į Genuą teko keliauti Vidužemio jūrų pakraščiais, kuriuos ankstyboji pavasario saulutė buvo išpuošusi gražiausiomis gėlelėmis ir įvairiausiais augalėliais. Tie gamtos reginiai Aloyzą žavėte žavėjo, jis jautė širdyje neapsakomos laimės ir džiaugsmo. Bet prisiartinus prie Golfo miestelio, atsirado pavojaus iš Algerijos bastūnų. Aloyzas nenusiminė ir širdyje troško mirti kankinių mirtimi. Vieną dieną Aloyzas vaikštinėjo jūrų pakrančiu ir pamatė akmenėlį su raudonu taškeliu. Aloyzui prisiminė Išganytojo pralietasis kraujas. Jis paėmė tą akmenuką, parodė savo motinai ir tarė: „Žiūrėk, brangioji motute, ką man Dievas duoda! Ir tėvelis dar nenori manęs leisti į vienuolyną?!“ Tą akmenėlį Aloyzas turėjo prie savęs per visą kelionę ir nuolat mąstė apie Išganytojo kančias. Be to, ir tėvas Pranciškus keliavo su juo. Kilnusis Aloyzas nė kiek neišsiblaškė dvasia, turėdamas šalia savęs pamaldumo palaikytojus. Tėvas Pranciškus buvo tas gyvas dorybių paveikslas, kuris Aloyzą ragino neapsileisti dvasiškajame gyvenime.

Pagrįžus margrafų šeimai Kastiglijonan, Aloyzas vėl kreipėsi į tėvą, kad jis leistų jam pildyti savo nutarimus. Ferdinandas pastatė naujus reikalavimus. Jis įsakė Aloyzui aplankyti su Rudolfu visus giminaičius, pažįstamus ir kaimynus, tikėdamas, kad tos kiemynės pas pasauliečius išblaškys Aloyzo svajones apie vienuolišką gyvenimą. Nors Aloyzas suprato sau dedamas kilpas, tačiau tėvo paklausė. Kaipo margrafų vaikams, buvo įdėta kelionėn kuo puikiausi kuo turtingiausi rūbai; tačiau Aloyzas nė nepalietė jų; visą laiką išbuvo su savo paprastaisiais rūbais. Tik Rudolfas negalėjo atsidžiaugti auksiniais ir sidabriniais žibučiais. Jie aplankė daug Italijos garsių kunigaikščių, ponų ir šiaipjau turtuolių. Visur juos kuo iškilmingiausiai sutikdavo, turtingai vaišindavo ir kuo toliausiai palydėdavo.

Kokiam lengvapėdžiui, mažai dvasia apsiginklavusiam jaunikaičiui ta kelionė būtų buvusi didžiausiu pavojumi prarasti visus savo sielos turtus. Bet ne Aloyzui, kurs nuolat priešakyje turėjo Dangų, Dievą, Išganytoją. *O kas prieš jį, jeigu Dievas su juomi!* Ir kelionėje Aloyzas panašiai melsdavosi, kaip ir namie būdamas; niekas jo neatitraukdavo nei nuo kasdienių maldų, nei nuo rytinių ir vakarinių poterių. Aloyzas savo užsilaikymu norėjo mums parodyti, jog ir didžiausiuose darbuose galima nors valandėlę pasikalbėti su Dievu. Būdamas viešbutyje, Aloyzas ieškodavo Nukryžiuotojo, nesurasdamas paveikslo pats nupiešdavo ant popierėlio kryželį ir laikydamas jį, rankoje, karštai melsdavosi. Sustodamas mieste, pirmučiausia aplankydavo bažnyčias vienuolynus, ir tik paskui eidavo pas didžiūnus.

Vienas vienuolis naujokas, kuriam teko matyti tų jaunųjų margrafų elgesys, štai kaip aprašo Aloyzo išvaizdą ir apsiėjimą; „Aš buvau Novellaro Draugijos naujokas, kai Aloyzas su savo broliu Rudolfu ir palydovais lankė savo giminaičius Gonzagas. Aš mačiau, jog Rudolfas daug iškilmingiau pasipuošęs ir visur būdavo pirmoj vietoj, nors ir jaunesnis už Aloyzą. Žmonių minios grūsdavosi prie tų vietų, pro kurias eidavo Aloyzas, visi troško pamatyti tą Aloyzą, kurio šventumas plačiai buvo žinomas ir garsinamas: Mes, naujokai, stovėjome eilėse, kai margrafo sūnūs su palydovais atėjo vienuolynan. Matydamas Aloyzo didelį malonumą, švelnumą, šventumą, aš jaučiau širdyje neapsakomą jam pagarbą; net pažvelgti į jį nedrįsau. Mes visi žinojome, jog tas pamaldusis kunigaikštis nori stoti mūsų būrelin, tik del įvairių kliūčių negali to tuojau padaryti.

Aloyzas tvirtai laikėsi savo įsitikinimų ir net svetur viešėdamas nebijodavo gana aštriai atsispirti prieš nepadorius išsireiškimus. Kur jis būdavo, visur daugiau bijodavo Dievo, negu žmonių. Pav., vieną kartą jis dalyvavo gausingame bajorų susirinkime, kur vienas seniukas juokaudamas pradėjo vartoti gana šlykščius žodžius. Aloyzas nebepakentė ir drąsiai tarė: „Gėda šitokiame amžiuje ir šitokioje draugystėje vartoti nepadorius žodžius! Ar tamstos nežinote, kad *blogos kalbos gadina gerus papročius?!*“ Tai pasakęs, Aloyzas paėmė dvasišką knygą ir tuojau prasišalino iš linksmos draugystės.

Kitą kartą Aloyzas viešėjo pas savo dėdę Gerkulesą. Buvo prirengti turtingiausi pietūs, bet Aloyzas nesutiko juose dalyvauti. Vargais negalais pasisekė Aloyzą prikalbėti, kad jis teiktųsi nors valandėlę pasėdėti svečių kambaryje, kur tyčia del jo atvykimo buvo sukviesta daugybė ponų ir ponių, kuo įvairiausių svečių. Aloyzas sutiko, bet su ta sąlyga, kad niekas ne drįstų jo kviesti į šokius. Nepalaukus nė valandos, viena ponia

prisiartino prie Aloyzo ir paprašė jį į šokius. Aloyzas, kaip bitės įgeltas, išbėgo iš svečių kambario ir pasislėpė tarnų kambarėlyje. Šeimininkas ilgai jo ieškojo, kol surado besimeldžiantį priešais Išganytojo paveikslą. Tas reginys taip sujaudino Aloyzo dėdę, kad jis nebedrįso jį prašyti prie svečių ir paliko jį ramiame kambarėlyje.

Taigi matote, gerieji broleliai ir seselės, jog ir pasaulio grožybės, linksmybės nieko nepakenkė Aloyzo šventumui. Visi turtuolių rūmai, vaišės, pasilinksminimai dar labiau grūdė Aloyzo dvasią tvirtume. Jo pavyzdžiu buvo daug kas dvasia sujudintas ir metė palaidą gyvenimą. Tokia jau Dievo valia, kad Jis savo šventųjų gyvenimą tvarko ne vien jų labui, bet ir visų žmonių išganymui. Aloyzas buvo džiaugsmingas reginys ir stebalas ne vien Dievui ir angelams, bet ir su juo gyvenusiems ir jį mačiusiems žmonėms (I Kor. 4, 9).

13. Nauja kova — naujas laimėjimas.

Pagaliau Aloyzas pargrįžo Kastiglijonan. Visos kiemynės, visi giminių lankymai buvo užbaigti. Aloyzas dabar laukė kada tėvas įsakys jam važiuoti vienuolynan. Deja, tėvas ir nemanė apie tą Aloyzo žygį. Ferdinandas svarstė ir mėgino išsiaiškinti, ar tik ne vaikiškos svajonės tebelakioja po Aloyzo vaizduotę. Margrafas sumanė iš naujo Aloyzą atkalbėti nuo vienuolyno, tik jau per kitus asmenis. Tuo tikslu jis pasinaudojo gercogu Vilhelmu, kurs visokiais būdais stengėsi įkalbėti Aloyzui, kad pasauliniai dvasiškiai daug daugiau galį padaryti žmonijai gera, negu vienuoliai. Kaipo pavyzdį nurodė šv. Baromiejų. Bet viskas niekais nuėjo. Aloyzas atsakė tą patį, ką ir tėvui, girdi, jis tyčia ir išsirinkęs Jėzaus Draugiją, kad tokiu būdu išvengtų bažnytinių paaukštinimų. Jis nieko netrokštąs, vien *Dievą mylėti* ir Jam ištikimai tarnauti. Ir to jam niekas negalįs uždrausti, nes tokia esanti Viešpaties valia.

Pirmąjį bandymą sekė antrasis, kurį Aloyzas taip pat lengvai atrėmė. Tai darė du Aloyzo giminaičiai. Vienas norėjo Aloyzą visiškai atitraukti nuo vienuolišk gyvenimo, o antras stengėsi nors iš Jėzaus Draugijos jį pašalinti. Mat, vargšas pasaulietis negalėjo sutikti, kad jo artimas giminaitis iš taip aukšto luomo taptų tokiu vienuoliu, kuriam nevalia priimti jokie paaukštinimai. Iš tikrųjų *pasaulis negali suprasti, kas tai yra dvasiškl dalykai.*

Trečiu atveju Aloyzą gundino du dvasiškiai, tuo tikslu tyčia Ferdinando įprašyti. Nors Kastiglijono antvyskupis ir labai didelės įtakos galėdavo Aloyzui padaryti, bet šiuo kartu, mėgin-

damas Aloyzą atkalbėti nuo vienuolyno, be jokių vaisių prasišalino nuo pamaldžiojo jaunikaičio. Antras Aloyzo gundytojas buvo labai garsus pamokslininkas, Pranciškus, paskui tapęs vyskupu. Bet ir šito iškalbingumas nepaveikė Aloyzo, kurs kaip ąžuolas tvirtai laikėsi prieš pagundų audras. Pranciškus paskui išsireiškęs vienam kardinolui, kad jis atlikęs tikro velnadvokačio rolę, bet Aloyzas nė nepajutęs jo gundinimų audros.

Po tų visų mėginimų ir bandymų atitraukti Aloyzą nuo vienuolyno per įtekmingus žmones ir po tų visų nepasiseklmų Ferdinandas nutarė pats gąsdinti sūnų, kad jis nestotų Jėzuitų Draugijon. Gulėdamas lovojo ligos suspaustas, Ferdinandas pasišaukė Aloyzą ir paklausė, ką jis pagaliau manąs toliau daryti? Aloyzas ramiai, maloniai, bet ir griežtai pareiškė, kad jis nė kiek nemanąs atsitraukti nuo savo sumanymų ir senai laukiąs progos įstoti Jėzaus Draugijon. Tada Ferdinandas pradėjo jį barti ir kolioti, o paskui rūsčiai jį paginė nuo savęs. Tokį tėvo pasielgimą Aloyzas suprato įsakymu pasišalinti iš kunigaikščių pilies. Jis nuėjo pas savo kambarinį, liepė jam sudėti reikalingesnius rūbus, naudingesnes knygas į tam tikrą skrynią, o paskui eiti su Aloyzu Šv. Marijos pranciškonų vienuolynan, kurs netoli buvo pastatytas Kastiglijono gražiame ežero pakraštyje. Šalia to vienuolyno buvo margrafo dailus vasarnamis. Apie tą namą sruveno upeliukas, kurio vanduo buvo garsus savo sveikumu. Šitoje vietoje, kurion suplaukdavo daug žmonių pasisemti to grynaus, sveikutėlio vandenėlio, apsigyveno Aloyzas ir pradėjo karštai melstis ir tikrai vienuoliškai gyventi. Ferdinandas buvo taip įsikarščiavęs ir supykęs, jog niekas nedrįso jam pranešti apie Aloyzo pasielgimą. Po kelių dienų jis pats sužinojo apie Aloyzo prasišalinimą iš pilies. Nuvyko pas Aloyzą ir pradėjo rūsčiai jam prikaišioti, kad jis neklausąs tėvo paliepimo. Aloyzas vėl ramiai, mandagiai ir aiškiai atsakė, kad jis pasielgęs pagal tėvo norą. Ferdinandas visiškai įsikarščiavo ir griežtai pareikalavo, kad Aloyzas tuojau grįžtų Kastiglijonan savo kambarin. Ką darys paklusnusis jaunikaitis, reikia klausyti tėvo įsakymo, kol tebėra tėvo globojamas. Pargrįžo Kastiglijonan, užsidarė savo kambaryje ir ėmė ašarodamas melstis, kad ir toliau Viešpats stiprintų jo jaunas jėgas, be to kruvinai save nuplakė.

Tuo tarpu Ferdinando širdis suminkštėjo. Jam pagailo pirmgimio sūnaus ir pradėjo protu vadovautis, o ne jausmais ir vaizduote. Margrafas pasišaukė pilies komendantą ir įsakė jam aplankyti Aloyzą. Pilies komendantas nuėjo prie Aloyzo kambario ir rado jį užrakintą. Domėdamos pažvelgė pro spynos skylelę ir pamatęs Aloyzą ant grindų beklūpantį. Iš jo

lūpų plaukė karštos maldos žodžiai, iš akių riedėjo gailios ašaros, o jo nugarą dengė dideli kraujo lašai. Komendantas tuo reginiu taip susijaudino, kad ir prie Ferdinando nebesusilaikė nuo verksmo. Jeigu tu būtumei matęs, kaip Aloyzas atrodė, tu tikrai nebeatkalbinėtumei jo nuo vienuoliško gyvenimo, ašarodamas pasakojo margrafui apie Aloyzo gyvenimą mažame kambarėlyje. Tas nupasakojimas giliai sujaudino Ferdinandą. Ant rytojaus jis pats nuėjo prie Aloyzo kambario ir pamatė neapsakomą savo sūnaus pamaldumą. Čia pagaliau Ferdinando širdis buvo nugalėta. Jis įėjo su žmona Aloyzo kambarin ir pranešė jam linksmą naujieną, būtent, kad jis dabar galįs stoti Jėzaus Draugijon. Iš didelio džiaugsmo Aloyzas pradėjo dar labiau verkti.

Taip pamaldusis Aloyzas laimėjo tėvo širdį. Pats Ferdinandas parašė laišką jėzuitų vyresniajam, klausdamas patarimo, kur Aloyzui būtų patogiau ir naudingiau atlikti naujokiją. Tuo metu Jėzaus Draugijos vyresniuoju arba generolu buvo Scipius Gonzaga. Jis atsakė, geriausia Aloyzui vieta būsianti Romoje. Aloyzas pats parašė laišką jėzuitų generolui, dėkodamas už tą prielankumą, kad teikės Aloyzą priimti savo brolių būrelin. Jis džiaugėsi laiške, kad jo širdyje įsiviešpatausianti šventa ramybė, o jo gimtinis kampelis susilauksiąs išganymo. Aloyzas guodėsi savo būsiančiajam globėjui, kad jis netrukus galėsiąs išvysti šventų vyrų pavyzdį ir, tą pavyzdį sekdamas, galėsiąs tapti kitu žmogumi, galėsiąs užsivilkti *naują žmogų*. Atsakydamas generolas parašė, kad jis priimąs Aloyzą į savo sūnų tarpą ir lauksiąs jo Romoje. Tas susirašinėjimas įvyko 1585 metais, taigi praėjus dviem metam nuo Aloyzo išsirinkimo pašaukimo.

Pirm išvažiavimo vienuolynan Aloyzas turėjo padaryti dokumentus apie atsisakymą nuo įpėdinystės Gonzagų šeimoje. Ferdinandas nurodė, kad Aloyzas visas įpėdinystės teises privalo atiduoti savo broliui Rudolfui; už tai jis gausiąs kasmet tam tikrą mokesnį iš gimtinės. Aloyzas su viskuo sutiko ir padarė raštiškus dokumentus, kuriuos nusiuntė karaliui. Tokiu būdu Aloyzas pasiliuosavo nuo visų pinklių ir jau laisvai pildė savo senai padarytus apžadus.

Nors ir sunki buvo kova, bet Dievui padedant, Aloyzas ją laimėjo. Kiekvieną žingsnį ir net kiekvieną pėdą Aloyzas žengė su didžiausiu vargu ir sunkumu, liedamas ašaras ir kraują, kol pagaliau prisiartino prie laisvės vartų. Kaip nevienodai bręsta žmonėse pašaukimas! Vieni žengia pasaulin drąsiai, be jokių abejonių apie savo pašaukimą, o kiti ilgai kankinasi ir klaidžioja patamsiais, kol suranda arba atitinka savo tikrąjį gyvenimo kelią. Vieniems pats Dievas nurodo gyvenimo valią, kiti turi patys sa-

ve tirinėti, kad pažintų savo palinkimą tan ar kitan pašaukiman. Vieni žmonės be vargo atitinka savo pašaukimą, kitiems tas darbas kainuoja d ug vargo ir reikalauja didelių aukų. Šitiems paskutiniesiems priklauso ir Aloyzas. Jis rimtai darbavosi, savo pašaukimo ieškodamas, ir pagaliau surado jį, pažino savo palinkimą; jis narsiai kovojo ir su visais priešais, kurie norėjo jį suklaidinti pašaukimo išsirinkime. Dar daugiau Aloyzas iškentėjo, kol iškovojo laisvę pildyti savo nusistatymą. Juo sunkesė būdavo Aloyzo kova, juo artimesni ir menkesni priešai jį gundindavo ir persekiodavo. Ir ne veltui Išganytojas yra išsireiškęs: *žmogaus priešai yra jo namiškiai* (Mat. 10, 36).

14. Tarpukaris, bet ne taika.

Ferdinandas tebesirgo ir negalėjo tvarkyti sau pavesto darbo. Jis įgaliojo Aloyzą laikinai eiti kunigaikščio pareigas. Tai neapsakomai kankino Aloyzą, kurs siela jau buvo Romoje. Tačiau paklusnusis jaunikaitis sutiko pavaduoti tėvą ir išvažiavo jo reikalais Milanan.

Milano mieste tais laikais buvo garsi jėzuitų mokykla. Pasinaudodamas proga, Aloyzas varė toliau savo mokslą; ypač jis atsidėjęs mokėsi gamtos mokslų. Prieš piet ir po piet Aloyzas klausydavo paskaitų: o jeigu kitos pareigos neleisdavo jam užeiti mokyklon, jis nusirašydavo iš mokytojų paskaitas ir vakarais, turėdamas laisvo laiko,uoliai mokydavos.Aloyzas nesitenkino išklausymu pamokų; jis dalyvavo visuose ginčuose ir netrukus savo gabumais atkreipė į save visų akis ir susidomėjimą. Aloyzas klausydavo ir matematikos mokslų, kurie taip pat jam lengvai sekdavosi. Mokyklon eidavo pėsčias ir be jokio palydovo, kurie paprastai esti prie turtuolių vaikų. Dėvėdavo paprasčiausius rūbus be jokių papuošalų ir blizgučių. Kada Aloyzas kalbėdavo su dvasiškiais ir aukštais valdininkais, jis rodydavo savo nepaprastą nuolankumą ir mandagumą.

Poilsio metu Aloyzas ieškodavo mokykloje tokių draugų, su kuriais jis galėtų kalbėtis apie dvasiškus bei moksliškus dalykus. Dažnai jį matydavo vaikščiojant su vienuoliais broliais darbininkais, kurių ypač vartininką jis mylėdavo ir dažnai jį pavaduodavo, paimdamas iš jo vartų raktus. Tą valandą Aloyzas jausdavo neapsakomą džiaugsmą; jam rodydavosi, kad jis jau tikras vienuolis, einąs sau pavestą pareigą. Ketvirtadieniais mokytojai su mokiniais išeidavo už miesto. Pamatęs juos, Aloyzas eidavo prie jų ir, mandagiai pasiprašęs, sekdavo paskui juos, nešdamas pažastyje knygą, kurią jis paskui skaitydavo, jeigu nebūdavo bendro pašnekesio mokytojų su mokiniais.

Vigilijoje Aloyzas nakvodavo mokykloje, kad lengviau išlaikytų dvasios susitelkimą. O visokių iškilmių dienomis Aloyzas nė nepasirodydavo mieste, kad nesudrumstų dvasios ramybės. Tik vieną kartą Aloyzas dalyvavo lenktynių iškilmėse. Visas Milano miestas ūžė nuo daugelio svečių ir kuo iškilmingiausiai pasirėdžiusių raitelių, kurie jodinėdami miklino savo arklius, kad laimėtų lenktynių vietoje. Tais laikais atkeliaudavo vikresnieji jaunikaičiai iš tolimiausių kraštų. Bet ypač italai buvo garsūs savo miklumu arklių lenktynėse: Aloyzas turėjo dalyvauti tose iškilmėse. Bet kaip jis prie to prisirengė? Gal didžiausius pinigus išpylė, kol surado greičiausį krašte arklį? Kur tau! Jis paėmė asilą ir dar du tarnu su arkliapalaikiais ir nujojo lenktynių vieton. Pasaulis stebėjosi tokiu Aloyzo pasielgimu, o jis širdyje džiaugėsi; nes jo nebeviliojo *jokia žemiška garbė* ir linksmybė.

Šiaipjau Aloyzo gyvenimas Milane niekuo nesiskyrė nuo paprasto jo gyvenimo. Tik, kur miestas duodavo daugiau progos lavintis dorybėse, tenai Aloyzas uoliai lankydavosi. Jis dažnai lankydavo Dievo Motinos paveikslą šv. Cerbaus bažnyčioje. Tas paveikslas sutraukdavo prie savęs didžiausias žmonių minias. Sekmadieniais ir šventadieniais Aloyzas priimdavo Komuniją šv. Fideliaus bažnyčioje, kurią šv. Karolius Baromiejus 1569 metais pastatė Jėzaus Draugijai. Tėvas Karolius Reggio, kurs tuo metu sakydavo šv. Fideliaus bažnyčioje pamokslus, pasakodavo, jog tik vienas žvilgterėjimas į Aloyzą jį uždegdavęs nepaprastu uolumu skelbti ir platinti Dievo karalystę tarp žmonių.

Taip Aloyzui Milane gyvenant, nuvažiavo pas jį margrafas, bet jau visiškai kitaip nusistatęs Aloyzo pašaukimo klausimu. Ferdinandui užėjo noras dar kartą pamėginti gąsdinti savo sūnų, kad jis atsisakytų nuo vienuoliško gyvenimo. Taigi tėvas paklausė Aloyzą, ką jis šiandieną manąs apie savo svajones stoti Jėzaus Draugijon? Kaip ir visuomet, Aloyzas ramiai atsakė: „Aš nieko kito nemanau, kaip tik pildyti savo *sąžinės balso* liepimą“. Iš karto margrafas rūsčiai suriko ant Aloyzo, bet paskui susivaldė ir pradėjo jam aiškinti, kad tas Aloyzo užsispyrimas nėsąs Dievo balso klausymas, tik savo tėvui priešinamasis. Juk Dievas negalįs priešintis tiems darbams, kuriuos vaikai daro tėvų labui ir visuomenės gerovei. Ferdinandas įkalbinėjo Aloyzui, kad jo būdo tvirtumas jam padėsiąs lengviai kovoti su pasaulio pavojais ir turtais, ir jis galėsiąs taip gyventi, kaip ir vienuolyne būdamas. Ir tai esąs aukštas pašaukimas: vesti doros keliu savo valdinius, kurie Aloyzą dabar jau taip mylį, gerbią, kad jokiu būdu nesutinką jo išleisti iš savo tarpo. Pa-

skui margrafas nurodė Rudolfo jaunumą ir netinkamumą valdyti kraštui ir nurodė tą vargą, kokian Aloyzas įstumsiąs savo tėvus ir brolius, jeigu įstosiąs vienuolynan. Pagaliau Ferdinandas kreipėsi į Aloyzą savo vardu ir ašarodamas maldavo pasigailėti sergančio tėvo, kurs iš tikrųjų buvo sunkios ligos varginamas.

Aloyzas ramiai klausė tų tėvo išvedžiojimų ir dėkojo už visus įspėjimus ir pamokymus. Tačiau ir jis pats jau senai tai rimtai apsvarstęs ir, jeigu ne tokia Dievo valia, jis jau senai būtų pametęs savo svajones apie stojimą vienuolynan. Jeigu Dievas norįs, kad Aloyzas stotų vienuolynan, tai tas pats gerasis Dievas pasirūpinsiąs ir jo tėvais bei broliais. Ko kita Aloyzas nelaukiąs iš Dangiškojo Tėvo.

Margrafas vėl įsitikino, kad Aloyzo pašaukimas — tikrai iš Dievo; betgi nenustojo vilties atkalbėti sūnų nuo vienuolyno. Jis pasišaukė brolius jėzuitus ir karštais žodžiais juos maldavo, kad jie nuolat aiškintų Aloyzui apie jo būtiną pareigą likti krašto valdovu, o ne paprastu vienuoliu. Viskas buvo veltui. Aloyzas nė nesvarstė apie gyvenimo permainą. *Jo Dievas ir viskas.*

Pagaliau Ferdinandas nukeliavo pas Jėzuitų mokyklos vyresnįjį ir pranešė, kad jis sąžiningai ištirtų Aloyzo užsispyrimo priežastį. Tėvas Achiliejus pasišaukė Aloyzą tėvo akivaizdon ir pradėjo jį kvosti su tokiu miklumu, kokiu nebent jėzuitai tepasižymi. Aloyzas pasijutęs kebliame padėjime, kaip jis paskui pasakodavo. Bet pasiprašęs Dievo pagalbos, Aloyzas, pasinaudodamas šv. Rašto žodžiais ir iš Bažnyčios Tėvų mokslu, taip išmintingai ir teisingai atsakė į visus jam daromus priekaištus, jog net patys tėvai jėzuitai stebėjosi pamaldžiojo jaunikaičio gabumais. Jie klausė kaip šv. Tomo, o ne kaip jauno Aloyzo, savo mokinio. Margrafas vėl pranešė Aloyzui, kad jis galįs laisvai vykdyti savo nutarimus. Aloyzas net apsiašarojo iš džiaugsmo ir linksmas pargrįžo savo kambarėlin. Ferdinandas pats aiškino jėzuitams, jog tikrai pats Dievas Aloyzą šaukiąs į vienuolių tarpą. Jis nupasakojo mokyklos vyresniajam, kaip Aloyzas iš pat mažens buvęs neapsakomai pamaldus ir nuolat prašydavęs leisti vienuolynan. Po kelių dienų margrafas iškeliavo Kastiglijonan, išsiveždamas kartu ir Aloyzą.

Taigi Milano mieste Aloyzo ramus gyvenimas pasibaigė aršia kova. Gal tai jau paskutinė? Tegu ir šimtai jų būtų dar buvę, bet Aloyzo įsitikinimo apie Dievo šaukimą jos jau nebebūtų sudrumstusios. Toks turi būti tvirtumas sielos, kuri aiškiai supranta Dievo valią jos pašaukimo išsirinkime. *Tvirtas pasiryžimas nugali didžiausias kliūtis.* „Mano dalis tu, Viešpatie aš žadu laikytis tavo įstatymo“ (Pr. 118, 57). „Aš prisiekiau

ir apsiėmiau sergėti tavo teisybės nutarimus“ (Pr. 118, 106). Aloyzas griežtai laikėsi tų išminties žodžių ir narsiai žengė paskutinėn nugalėjimo kovon.

15. Paskutinioji kova.

Nors jau antrą kartą Ferdinandas buvo leidęs Aloyzui stoti vienuolynan, tačiau Aloyzas matė tėvo nepastovumą ir laukė naujo puolimo. Pargrįžęs Kastiglijonan, tuojau parašė laišką jėzuitų generolui, klausdamas, ar jam nevertėtų slapčia išbėgti iš tėvo namų. Generolas apgailestavo Aloyzo padėtį, bet visgi liepė palaukti ir išgauti tėvo sutikimą, kad būtų ir pačiam Aloyzui geriau ir Jėzaus Draugijai ramiau. Aloyzas kiek nuliūdo. Bet apsišarvojo malda ir laukė galutinio tėvo žodžio.

1585 metais Aloyzas nukeliavo Mantuos miestan ir rado tenai didžiausias iškilmes. Kunigaikščio rūmai buvo pilni visokių svečių ir jaunų ponių ir panelių. Pamatęs tas iškilmes, Aloyzas slapčia išbėgo iš miesto ir nuėjo Jėzaus Draugijos mokyklon, kur maldomis ir dvasiškais apmąstymais rengėsi į naują kovą. Apie tris savaites Aloyzas išbuvo jėzuitų tarpe ir savo nepaprastu pamaldumu stebino visus vienuolius ir mokinius. Broliukai darbininkai, kurie dažniausiai su Aloyzu bendraudavo, negalėjo suprasti, kaip tas jaunikaitis gyvena, visiškai mažai tevalgydamas, o bet labai daug marindamasis ir vargindamasis. Aloyzas dar kartą atliko viso gyvenimo išpažintį ir gavo savo akimis išvysti Jėzaus Draugijos įstatus. Viskas, ką jis įstatuose išskaitė, jam atrodė labai lengva išpildyti. Apleisdamas vienuolyną, Aloyzas susirašė keletą apmąstymų apie Jėzaus Kristaus kančias, nes tie jam rodėsi už vis reikalingiausi.

Taip apsišarvojęs, Aloyzas vėl pargrįžo Kastiglijonan. Pasigailėjo tėvo ir nebeišdrįso tuojau kreiptis į jį su savo reikalavimais. Laukė patogios progos. Tuo metu jo pavyzdys darė didelės įtakos vietiniams gyventojams. Jeigu Aloyzas išeidavo iš pilies, jis taip maloniai ir mandagiai su visais žmonėmis elgdavosi, kad visą laiką beveik rankose laikydavo kepurę; tiek daug kartų jis sveikindavo kitus ir kiti Aloyzą! Bažnyčioje jis nevartodavo jokių minkštų klaupynių, kaip paprastai ponų vaikai daro. Aloyzas visą laiką klūpėdavo ant kietų grindų ir karštai melsdavosi arba dvasiškomis mintimis užsiimdavo.

Šventadieniais Aloyzas ilgai darydavo aktus po Komunijos. Rudolfas ir papusryčiaudavo, ir po sodą pasivaikščiodavo, kol Aloyzas pargrįždavo iš bažnyčios. Aloyzas neapleisdavo nė vienų Mišparų; juose dalyvaudamas niekuomet nesėdėdavo, bet klūpėdavo. Namie būdavo *mažakalbis* ir dažnai ištisomis dieno-

mis neišgirsdavo iš Aloyzo lūpų nė vienintelio žodelio. Jokie įkalbinėjimai Aloyzo neatitraukė nuo aštraus gyvenimo; del to jo sveikata vis labiau menkėjo. Labai dažnai motina nusiskųsdavo Ferdinandui: „Ir kas mums iš to, kad mes Aloyzą pas save laikome! Mes netrukus jo neteksime. Leiskime verčiau jį vienuolynan! Tenai vyresnieji geriau už mus sugebės atkalbėti Aloyzą nuo tokio aštraus atgailos gyvenimo“.

Tuo metu Aloyzas mokė savo mažąsias seseles. Su tokiu atsidėjimu jas mokydavo, kad ir motinos gerumą jis pralenkdavo savo malonumu. Jo skrynutėje nuolat rasdavosi saldainių, kuriuos jis dalindavo gerai užsilaikančioms sesutėms. Bet ypatingu būdu Aloyzas mylėdavo savo broliuką Praniuką, kurs labai aiškiai išreikšdavo savo pamilimą dorybių ir pritardavo Aloyzo siekimams. Kartą Aloyzas sėdėjo su motina rūmų priešakyje ir pamatė ateinantį iš kiemo Praniuką, kurs gailiai verkė. Motina tarė, kad jį nuskriaudė kiti vaikai, ir norėjo bėgti jo užtarti. Aloyzas sulaikė motiną ir tarė, kad Praniukas pats jau sugebąs save apginti, ir pranašavo, jog mažasis Praniukas su laiku taps garsus Pranciškus Gonzaga, kurs garbingai gins Gonzagų giminės reikalus. Kaip paskui pasirodė, nužudžius Rudolfą, 1593 metais Gonzagų giminės priešakyje stojo Pranciškus.

Aloyzui gyvenant gimtiniame kampelyje, slinko diena po dienos, o tėvas nė nemėgino prasitarti apie sūnaus paliuosavimą iš namų stoti vienuolynan. Išsirinkęs patogesnę valandą, Aloyzas vėl paklausė tėvą, ką jis pagaliau manąs daryti su savo Aloyzu. Deja, Ferdinandas griežtai atrėžė, jog tol neleisiąs Aloyzo vienuolynan, kol jis galutinai subręsiąs ir galėsiąs savarankiškai spręsti to ar kito pašaukimo naudingumą. Tik tada, kai Aloyzui sueisią amžiaus 25 metai, jis pavelysiąs jam laisvai išsirinkti pašaukimą. Kartu priminė Aloyzui, kad jis galįs ir neleidžiamas apleisti tėvo namus; bet tada Aloyzas jau nebebūsiąs Ferdinando Gonzagos sūnus. Kaip žaibo trenktas Aloyzas puolė prie tėvo ir maldavo pasigailėjimo; bet viskas buvo veltui: Ferdinandas laikėsi savo žodžių.

Nieko nelaimėjęs pas savo tėvą, Aloyzas kreipėsi į Dangiškąjį Tėvą ir ištisomis valandomis ašarodamas maldavo Dievą užtarimo. Nenorėdamas prieš tėvo valią gimtinės apleisti, Aloyzas štai ką nutarė. Pirmiausia, Aloyzas nutarė palaukti dar porą metų, tik su tokia sąlyga, kad per tą laiką tėvas leistų jį Romon varyti tokiau mokslo darbą. O antra, Aloyzas nutarė kreiptis į tėvą, kad parašytų Jėzaus Draugijos generolui laišką, prašydamas leisti Aloyzui dar porą metų pasimokyti. Aloyzas tarė, kad jam nereiksią eiti prieš tėvo valią ir tuo būdu galėsiąs ištirti, ar iš tikrųjų jo elgesys sutinka su Dievo valia.

Sunkiai Aloyzui sekėsi tėvą prikalbėti, kad jis sutiktų su tomis sąlygomis. Išgavęs sutikimą, Aloyzas tuojau parašė laišką jėzuitų generolui, viską aiškiai išdėstydamas, kaip jį tos visos kankinančios kliūtys. Be to, parašė, kad jis taip trokštąs įstoti jėzuitų draugijon, jog esąs pasiryžęs verčiau mirti, negu nuo to savo pašaukimo atsisakyti.

Sutikus Ferdinandui leisti Aloyzą toliau mokytis, reikėjo jis siųsti Romon. Žinoma, pasaulietis margrafas norėjo surasti savo sūnui tokią šeimą, kur Aloyzas galėtų išmokti visokių poniško apsiėjimo formų. Bet tai labai nepatiko pamaldžiajam jaunikaičiui. Jis vėl puolė prie *Verkiančiųjų Užtarytojos*, maldaudamas jos pagalbos ištesėti skaistybėje. Aloyzas taip ilgai melsdavosi, jog beveik apalpdavo. Vieną dieną, karštai jam besimeldžiant, staiga nušvito jo akys. Aloyzas pasijuto neva šv. Dvasios vedamas pas tėvą. Greitais žingsniais jis nuėjo tėvo kambarin, atsiklaupė prieš lovoje gulintį ir sergantį tėvą ir trumpai prakalbėjo: „Tėve, aš tavo valdžioje! Tu gali su manimi elgtis kaip tinkamas. Bet tu gerai žinai, kad V. Dievas mane šaukia Jėzaus Draugijon. Ir jeigu tu tam priešinies, tu eini prieš Dievo valią.“ Tai taręs, Aloyzas greitai pasišalino. Toks ūmus Aloyzo pasirodymas tėvo kambaryje ir tie trumpi, bet reikšmingi, žodžiai padarė Ferdinandui didelės įtakos.

Tėvas rimtai ėmė svarstyti, ar tik ne klaidingai jo elgiamasi. Iš antros pusės jį skausmas spaudė, kad reikia skirtis su tokiu kilniu sūnumi. Sąžinės graužimas ir širdies sopėjimas nugalėjo vyro tvirtumą. Ferdinandas nusisuko į sieną ir apsipylė gailiomis ašaromis. Margrafo kančias tuojau pastebėjo visi namiškiai, tik niekas nežinojo jų priežasties.

Ilgai kankinęsis Ferdinandas pasišaukė Aloyzą ir tarė jam: “Ak tu, mano brangus vaikuti! Kiek tai kančių tu manyje sukėlei! Aš tave mylėjau, myliu ir mylėsiu, nes tu to esi vertas. Bet jeigu tave Dievas šaukia kur kitur, eik laimingas; jau daugiau tavęs nebetrukdysiu. Telaimina tau Viešpats! Melsiuos už tave!“ Ferdinandas pradėjo vėl graudžiai verkti, ir niekas nebegalėjo jo nuraminti. Aloyzas trumpai padėkojo tėvui ir nuėjo savo kambarėlin, kad nebedidintų ir taip didelio tėvo širdies skausmo Čia Aloyzas puolė ant grindų ir ilgai ilgai meldėsi, karštai dėkodamas Aukščiausiajam už suteiktą malonę.

Tai buvo paskutinysis Aloyzo kovos laimėjimas. Tai buvo garbingas pačios šv. Dvasios ir nenuilstančios Aloyzo ištvermės ir maldos laimėjimas. Tas laimėjimas pagaliau sutvirtino Aloyzo įsitikinimus, jog jis iš tikrųjų seka Dievo balsą, o ne savo prasimanymą. Kiekvienas žmogus, kurs aiškiai pažįsta sau Dievo skiriamą gyvenimo kelią, privalo drąsiai ir narsiai kovoti su vi-

somis kliūtimis, kurios jį trukdo savo tikslą siekti. Mokykimės, mokykimės, brangieji berneliai ir mergelės, iš to Aloyzo pavyzdžio ir lavinkimės *ištvermės dorybėje!* Tik ištvermė įgyvendins visus mūsų gražius planus.

16. Pasišalinimas.

Po tos laimingos valandos Aloyzas norėjo kuogreičiausiai važiuoti vienuolynan, gal bijodamas, kad tėvas kartais vėl nepermainytų savo nutarimo. Deja, Donna Morta buvo tuo metu Turino mieste, ir jis turėjo dar pora savaičių palaukti tėvo namuose. Be to, reikėjo sukviesti kuodaugiausia giminių, kaimynų ir šiaip jau pažįstamų ir visų akivaizdoje padaryti iškilmingą atsisakymą nuo visų teisių ant tėvo turtų ir valdžios.

Žinia apie Aloyzo pasiryžimą tuojau apleisti pasaulį žaibo greitumu aplėkė visą Kastiglijoną, ir prasidėjo visų liūdesys ir dejavimai. Kai Aloyzas eidavo miestu, visos namų durys ir langai buvo pilni žmonių, kurie troško paskutinį kartą pamatyti ir atsisveikinti su savo mylimuoju kunigaikščiu. Pulkai gyventojų apstodavo Aloyzą ir prikaišiodami maldaudavo neapleisti savo valdinių. Aloyzas visiems atsakydavo, kad jam daug *meilesnis yra Dangaus vainikas*, negu Kastiglijono valdytojo garbė. Jis aiškindavo visiems, kaip sunku kunigaikščiui tapti šventuoju, nes niekas negali kartu dviem ponam tarnauti ir abiem įtikti.

Aloyzo išleidimo iškilmės pagaliau buvo prirengtos. Patogiausia tam vieta buvo turtingas Mantuos miestas. Ferdinandas, nors ir sirgdamas, nuvažiavo tenai su visa šeimyna paskutinį kartą atsisveikinti su brangiuoju sūneliu. Aloyzui išvažiuojant iš Kastiglijono miesto, susirinko daugybė gyventojų ir didžiausiame nuliūdime, dejavime ir tiesiog balsais šaukdami išlydėjo savo numylėtą Aloyzą.

Mantuos mieste Aloyzas išbuvo dar porą savaičių. Gyveno šv. Sebastijono rūmuose. Savo gražiu užsilaikymu dorino vietinius gyventojus. Jis ypač mėgdavo ilgai melstis, dažnai išpažintį atlikti ir komuniją imti jėzuitų mokykloje. Neužmiršo ir savo brolių ir seserų gražiai pamokyti ir nuo blogų šnekų, nepadorių darbų juos savo įtaka atitraukti.

Kol padarė dokumentus apie Aloyzo atsisakymą nuo paveldėjimo tėvo turtų ir valdžios, praėjo dar pora savaičių. O kai Ferdinandas sužinojo, kad tuos pinigus, kuriuos jis skyrė Aloyzui, reikia pavesti Jėzaus Draugijos globon, jis atsisakė juos duoti. Tik su didelėmis pastangomis pasisekė margrafą įtikinti, ir 1585 m. lapkričio 2 d. šv. Sebastiono bažnyčioje buvo iškilmin-

gai perskaitytas tas dokumentas, kuriuo Aloyzas buvo atskirtas nuo margrafų namų. Senasis Ferdinandas apsipylė gausiomis ašaromis, o Aloyzas nudžiugo ir jo veide vidinis džiaugsmas žėrėte žėrėjo. Aloyzas sparčiais žingsniais priėjo prie staliuko ir pasirašė dokumentą. Kada ir Rudolfas tą patį padarė, Aloyzas balsiai jam tarė: „Kaip manai, mano mielas broleli, kas dabar mūsų linksmesnis? Be abejo aš! Paskui Aloyzas pargrįžo savo kambarin ir ilgai ilgai ašarodamas dėkojo Viešpačiui už suteiktą malonę. Niekuomet jis nesijautęs taip laimingas, kaip aną valandą, kurią įvyko jo galutinis paliuosavimas iš pasaulio.

Visiems svečiams susirinkus valgomajan kambarin pietauti, prasivėrė durys, ir pasirodė vienuolio rūbuose Aloyzas. Tuos rūbus Aloyzas buvo slapčia pasisiuvęs ir laukė progos juos užsivilkti. Visus kitus rūbus jis atidėjo į šalį, nenorėdamas nė ženklelio pasilaikyti iš pasaulinio gyvenimo. Pamatęs Aloyzą Ferdinandas vėl apsiliejo gailiomis ašaromis; jis užkrėtė verksmu ir daugelį svečių. Aloyzas rimtai laikėsi ir kalbėjo kiek apie dvasiškus dalykus. Ta jo kalba buvo taip graži, jog su mielu noru, ausis ištempę, klausėsi ir visiškai pasaulinės dvasios žmonės, jau nekalbant apie pamaldesnius asmenis, kurie tiesiog ryte rijo Aloyzo žodžius.

Ant rytojaus Aloyzas atsisveikino ir su tėvais. Kada jis atsiklaupė prieš juos ir paprašė palaiminimo, tėvai pradėjo balsu raudoti, o ypač Ferdinandas. Lapkričio 4 dieną Aloyzas išvažiavo Romon į vienuolyną. Apleidžiant Mantuos miestą žmonių minios balsu verkė, o Aloyzo veidas laime spindėjo.

Kaip nesidžiaugs jaunikaitis, pasiekęs, pagaliau savo tikslą! Po tiek vargų, ašarų ir aukų Aloyzas laimingai stoja savo išsirinktajan pašaukiman, kurs jam lemia šviesią ateitį ne tik ant šios žemės, bet ir amžinybėje. Nuostabi Dievo meilės ugnis! Turtingiausio margrafo sūnus, garsiausio valdovo įpėdinis apleidžia visus tėvo turtus, rūmus ir vainikus ir išvažiuoja iš gimtinio kampelio vargingiausiu, neturtingiausiu berneliu. Visko netekęs, tik Dievo meilės raginamas, duksena vienuolyno durysna. Brangučiai! Čia ir yra jo didžiausis turtas ir laimė. Kas ieško Dievo karalystės, tas turtingiausis ir laimingiausis žmogus. „Viešpats mano tėvainystės ir mano taurės dalis; tu esi, kurs man suteiki mano tėvainystę (Ps. 15, 5).

Tą savo džiaugsmą Aloyzas išreiškė laiške, rašytame dėdei: čia jis džiaugiasi, jog pagaliau susilaukęs tos laimingos valandos, kurią galėjęs apsivilkti nauju žmogumi.

17. In exitu Israel de Aegypto.

Šitie žodžiai giedami sekmadieniais Mišparuose ir primena žydų kelionę iš Aigipto nelaisvės. Jie labai pritiko ir Aloyzo iškeliavimui iš žemiško gyvenimo į vienuolių tarpą. Aloyzą lydėjo keli dvasiškiai, valdininkai ir brolis Rudolfas. Aloyzas labai mažai su jais bendravo; mat, jo širdis buvo Jėzaus Draugijoje.

Vietomis užsukdavo Aloyzas pas gimines ir pažįstamus atsisveikinti. Jis ypač mėgdavo aplankyti garsesnes bažnyčias ir šiaipjau šventas vietas. Garsioje Loreto koplyčioje Aloyzas buvo net dvasios pagautas; tai įvyko karštai jam meldžiantis prie Šv. Panelės stebuklingojo altoriaus. Apie Aloyzo atvykimą sužinojo visi Loreto gyventojai ir būriais ėjo pas tą šventąjį jaunikaitį.—Trečią dieną Aloyzas apleido Loretą ir su neapsakomu džiausgmu artinosi į savo taip senai svajotą vietą, į „Šventąjį Miestą“ — į Romą.

Visa Aloyzo kelionė buvo nuolatinė malda ir dvasiški apmąstymai. Nuo ryto Aloyzas atlikdavo pusvalandžio dvasiškus apmąstymus, paskui kalbėdavo su savo dvasiškuoju tėvu poterius ir kelionės maldas. Važiuodamas Aloyzas nė su kuo nekalbėdavo, ne bent su dvasiškuoju tėvu apie dvasios reikalus. Prie krūtinės po rūbais turėdavo kryželį, kurs jam primindavo Dievą ir Jo Sūnų Jėzų Kristų, žmonijos Atpirkėją. Visą laiką svarstydavo, kaip jis ateityje turės tvarkyti savo dvasiškąjį gyvenimą ir ar galės išvažiuoti Indijos kraštan su jėzuitais misijonieriais. Kada vidurdienyje ilsindavo ir šerdavo arklius, Aloyzas su kunigu kalbėdavo Mišparus su Kompletais ir kiek pasistiprindavo menku valgiu. Vakarais užsidarydavo vienas kambaryje, klaupdavosi prieš nukryžiuotąjį ir po dvi tris valandas melsdavosi, po kelis kartus nusiplakdamas ir brevijorių kalbėdamas. Valgydavo kuo mažiausiai; be to, kelias dienas per savaitę pasninkaudavo, jeigu dvasiškasis tėvas užmiršdavo jam tai uždrausti. Nors Apeninų kalnuose jau buvo šalta žiema, tačiau Aloyzas neleisdavo šildyti savo kambario. Kartą dvasiškasis tėvas norėjo padėti Aloyzui nusivilkti vienuolio rūbus, nes Aloyzas prie to darbo dar nepripratęs buvo. Prisiartinęs prie jaunikaičio nustebo, nes pamatė, kad batai buvo tiesiog prišalę prie Aloyzo kojų. Ar tai ne sujudinanti jaunikaičio ištvermė?!

Pagaliau kelionė baigėsi. Dar pora kita mylių, ir Aloyzas išvys savo numylėtą Romą. Jis troško pamatyti ypač šv. Ignaco, Jėzaus Draugijos įkūrėjo, buveinę. Mes negalime nė įsivaizduoti, kaip džiugino Aloyzą jo širdies taip ilgai trokštąs tikslas, jo sielos žemiškoji tėvynė. Tik Aloyzo kūnas keliavo Italijos plo-

tais, o jo siela jau senai bendravo su romiausiais Jėzaus Draugijos broliais.

Keliauninkai sustojo ties Jeruzalės patriarcho Gonzagos namu. Šis Aloyzo prietelis turėjo jį iškilmngai įvesti Jėzaus Draugijos rūmuosna. Prisiartino prie jėzuitų generolo, Aloyzas puolė ant kelių ir karštai maldavo priimti jį į savo valdinių skaičių. Generolas meiliai apkabino Aloyzą ir nuoširdžiai jį pabučiavo. Paskui Aloyzas įteikė savo būsimajam globėjui tėvo laišką, kuriame Ferdinandas prašė generolą kiek palaukti, kol Aloyzas subręs ir užsigrūdys savo pašaukime. Nors Ferdinandui ir buvę gaila išleisti iš namų taip brangų sūnų, tačiau jis įsitikinęs, jog Aloyzą Dievas tikrai šaukiąs į savo sūnaus apaštalų skaičių. Ferdinandas nuolankiai prašo priimti Aloyzą jėzuitų globon ir rūpintis jo likimu.

Ir labai išvargęs tą dieną Aloyzas neapleido maldų ir ilgų apmąstymų. O ant rytojaus lankė kelis giminaičius ir pažįstamus, kurie su didžiausiu malonumu priėmė ir vaišino Aloyzą. Ypač ilgai Aloyzas buvo bažnyčiose, kurias jis stengėsi būtinai aplankyti; tą dieną aplankė septynias bažnyčias.

Kaipo garsių kunigaikščių sūnus, Aloyzas turėjo aplankyti ir šv. Tėvą, kuriam jis turėjo įteikti Ferdinando laišką. Įėjęs šv. Tėvo kambarin, Aloyzas parpuolė ant kelių ir pabučiavo Kristaus vietininko kojas. Šv. Tėvas paklausė, ar Aloyzas priprasiąs prie taip aštraus ir sunkaus jėzuitų gyvenimo. Aloyzas į tai linksmai atsakė, jog, Dievui padedant, jis viską išgalėsiąs, nes jau daug kliūčių nugalėjęs. Šv. Tėvas pasidžiaugė jaunikaičio narsumu ir suteikė jam Apaštališkąjį palaiminimą, kurs stiprintų Aloyzą visame jo gyvenime.

Įžengdamas Jėzaus Draugijos naujokijon, Aloyzas galutinai atsisveikino su visais savo palydovais. Kiekvienam davė atskirus įsakymus ir laiškus, kuriuos jie namo grįždami turėjo parvežti tam tikriems asmenims. Kambarinis turėjo parvežti motinai labų dienų ir nuoširdžių Aloyzo linkėjimų. Aloyzo buvusis dvasiškas tėvas turėjo pargrįžęs priminti Ferdinandui psalmės žodžius: „*Užmiršk savo tautą ir savo tėvo namus*“ (Ps. 44, 11). Tai reiškė, kad Aloyzas buvo jau visiškai atsiskyręs su pasauliu ir atsisakęs nuo teisės paveldėti tėvo gerybes.

— O ką aš Rudolfui pasakysiu? paklausė kunigas. Aloyzas jam atsakė:

— Pranešk mano vardu Rudolfui štai ką: „Kas bijo Dievo, daro gera“ (Ekl. 15, 1).

Tai buvo paskutinis Aloyzo atsisveikinimas su pasauliečiais. Visi apsiliejo gailiomis ašaromis. Kaip neverks valdiniai, netekdami savo švento valdovo! Aloyzas pasislėpė, ir daugiau jiems

nebesirodė. Kada jie iškeliaudami dar kartą atėjo prie Aloyzo kambario, jis liepė jiems pranešti: „Keliaukite sveiki. Aš nieko nebeturiu jums pasakyti!“ Štai dvasios tvirtumo pavyzdys! Ne taip, kaip mes balsu verkiame, kai reikia skirtis su namiškiais, važiuojant gražiais tikslais svetiman kraštelin. *Del Kristaus reikia būti didvyriais.* Kas del Jo neišsižada tėvų, brolių, seserų, namų, tas nėra Jo vertas. Aloyzas mums šviečia savo pavyzdžiu. Sekime jį!

Įvedus Aloyzą kambarin, kuriame jis turėjo atlikti naujokiją, kilnusis jaunikaitis pasijuto stovįs rojaus prieangyje ir širdies pakilime sušuko: „O, štai yra mano ramybės vieta! Cia aš noriu pasilikti, nes šitos vietos aš ieškojau ir troškau“.

Palikęs pats vienas, Aloyzas puolė ant kelių ir pradėjo karštai dėkoti Aukščiausiajam, kurs jį atvedė pažadėtojon žemėn. Aloyzas visas pasiaukojo Dievui ir pasišventė Jo Didybei tarnauti iki pat savo mirties.

Dieną įstojimo Jėzaus Draugijon Aloyzas kasmet linksmai švęsdavo; šv. Kotryna liko jo mylimiausioji užtarytoja, nes ta diena kaip tik ir buvo šv. Kotrynos diena.

Taigi jaunasis Aloyzas, sulaukęs vos 17 metų amželio, tapo jėzuitu. O, laimink, Viešpatie, jo pavyzdį ir paragink kuo daugiausia jaunimo sekti Aloyzo pėdomis. O, kad rastųs vis daugiau pasišventusio jaunimo mūsų Tėvynėje ir kad mūsų šalėlė pasipuoštų *kilniadvasiais žmonėmis*!

II. Šventasis vienuolyne.

1. Nauja tėvynė.

Po ilgų vargų Aloyzas rado naują tėvynę, kuri jam buvo daug meilesnė ir brangesnė už pirmąją, nes jo širdis ir siela Romą išsirinko savo nuolatine čia ant žemės buveine.

Roma pasižymi savo ypatingumu; tenai žmogus jaučiasi daug ramiau, negu kitame mieste. Romoje žmogaus širdis jaučiasi, kaip tėvų namuose. Romoje žmogų ramina ir senovės liekanos, ir meno paminklai, ir begalės įvairiausių bažnyčių bei šventenyčių, o ypač Romos galva, Šventasis Tėvas. Beveik per visą laiką Aloyzo buvimo Romoje Apaštalų Soste sėdėjo Siktas V, tas garbus, darbštus ir griežtas žmogus, kurio jau pati išvaizda kėlė žiūrėtoją į kilnumo padanges. Šv. Tėvas Sikstas V, kilęs iš neturtingos piemenų šeimynos; vaikystėje ir pats ganė gyvulėlius. Dievo padedamas, jis įstojo pranciškonų vienuolynan paskui tapo kardinuolu ir pagaliau liko katalikiškojo pasaulio galva. Sikstas V savo nepaprastu uolumu ir sumanumu atnaujino Romą ne tik dvasios srityje, bet ir išoriškai ją išpuošdamas Vatikano rūmais, kur Šv. Tėvas gyvena, gražiausiomis bažnyčiomis, gatvių sutvarkymu ir kitokiomis miesto pataisomis.

Sikstas V užėmė Apaštalų Sostą 1585 metais balandžio 24 d. t. y. keliomis dienomis anksčiau už Aloyzo nuvažiavimą Romon. Sikstas pats matė Aloyzą ir su juo kalbėjosi, tyrinėdamas jo pašaukimą į Jėzaus Draugiją. Veiklusis ganytojas senai svajojo atnaujinti vienuolynų dvasią. Tame uoliame jaunikaityje jis tikėjosi rasiąs savo darbuose pagalbos. Deja, Siksto V mintys neišsipildė, nes netikėta mirtis jį atėmė iš pasaulio. Kilo baisūs sumišimai. Žiaurioji Elžbieta nukirsdino galvą Marijai Stuartietei; Prancūzų karalių Genrichą III nužudė atskalūnai huzitai ir ant kruvino sosto užsisodino Genrichą IV; 1588 metais nuskandintas Ispanų Armadas, ir tos šalies žydėjimas ėmė blukti... Žodžiu, visais Europos kraštais liejosi sumišimų ir kruvinų riaušių vilnys, užliedamos kartu, kas šventa, dora, gražu.

Jėzaus draugija, kurią Aloyzas išsirinko, buvo ta galinga įstaiga, kuria Dievo Apvaizda pasinaudojo atitaisyti suirusiai Europai, išplatinti tikrąjam tikėjimui po visus pasaulio kraštus Jėzuitai yra tie apaštalai vienuoliai, kurių svarbusis uždavinys yra tiesioginai vesti žmoniją išganymo keliu, sekant Kristaus pavyzdžiu. Del to jie ir pavadinti *jėzuitais, Jėzaus mokiniais ir*

apaštalais. Savo tikslą jie siekia visomis katalikiškosios dvasiškijos priemonėmis: ganytojavimu, pamokslais, misijomis, mokslu ir mokymu, raštais ir krikščioniškais laikraščiais. Be to, jėzuitai naudojasi visokiomis darbo priemonėmis, kurios jiems padeda siekti jų vado, šv. Ignaco, užbrėžtąjį tikslą. Jėzaus Draugijos įstatai taip sutvarkyti, kad jos nariai gali lengvai pildyti paklusnumo apžadus ir kartu gali laisvai naudotis savo dvasios lakumu ir proto sumanumu. Ypatingas jėzuitų apžadas yra visiška paklusnybė Šventajam Tėvui. Kiekvienas asmuo, norėdamas tapti jėzuitu, privalo atlikti naujokiją, kur lavinama dvasiškajame gyvenime, išeiti kolegiją (mokyklą), kur mokoma visokių mokslų išbūti paskirtus metus profesijos skyriuje, kur pratinama sieloms vadovauti ir vesti žmones išganymo keliu.

Nors tuo laiku, kai Aloyzas įstojo Jėzaus Draugijon, dar tik 45 metai ėjo nuo tos draugijos įsteigimo, tačiau jėzuitai buvo jau plačiai išsisklaidę po visą pasaulį, nešdami visur Kristaus mokslą ir tikybą. Visose Europos valstybėse jau žydėjo jėzuitų draugijos, kuopelės. O Romoje, tame katalikų dvasios centre, gyveno visų jėzuitų galva, vadinamas generolu. Roma jau tada buvo Jėzaus Draugijos milžinišku judintoju. Čia buvo didžiausi jos rūmai, kur tilpo visos mokyklos, naujokijos namai ir kitokios įstaigos. Aloyzas buvo 828-asis jėzuitas naujokas.

Įstojus naujokijon, prasideda Aloyzo antrasis gyvenimo laikotarpis. Lig tol Aloyzo gyvenimas keitėsi su pasaulinio gyvenimo paveikslais; tik Šv. Dvasios padedamas kilnusis jaunikaitis sugebėjo atsilaikyti prieš visokias pagundas pasiduoti laikinoms linksmybėms. Nuo dienos įstojimo vienuolynan Aloyzas ramiai pradėjo gyventi dvasišku gyvenimu, tobulindamas tai, ko negalėjo pasaulyje ištobulinti. Vienuolyne Aloyzas pildė savo pašaukimą, kurio pirmtakūnas buvo anas vargingas pasaulinis gyvenimas. Neapsakomai džiaugėsi kilnusis jaunikaitis! Jis jautėsi priedangyje gyvenąs ir diena dienon lipė, žengė tobulinimosi laiptais vis aukščiau, vis arčiau prie savo tikslo — susivienijimo su Jėzumi Kristumi. Laiminga ir Jėzaus Draugija, susilauksi tokio angelėlio savo narių tarpe.

2. Visko nusikračius.

Taigi Aloyzas gyveno Šv. Andriaus naujokijos namuose. Pirmomis dienomis vienuolynų naujokams duodama progos geriau savo pašaukimą pažinti ir padaryti galutiną žingsnį gyvenimo išsirinkime. Tuo tikslu skaitoma naujai įstojusiems asmenims draugijos įstatai ir plačiai juos aiškinama, kartu pratinant naujokus vienuoliškai gyventi. Tik tvirtai naujokams apsi-

sprendus, duodami vienuolių rūbai; paskui įstatoma juos į tikrąsias naujokijos gyvenimo vėžes. Tas laikas vadinasi *kandidatūra.*

Aloyzo pirengimas bei kandidatūra buvo labai trumpa. Aloyzas jau senai buvo ją atlikęs; jo nebegąsdino vienuolių aštrus gyvenimas. Dviejų metų sunki kova del pašaukimo, nepatogios kelionės palei kalnus iš vieno krašto kitan, jo paties neapsakomas gyvenimo aštrumas jau senai buvo užgrūdęs jį dvasiškam gyvenimui. Mantuos mieste gyvendamas jis susipažino su Jėzaus Draugijos įstatais ir stengėsi pagal tuos įstatus savo gyvenimą tvarkyti. Del to vienuolyno užvaizda leido Aloyzui tuojau pradėti naujokiją. Reikalingus rūbus Aloyzas jau turėjo, kaip gerai jau prisimenam: Mantuos mieste juos pasisiūdino, kai tėvas pagaliau sutiko išleisti Aloyzą vienuolynan.

Naujokijos metu norintieji tapti vienuoliais galutinai nusprendžia priimti vienuolių apžadus. Skirtumas tas, kad kandidatūros metu daugiausia įstojusius mokoma, supažindinama su vienuolyno tvarka, papročiais, o naujokijoje jau darbais pratinama vienuoliškai gyventi; čia stengiamasi kuo daugiausia įdiegti naujokams dorybių meilės, kad ir tolimiausiame gyvenime jie nebeapsileistų dvasiškai tobulintis. O Jėzaus Draugijoje, kuri rūpinas išleisti ne vien šventus vyrus, bet ir uolius Kristaus apaštalus, lavinama naujokus to dieviško uolumo, kuriuo jėzuitai-apaštalai galėtų skleisti žmonių tarpe Dievo meilę, Kristaus mokslą. Jėzuitai-naujokai ne tik skaito dvasiškas knygas, bet taip pat lanko ligonbučius, moko vaikus katekizmo ir skaito mokslišku veikalus. Jėzaus Draugijos naujokija savo jaunuosius vienuolius padaro antrais Kristaus apaštalais.

Kaip jau aukščiau skaitėme, Aloyzas iš pat mažens pasižymėjo savo dorybėmis ir giliu protu. Dabar jis visa tai pareiškė savo viršininkams ir draugams. Ir čia Aloyzas stebino visus savo šventumu ir mokslingumu.

Jeigu kas nori būti Kristaus apaštalu, privalo pirmiausia pasiliuosuoti nuo visų išorinių pančių. Taip, Aloyzas jau senai buvo juos nuo savęs numetęs. Jis nebebuvo tas garsus žemiškas kunigaikštis, apie kurį šimtai valdinių sukinėjosi ir pataikavo. Jis viską pasaulyje paliko. Vienuolynan įstojo visiškas neturtėlis. Prastas, ant lininės drobės, Kristaus paveikslėlis ir apdriskęs brevijorius, kunigų poteriai — buvo visas Aloyzo turtas. Bet Aloyzas pastebėjo, jog Mantuos mieste jo pasisiūdinti rūbai ir kepuraitė-biretas kiek skyrėsi nuo kitų draugų rūbų. Tai neapsakomai jį kankino; jis nekantriai laukė progos visiškai susilyginti su visais. Kiekvienas brangesnis daiktas jam priminė pasaulinį gyvenimą su jo tuštybėmis.

Namiškiai Aloyzui neberūpėjo. Po trijų mėnesių nuo jo įstojimo vienuolynan mirė Ferdinandas. Išvažiavus Aloyzui Romon, Ferdinandas virto kitu žmogumi: metė visas žemiškas tuštybes ir rūpesčius apie savo šeimynos garbę ir atsidavė maldoms ir dvasiškiems dalykams. Iš savo kambario pašalino visas brangenybes ir liepė atnešti jam Aloyzo kambarėlyje kabantį prastą medinį kryželį. Kiekvieną vakarą bet kas skaitydavo jam atgailos psalmes; vakarines maldas kalbėdavo kartu su visa savo pamaldžia šeimynėle. Po maldų Ferdinandas imdavo Aloyzo kryželį, priglausdavo jį prie krūtinės ir apsiliedavo gailiomis ašaromis. Jis sakydavo, jog tą širdies džiaugsmą Aloyzas jam išprašęs iš geriausiojo Tėvo.

Slinko diena po dienos. Ferdinando sveikata negerėjo. Sugrįžus dvasiškajam tėvui iš Romos, Ferdinandas atliko viso gyvenimo išpažintį. Tikėdamasis pasveikti grynesniame ore, nutarė važiuoti Milano apylinkėsna. Deja, negailestingoji giltinė nebedavė nelaimingajam ligoniui įvykdyti jo sumanymų. Ant rytojaus po savo noro pareiškimo Ferdinandas visiškai apsilpo. Tėvas Pranciškus išklausė paskutinį kartą Ferdinando išpažinties, suteikė jam paskutiniuosius Sakramentus ir tą patį vakarą parašė jo testamentą. Trečiame ryte 1586 m. vasario 13 d. margrafas apleido šį pasaulį. Jo kūnas palaidotas Mantuos mieste pranciškonų bažnyčioje.

Apie tėvo mirtį tuojau pranešta Aloyzui. Su didžiausiu ramumu jis klausė tos naujienos ir parašė motinai laiškutį, kuriame ją ramino, maldaudamas atsiduoti Dievo valiai. Jis karštai melsiąs, kad Viešpats neapleistų Donnos Martos ir globotų visą Gonzagų šeimyną. Del tėvo mirties nereikią per daug liūdėti, nes nė nepasijusią, kaip visi tos valandos sulauksią; tada vėl visi susitiksią dangiškojo Tėvo rūmuose.

Pirmu žvilgsniu gal pasirodyti keistu dalyku, kodel tas kilnus sūnus šitaip šaltai priėmė pranešimą apie tėvo mirtį. Bet giliau pagalvojus, supranti, jog Aloyzas tais savo trumpais žodžiais išreiškė viską, kas reikalinga paguosti krikščioniškai sielai. Be to, reikia neužmiršti, kad Aloyzas buvo jau vienuolyne, kur turėjo nuo visko žemiško pasiliuosuoti, bent naujokijos metu. Vėliau tapęs tikru vienuoliu, Aloyzas ir ilgesniais laiškais mokėdavo raminti nelaimių ištiktuosius.

Tą Aloyzo tariamai šaltą tėvo mirties sutikimą priminė jam ir broliai vienuoliai. Į tai Aloyzas atsakė: „Taip, man labai skaudu, bet prisiminus, jog tai įvyko *Dievui norint*, aš įgaunu dvasios ramumo.“ Aloyzas dėkojo Dievui, kad tėvas anksčiau nemirė; nes tada jo įstojimas Jėzaus Draugijon būtų

dar kiek nusivilkinęs. O gal net būtų reikėję laukti Rudolfo subrendimo.

Aloyzas nesvajodavo apie savo namiškius, gimines. Tik maldose jis karštai prašydavo jiems Dievo palaimos. Kartą vienas tėvas vienuolis paklausė Aloyzą, kodel jis neužsimenąs savo gimtinės. Aloyzas atsakė, jog Dievas davęs jam malonės tik apie tai mąstyti, kas Dievui reikalinga.

Aloyzas yra mums gražus pavyzdys, kaip mes privalome atlikti savo pareigas; būtent, *ką darai, daryk visa siela, visomis pajėgomis.* Ne tas daug daro, kas daug pradeda, bet tas daug nuveikia, kas nuoširdžiai, atsidėjęs atlieka sau pavestą uždavinį. Nors nedaug, bet gerai, tai svarbiausia geram darbui taisyklė.

Vienuolio gyvenimas privalo būti pilnutinis gyvenimas. Kas nori tapti vienuoliu, privalo mokytis sąžiningai pareigas eiti. Tai reikalaujama kiekvienam žmogui, bet vienuoliams — ypatingu būdu.

Pirmiausia sąlyga stoti vienuolynan yra pasiliuosavimas gimtinės, išsižadėjimas kūno smagumų ir pametimas to viso, kas rišas su pasauliu. Išganytojas šiame dalyke buvo nepermaldaujamas, nors kitais atvejais daug ką apaštalams atleisdavo. „Jei nori būti tobulas, eik, parduok, ką turi, ir duok beturčiams... ir sek mane“ (Mat. 19, 21)... „Palik mirusiems laidoti jų numirėlius, tu gi eik ir skelbk Dievo Karalystę“ (Luk. 9, 60). „Kurs atgal dairosi, netinka Dievo Karalystei“ (Luk. 9, 62).

To reikalauja ir pati pašaukimo esmė. Juk vienuolynas ima iš pasaulio visą žmogų, su kūnu ir siela. Be to negali būti tikro pasiaukojimo bei pasišventimo Dievo garbei ir žmonių labui. *Niekas negali dviem ponam tarnauti!* Pagaliau to reikalauja ir visiškas sutikimas su Dievo valia... „Kas myli tėvą ar motiną labiau nekaip mane, tas manęs nevertas“ (Mat. 10, 37).

Vienuolis nebesti taip susirišęs su šeimyna bei giminėmis, kaip pasaulietis. Jis yra laisvas nuo visokių namiškiams pareigų, kurios nesiriša su jo pašaukimo uždaviniais. Vienuolio įstatai yra Dievo valia; Dievas yra jo tėvas, motina ir viskas. Tuo atžvilgiu vienuolio gyvenimas yra karti auka. Bet Dievas yra galingas, ir Jis gali viską pasaldyti.

Margrafo mirtis aikškiai rodo, kaip Dievas laimina tuos geriau, kurie Jam paaukoja savo vaikus. Dievas, už vaikus rūpinasi tėvais. Ferdinando mirties patale, niekas taip nedžiugino kaip Aloyzo pašaukimas į vienuolius. Pašaukimas vaiko dvasiškan luoman yra didžiausia tėvų palaima. *„Aš laiminu tuos, kurie tave laimina“*, sakė Dievas Abraomui. Tie patys žodžiai tinka ir tam, kurs del Dievo viską apleidžia, visko išsižada.

3. Numirus jausmams.

Jausmų laisvė ir pataikavimas kūno geiduliams yra nevaldomos savymeilės ženklai. Norint tobulai gyventi, reikia ypatingo dėmesio kreipti į tos savymeilės marinimą. Aloyzas buvo tiesiog numiręs savo jausmams. Jis niekuomet neimdavo rankosna kvepiančių gėlių ir nesigerėdavo jų malonumu. Priešingai, Aloyzas eidavo į dvokiančius ligoninių kampus ir tenai mielai raišiodavo opiausias ligonių žaizdas. Iš pradžių Aloyzas negalėdavo žiūrėti į kraujuotas, pūliuotas žaizdas; pamatęs tokį ligonį, tuojau apaldavo. Bet pamažu nugalėjo savo silpnumą ir tapo drąsiausiu ir maloniausiu kentančiųjų globėjų.

Nereikalingų ir pasaulinių kalbų Aloyzas nemėgdavo. Girdėdamas niekus tauškiant, Aloyzas stengdavosi nukreipti tuščią kalbą prie dvasiškų dalykų. Jeigu plepis būdavo aukštas asmuo, Aloyzas nutildavo, net nusisukdavo nuo kalbėtojo, duodamas suprasti, kad jis nori kitokio pašnekėsio. Kartą Aloyzas aplankė savo giminaitį kardinolą Gonzagą. Šis pradėjo kalbėti apie Ferdinando mirtį. Aloyzas nutilo ir tol nė žodeliu neišsitarė, kol kardinolas metė tuos nereikalingus dejavimus ir pradėjo kalbėti apie dvasios reikalus.

Ir savo akis Aloyzas valdė, net nepažvelgdamas į savo kambario sienas ir lubas. Aloyzas nepastebėdavo net to, kas valgomajame kambaryje sėdėdavo. Kartą naujokų prižiūrėtojas pasiuntė Aloyzą atnešti iš valgomojo kambario knygą, kurią naujokijos rektorius buvo palikęs savo sėdynėje. Aloyzas nuraudo ir pirma pasiklausė, kur toji rektoriaus sėdynė esanti. Šitoks buvo jaunikaičio marinimasis! Net mums gėda prisipažinti, kad mes ir bažnyčioje Švenčiausios Aukos metu nesugebame susivaldyti, dairomės po visus kampų kampus.

Valgydamas Aloyzas nesigardžiuodavo neieškodavo jokių skanumynų. Jeigu kartais rinkdavosi valgio porcijas, tai kuo mažiausias ir kuo paprasčiausias. Vyną taip atmiešdavo vandeniu, jog išto mišinio pasidarydavo greičiau pliurpalas, o ne gėrimas. Ir čia turėdavo įsikišti vyresnieji, sulaikydami per didelį Aloyzo marinamąsi. Paprastai vienuolynuose ar kitose panašiose įstaigose, kaip seminarijos, prieglaudos ir k. t. p., bendrų pietų, vakarienės metu skaitoma įvairias knygas. Aloyzas atsidėjęs klausydavo tų skaitymų ir viską gerai įsidėdavo ir nugirstų dalykų nebeužmiršdavo. Jeigu kartais tokių skaitymų nebūdavo, Aloyzas mąstydavo apie Išganytojo paskutiniąją vakarienę, apie jo pagirdymą uksusu bei tulže ir t. t.

Aloyzas nuolat prašydavo Dievo malonės, kad ji padėtų jam valdyti liežuvį. Visą laiką Aloyzas tylėdavo. O kalbėdavo

tik apie dvasiškus dalykus, apie Dievą, apie Jo privalumus. Kartą Aloyzas išėjo su broliu vienuoliu pasivaikščioti. Bijodamas ką bloga išgirsti, Aloyzas pasiėmė knygą ir visą laiką iš jos meldėsi ir skaitė. Žodžius, kaip auksą, Aloyzas brangino. Jis gerai žinojo, jog tik tylėjimas apsaugo žmogų nuo išsiblaškymų ir palaiko jį vienybėje su Dievu. Jau Ekkleziastas yra pasakęs, jog *išminties žodžiai tik tyloje* girdimi.

Daug kankindavosi Aloyzas, kai jam reikdavo apsivilkti naujais rūbais. Jis trokšdavo verčiau ašutine dėvėti, negu brangesniais, švelnesniais rūbais. Ir šiuo atžvilgiu vyresnieji turėdavo su Aloyzu vargo, kol jį prikalbėdavo bent kiek rūpintis savo kūno sveikata. Aloyzas aiškindavo vyresniesiems, kad jis vienuolyne nė pusės to nesimarinąs, ką pasaulyje būdamas darydavęs. Jis bijąs tokiu būdu priprasti sau pataikauti ir lepintis. Ir susilaikymas nuo tų aštrių atgailos priemonių būdavo didžiausia Aloyzo kankynė.

Tiesą sakant, pasaulyje gyvendamas Aloyzas buvo per toli nuėjęs savo marinimosi aštrumu; jis dažnai peržengdavo išmintingumo ribas. Paprastai aštriai gyvenama ne sveikatai pakenkti, tik apsisaugoti nuo nusidėjimų, kad tokiu būdu būtų galima geriau Viešpačiui Dievui tarnauti. Aloyzas Dievą laikė karžygiškumo paveikslu, kuriuo jis sekė savo perdėtu marinimusi. Deja, reikia pastebėti, kad tas pamaldusis jaunikaitis daug mažiau nusikalsdavo tuo savo perdėjimu iš geros valios, negu dauguma mūsų nedovanotinu apsileidimu dvasiškuose dalykuose.

Iš katekizmo ir iš kasdienio prityrimo gerai žinome, kad mūsų pirmųjų tėvų sugadinta prigimtis priešinasi Dievo Dvasiai ir stumia mus pagundų ir nuodėmių sūkurin (Gal. 5, 17). Kad siela galėtų suvaldyti mūsų kūną, reikia jai padėti išmintingu sveiku marinimusi.

Juo labiau mes atsitoliname nuo sutvėrimų, juo arčiau sueiname su Dievu; ir juo daugiau numariname savo jausmus, juo daugiau įgauname švarumo, skaistumo, jėgos ir dvasios gyvumo. Dvasios džiaugsmai priešinasi kūno linksmybėms, malonumams. O, kiek tai tikro džiaugsmo mes turėtumėm, jei visuomet kovotumėm su kūno palinkimais! Nes *kūno klausąs žmogus nesupranta, kas tai yra dvasios linksmybės.* Tokia tai krikščionių pažiūra į kūną. Pagal tą Katalikų Bažnyčios mokslą apie žmogaus kūno santykius su siela Aloyzas stengdavos tvarkyti savo gyvenimą, nors, kaip aukščiau buvo minėta, jis dažnai perdėdavo savo aštrumu. Kurie yra Kristaus, tie prikalė ant kryžiaus savo kūną draug su jo ydomis ir geiduliais“ (Gal. 5, 24).

4. Nuolankumo meilė.

Daug painesnė ir sunkesnė išsižadėjimo dalis yra nuolankumo meilė. Be nuolankumo žmogus negali įgyti nusižeminimo dorybės. Aloyzas šiuo atžvilgiu buvo vienas iš pirmųjų. Juo labiau jam tai sekdavosi, nes vienuolyne jam to nedrausdavo. Ir kam drausti! Nusižemindamas žmogus kūno sveikatos neardo, tik sielą tobulina ir švelnina.

Tačiau ir nuolankume lavindamasis Aloyzas dažnai turėdavo nemalonumų. Aloyzui sunkiausia būdavo pildyti vyresniųjų įsakymas gražiau apsirėdyti, skaniau, sočiau pavalgyti. Bet Aloyzas nė žodeliu nesipriešindavo įsakymams ir su didžiausiu klusnumu pildydavo vyresniųjų norus. Ar prie stalo, ar bažnyčioje, ar kur kitur. Visur Aloyzas būdavo žemiausioje vietoje. Jis netrokšdavo geresnės vietos kaip paprastai jauni pasauliečiai žmonės mėgsta daryti. Jis nuolat prisimindavo Kristaus pasakymą: *Kas mėgsta pirmąsias vietas, liks paskutinis.*

Aloyzui pasaulyje tebegyvenant, didžiausis jo džiaugsmas būdavo, kai jis galėdavo išsiskirti iš pasauliečių tarpo savo paprasčiausiais rūbais. Ką besakyti apie Aloyzo laimę, kokią jis širdyje jausdavo vienuoliu tapęs. Šiurkščiausiais rūbais apsivilkęs, elgetos maišą ant nugaros užsimetęs, vaikščiodavo po miestą, rankiodamas vargšams išmaldą. Kartą jį paklausta, argi jam esą negėda taip elgetauti? Aloyzas rimtai atsakė: Nei trupučiuko! Nes kas jį pažįstąs, tas jo pavyzdžiu sekąs; o kas jo visai nežįnąs, paprasčiausiu elgeta laikąs. Be to, Aloyzas ramindavosi Išganytojo pavyzdžiu. Kristus tapo mažutėliu, kad savo nuolankumu visus patrauktų į gera.

Užvis labiau Aloyzas mėgdavo visokius pamokymus, išbarimus ir net iškoliojimus. Jis tada jausdavosi sekąs pavyzdžiu To, kuris piktžodžiaujamas nesipriešino. Paprasčiausio tarno burnojimus Aloyzas mielai priimdavo ir dažnai savo nuolankumu, kantrumu sugėdindavo tuos pačius nenuoramas karštuolius. Kartą naujokų vyresnysis įsakė vienam tarnui tyčia visaip iškolioti Aloyzą, norėdamas ištirti šventojo jaunikaičio nuolankumo dorybę. Veltui tarnas visaip erzino Aloyzą, veltui nebūtus dalykus jam prikaišiojo! Aloyzas viską ramiai priėmė, dėkodamas širdyje Viešpačiui už suteiktą progą lavintis nuolankume.

Sunkiausia dorybė yra pasižeminimas, o ypač mokėjimas visus nesmagumus, ir dar neteisingai prikišamus iškoneveikimus, pakęsti. Bet nuolankumas yra naudingiausia dorybė tobulybės kelyje. Kas įgyja nusižeminimo dorybę, tas atlieka sunkiausiąjį dvasiškojo gyvenimo uždavinį. Sugebąs nusižeminti žmogus jau yra paaukojęs Dievui didžiausią auką ir lengvai

nugalės likusius prigimties blogus palinkimus. Nuolankioje sieloje jau nebe pats žmogus, tik pats V. Dievas viešpatauja. Be nusižeminimo dorybės žmogus tebesvyruoja, linkdamas tai į Dievo pusę, tai į pasaulio pusę. Tokiai sielai priešakyje tebestovi šimtai pavojų greičiau pamilti save, negu Dievą. Be nuolankumo meilės niekas negali tobulai nusivalyti žemiškų dulkių ir susivienyti su Dievu. Per neapsakomą nuolankumą Aloyzas pasaulyje tebegyvendamas išvengė visų žemiškų laikinų reikalų, nuolat žengdamas tobulybės laiptais. „Jei dar norėčiau įtikti žmonėms, aš nebūčiau Kristaus tarnas“ (Gal. 1, 10), nuolat skambėdavo Aloyzo lūpose.

5. Al Gezo vienuolyne.

Vienoje vietoje gyvendamas, žmogus su viskuo apsipranta ir pradeda dvasia skursti. Juo labiau tai jaučiama vienuose namuose užsidarius. Jėzuitai dažnai išleisdavo savo naujokus pasaulin, kad jie atsigautų dvasia, atsinaujintų šviežiame, gryname ore ir galėtų pargrįžę iš naujo gerai protiškai darbuotis ir dvasia tobulintis. Paprastai juos siųsdavo arba į kokias šventas vietas, arba į ligonbučius ir kalėjimus, arba į kitus vienuolynus, kur dažniausiai statydavo juos prie paprasčiausių darbų, kad išlavintų juos nuolankumo dorybėje.

Romoje buvo paprotis jėzuitus naujokus siųsti į Gezo vienuolyną, kur juos pavesdavo vieno tėvo vienuolio priežiūrai. Aloyzui tai labai patiko; jis džiaugėsi radęs progos pasilavinti dorybėse iš to pamaldaus vienuolio. Nuo ryto Aloyzas eidavo zakristijon ir tarnaudavo bent penkiose, šešiose Mišiose, giliai apmąstydamas Kristaus kančios paslaptį. Aloyzas uoliai klausydavo visų zakristijono įsakymų ir visada žemai nusilenkdavo, kai tas eidavo pro šalį... Kaip gražu! Margrafo sūnus lenkiasi prieš paprastą tarną. Ar mums ne gėda del niekniekių su draugais iš puikybės žvairakiuoti?!...

Vieną Didįjį Ketvirtadienį zakristijonas pristatė Aloyzą prižiūrėti prie karsto degančias lempas. Kristaus karstas buvo kuo turtingiausiai papuoštas. Paskui Aloyzą paklausė, kaip jam patikęs Išganytojo karstas. Aloyzas atsakė, jog jis nieko daugiau nepastebėjęs, tik jam pavestas prižiūrėti lempas. Ir prieš savo draugus naujokus Aloyzas lenkdavosi, net ir per daug prieš juos save žemindamas. Kartais vyresnieji išbardavo jį už tokį nuolankumą prieš draugus; nes jo tas nusižeminimas galįs sukelti naujokuose išdidumą. Aloyzas aiškindavosi, kad jis tai daręs ne del žmonių akių, tik iš Dievo meilės. Juk vardan Dievo nusilenkti prieš žmogų esą garbinga ir gražu; tuo labiau

išganinga esą nusižeminti prieš paprasčiausį žmogelį, be jokio mokslo ir pasižymėjimo pasaulio akyse.

Pietų metu naujokai arba tarnaudavo virtuvėje, arba prižiūrėdavo, kad nieko nestigtų ant stalų valgomajame kambaryje. Aloyzas tuo metu viską sumaningai darydavo; iš šalies atrodė, kad jis iš pat mažens buvo virtuvėje tarnavęs. Vieną kartą valgantieji kiek smarkiau pradėjo tarp savęs kalbėtis, ir naujokų prižiūrėtojas nebenugirdo, ką Aloyzas skaitė. Už tai Aloyzas buvo išbartas; girdi, dar nemokąs gerai skaityti, o jau norįs vienuoliu tapti. Nors, kaip matėme, Aloyzas čia buvo visiškai nekaltas, tačiau jis nuolankiai atsiprašė prižiūrėtoją ir sėdėjusius prie stalo ir pasižadėjo ateityje aiškiau skaityti. Dažnai Aloyzas tyčia prisiimdavo kitų nusižengimus ir kaip už savo kaltybes kentėdavo vyresniųjų priekaištus.

Po pietų Aloyzas eidavo su vienu iš tėvų vienuolių arba kalėjiman, arba ligoninėn, arba prieglaudon. Vienuoliui klau sant išpažinčių, Aloyzas mokydavo kitus katekizmo. Dažnai net gatvėse Aloyzas sakydavo pamokslus, kaip tai anais laikais buvo paprotis daryti, ypač šventadienių popiečiais. Jo pamokslai būdavo labai gražūs ir darydavo didelės įtakos klausytojams, kurių būdavo ištisos minios. Net pats vyskupas liepdavo sulaikyti arklius, važiuodamas pro šalį minios, ir eidavo klausyti Aloyzo iškalbos. Nuo Aloyzo pamokslų ir didžiausi nusidėjėliai atsiversdavo ir atlikdavo kelių metų išpažintį.

O, kaip mielai Aloyzas prižiūrėdavo ligonis! Geriausia motina dažnai nesugeba pakęsti visų sergančio vaiko dejavimų ir reikalavimų. Jokios žaizdos, jokie ligonių ir senučių nešvarumai neatgrasindavo Aloyzo nuo ligonių ir prieglaudų. Jis buvo tikras gailestingasis samarietis.

Būdamas namie, Aloyzas ir mažiausios pareigos neapleisdavo. Jis vienodai pildydavo mažą ir didelę priedermę. Jis gerai suprato, jog tik *mažmuožiuose ištikimas žmogus gali ir didelius dalykus įvykdyti*; kas mažus dalykus niekina, didesniuose nupuola. Meiliausia Aloyzo pramoga būdavo skaitymas šv. Bernardo raštų, kuriuose jis semdavosi naujų jėgų lavintis nusižeminimo dorybėje.

Bendrai sakant, Aloyzas užvis daugiau brangindavo uolų įstatų pildymą. Kartą Aloyzas sutiko zakristijoje savo giminaitį kardinolą, kurs norėjo valandėlę su juomi pasišnekėti. Aloyzas maloniai pasiaiškino, kad jis neturįs tam dalykui vyresniųjų leidimo. Kardinolas turėjo nusileisti. Tik gavęs vienuolyno vyresniojo leidimą, galėjo su Aloyzu valandėlę pasikalbėti.

Nenuostabu, jog tuo metu pažinusieji Aloyzą žmonės laikė jį šventuoju ir dažnai prašydavo jį pasimelsti. Tėvas vienuolis

Piatti Aloyzui dažnai primindavo, jog jis tokiu savo gyvenimu stebinąs pasaulį. Aloyzas del to ne tik nesikeldavo puikybėn, bet dar nuliūsdavo, kad žmonės ne į Dievą kreipia savo dėmesį. O koks didelis skirtumas tarp Aloyzo ir mūsų nuolankumo! Ir mažiausis pagyrimas mus daro pasipūtėliais kalakutais. Net gėda paskui pasidaro! Giriamas keliesi puikybėn, užmiršdamas, jog ta žemiška garbė tėra panaši į muilo burbulą, kaip mat nieku pavirstantį.

6. Vėl šv. Andriaus maldos vienuolyne.

Išbuvęs du mėnesiu Mantuos mieste profesijos name, Aloyzas pagrįžo naujokijos mūruosna. Čia Aloyzo gyvenimas papuoštas neapsakomo ramumo žiedais ir draugiško linksmumo gėlėmis. Net žilieji seneliai stebėdavos Aloyzo nuosaika, išmintingumu ir sugebėjimu tvarkyti savo dvasios reikalus. Niekas negirdėdavo, kad Aloyzas nusiskųstų savo dalimi, kad Aloyzas ką pasakytų savo labui, o ne Dievo garbei. Savo mintis reikšdavo nuosaikiai, kalbėdavo gerai apgalvodamas, iš reto, nors jo būdas gana gyvas ir smarkus. Jo dvasios kilnumas lengvai suvaldydavo kūno palinkimus.

Visas Aloyzo naujokijos laikas buvo, tarsi, skaidrusis ankstybo pavasario rytas, pilnas malonaus kvapsnio ir paukštelių balsų. Per tą laiką Aloyzas tik kelis kartus širdyje nerimastavo. Pirmą kartą Aloyzas nuliūdo, kai jam nepasisekė rasti maldoje visuomet gaunamo dvasios džiaugsmo. Antrą kartą Aloyzas ištisą dieną nėrado ramybės, kai jam nepasisekė surasti savyje jokio nusikaltimo. Trečią kartą Aloyzas visą pusvalandį išliūdėjo, apsvarstęs, jog del jo negabumų neprii msią jo į jėzuitų draugiją. Šiaipjau Aloyzas kuo geriausiai jausdavosi ir jokie nepasisekimai nesudrumsdavo jo dvasios ramumo.

Kas palaikė tą Aloyzo dvasios ramumą? Pirmiausia — jo paties susivaldymas. Ta dorybe Aloyzas Florencijos mieste gyvendamas stebino visus žmones; o vienuolyne jis pasiekė tos dorybės viršūnę: jis *nieko netrokšdavo, kas Dievui ne miela.* Antras šaltinis Aloyzo dvasios ramumo buvo jo bendravimas su Dievu. Savo maldos gyvenimu Aloyzas pralenkdavo visus savo vienuolius naujokus.

Pirma, Aloyzas buvo giliai įsitikinęs maldos *reikalingume.* Jis netikėdavo, kad žmogus sugebėtų nusigalėti ir tobulybės keliu kiek pažengti be uolumo maldoje ir be susitelkimo dvasioje. Pažangos viltis tiktai maldoje, sakydavo šventasis jaunikaitis. Kas nemyli maldos ir nemėgsta dvasiškų apmąstymų, sakydavo Aloyzas, tas jaučiasi bejėgis, tuščias ir negreitas dvasiškajame gyvenime.

Antra, Aloyzas tvirtai tikėjo maldos *galybei*, kuri sugeba nugalėti didžiausias kliūtis ir sunkumus dorybių kelyje. Aloyzas vadindavo maldą trumpiausiu ir tiesiausiu keliu į tobulybę.

Trečia, Aloyzas buvo perimtas maldos *gražumu*. Tai draugiškas bendravimas su Dievu, ragavimas amžinosios palaimos vaisių. Nuolat imdavusi jį pagunda naudotis maldos malonėmis; del to jis dažnai gaudavęs davatkos vardą. Bet tie trys įsitikinimai Aloyzą rišdavę su malda, ir jokios kalbos neatitraukdavusios jo nuo maldos.

Aloyzo maldos būdas buvo senai įgytas ir duodavo geriausių vaisių. Kas vakaras jis apsvarstydavo rytdienos apmąstymo punktus ir dvasios susitelkime eidavo trumpan poilsin. Štai ką jis sakydavo apie reikalingumą vakarinio dvasios susitelkimo: „Ramiame vandenyje atsimuša veidas to žmogaus, kurs prie vandenio stovi ir į vandenį žiūri. Jeigu vanduo vilnijasi, ir žmogaus atvaizdas esti iškreivuliuojamas. Panašiai esti ir su žmogaus siela, kuri privalo atvaizduoti maldoje Dievo paveikslą ir gražybę. Jeigu malda pertraukiama, drumsčiama visokių dvasios neramumų, neatvaizduosi per maldą savo sieloje pilno ir tikro Dievo panašumo...“

Maldos metu Aloyzas neapsakomai ramiai ir pamaldžiai užsilaikydavo; joks triukšmas neįstengdavo sudrumsti jo sielos ramybės. Per apmąstymus Aloyzas taip pat labai ramiai užsilaikydavo; jo kūnas, tarsi, sustingdavo ir nė iš vietos nepasijudindavo. Dažnai jis tapdavo dvasios pagautas; ašarų upeliai paplūsdavo jo veidais, kada jis įsigilindavo į Dievo privalumų gražybes. Nuostabus jaunikaičio sugebėjimas valdyti savo jausmus ir vaizduotę! Jis sugebėdavo tik apie tai mąstyti, ko jis norėdavo. Jis galėdavo pasinerti savo mintyse, ir joks triukšmas, nors ir arčiausis, neįstengdavo sudrumsti jo dvasios. Nors ir smarkiausiai trenkdavo jo duris, jis nieko nejausdavo. Kartą vienuolyno vyresnysis paklausė Aloyzą, ar jis iš tikrųjų maldos metu jokių dvasios išblaškymų nejaučiąs? Aloyzas atsakė, jog visą naujokijos pusmetį tik per vieną „Sveika Marija“ tapęs atitrauktas nuo kalbamojo dalyko.

Daug sunkiau Aloyzui sekdavos lūpų malda. Kaip jis pats sakydavo, lūpų maldoje negalėdavęs betarpiškai su Dievu bendrauti; čia jis nesugebėdavęs taip greitai persiimti tariamų žodžių gražumu. Kai aš lūpomis melsdavausi, aš būdavau, kaip tas žmogus, kurs beldžiasi prie mano kambario durų, bet vidun neįeina, sakydavo Aloyzas. Bet ir Aloyzo lūpų maldas Dievas laimindavo, suteikdamas poteriaujančiam Aloyzui didžiausios laimės ir dvasios ramybės. Ypač psalmes Aloyzas mėgdavo, kurioms kasryt pašvęsdavo net po ištisą valandą.

Visokie dvasiški katalikų papročiai yra didžiausia pagalba maldos gyvenime. Aloyzas darydavo kuodaugiausia visokių dvasios pratybų. Bet ypač jis mėgdavo *Švenčiausiojo Sakramento garbinimą* (adoraciją). Dar mažu vaikeliu tebebūdamas, Aloyzas mielai tarnaudavo šv. Mišiose. Įstojęs vienuolynan, jis jau visa širdimi galėjo pasišvęsti altoriaus Sakramento garbinimui; čia niekas jo nebedraudė tai daryti.

Bent kelis kartus per dieną Aloyzas bėgdavo bažnyčion arba koplyčion ir po keletą minučių klūpėdavo prie Švenčiausiojo. Kad geriau prisirengtų prie Šventosios Komunijos, Aloyzas dalindavo savaitę į du tarpu. Pirmojoje savaitės pusėje Aloyzas dėkodavo Viešpačiui už jau priimtą Komuniją, o antroje rengdavosi prie būsiančio Komunijos priėmimo. Per visą dieną prieš Komunijos priėmimą Aloyzas būdavo neapsakomai linksmas ir pasakodavo draugams apie rytojaus laimę. Daugelis Aloyzo draugų naujokų, net ir patys vienuoliai, kurie trokšdavo vertai priimti Švenčiausiąjį, eidavo pas Aloyzą ir jo pamaldume semdavo pajėgų prisirengti prie rytdienos Dieviškos Puotos.

Sulaukęs Komunijos dienos, Aloyzas nuo pat ryto po ištisą valandą mąstydavo apie Išganytoją ir Jo paliktąjį altoriaus Sakramentą. Bažnyčioje išsirinkdavo nuošaliausią vietelę, kur niekeno netrukdomas ramiai rengdavosi prie šv. Komunijos; o ją priėmęs, pamaldžiai dėkodavo Dievui už suteiktą malonę, jausdamas širdyje neapsakomą džiaugsmą. Daugelis tikinčiųjų, regėdami jaunikaičio šventumą, laikė jį tikru šventuoliu.

Priešpietinį laiką Aloyzas praleisdavo tylėdamas arba skaitydamas šv. Augustino ir šv. Bernardo raštus. Tai buvo šv. Karolio Baromiejaus įdiegtojo daigo augimas, plėtojimas šaknelių ir šakelių, kurios su laiku papuošė Aloyzo sielą karštos meilės žiedeliais ir atnešė jo laikinajam ir amžinajam gyvenimui gausių vaisių. Aloyzas buvo labai pamėgęs Švenč. Sakramento garbinimą. Ir dabar šv. Aloyzą piešia, kaipo jaunikaitį, garbinantį Šv. altoriaus Sakramentą. Katalikų Bažnyčia įvedė šv. Mišiose giedamą gražią šv. Aloyzo maldelę, kurioje prašoma, kad šv. Aloyzas išprašytų mums Dievo malonės, kurios stiprinami sugebėtumėm verti priimti Dangiškąjį Maistą.

Antroji Aloyzo ypatingu būdu mėgiamoji dvasios pratyba buvo *Kristaus kančių apmąstymas.* Marinimosi gyvenimas ir kentėjimų mėgimas versdavo Aloyzą įsigilinti į Išganytojo kančias ir semti jose savo gyvenimui paguodos ir pajėgų kantriai nukentėti visus nesmagumus. Kiekvieną dieną pasiimdavo Aloyzas kryžių, pasistatydavo jį prieš akis ir kalbėdavo tam tikrą maldelę apie Išganytojo kančias. Jis tai darydavo su tokiu užsidegimu ir atjautimu Kristaus kančių, kaip kad būtų beklūpįs prieš

merdėjantį Išganytoją ant Kalvarijos kalno Didžiajame Penktadieny.

Trečias Aloyzo širdies pamaldumas būdavo kreipiamas į *Dievo Motiną*. Jau Florencijoje gyvendamas, Aloyzas išsirinko Mariją savo širdies ponia ir savo gyvenimo žvaigžde. Jau tada jis ištisomis valandomis apie Dievo Motiną mąstydavo, Ją garbindavo, šlovindavo ir mylėdavo kūdikiška meile. Visuose savo laiškuose Aloyzas pataria visiems Dievo Motinos garbinimą. Net ir savo pamaldžiąją motiną Donną Aloyzas ragina ypatingu būdu mylėti Dievo Gimdytoją.

Pagaliau ir Dievo angelas Aloyzas neapsakomai garbindavo. Nekaltos sielos turi panašumo su angelais ir visuomet į juos kreipiasi, prašydamas užtarimo pas Dievą. Ne bereikalo skaistybė vadinama *angeliškąja dorybe*... O, kad mes, jaunieji broleliai ir skaisčiosios seselės, nuolat galvotumėm apie savo jaunatvės brangumą, tikrai dažniau kreiptumėmės į Dievo angelus, prašydami jų pagalbos kovoje su blogais kūno palinkimais, piktų žmonių gundinimais ir piktosios dvasios viliojimais! Tik tas nesugeba ištesėti skaistume, kas negalvoja apie savo žmogišką vertybę ir nekreipia dėmesio į gražumą angeliškos dorybės.

Aloyzo šventųjų dvasių meilė ir garbinimas stebindavo jo draugus vienuolius. Tėvo Vincento paragintas ir kitų vienuolių prašomas Aloyzas parašė knygutę „Apmąstymai apie angelus", o ypač apie angelus sargus. Šis veikalėlis laikomas gražiausiu Aloyzo plunksnos padaru. Pirma Aloyzas priveda Šv. Rašto žodžius apie angelus, o paskui išdėsto reikalingumą ir naudingumą šauktis angelų pagalbos, remdamasis Bažnyčios istorija, gamtos tvarka ir angelų vertybe. Baigia rašinėlį, išskaičiuodamas angelų būrius ir jų devynis chorus. Visuose tuose apmąstymuose aiškiai įžiūrima Aloyzo neapsakoma dangiškųjų dvasių meilė ir nuolankumo jausmai.

Savo ilgomis ir karštomis maldomis Aloyzas būdavo nuolatios susivienijęs su Dievu. Aloyzui daug sunkiau būdavo atsitraukti nuo Dievo, negu pasauliečiams nuo sutvėrimų. Nebendraudamas su Dievu, Aloyzas jausdavęsis ne tikruoju gyvenimo keliu einąs, ir jo siela nerimdavusi, kūnas silpnėdavęs. Daug vargo Aloyzui būdavę, kol jis prisiversdavęs klausyti vyresniųjų įsakymo sumažinti savo pamaldumo pratybas.

Aloyzo visas gyvenimas buvo nuolatinė malda. Ir sunkiausiuose darbuose jo siela bendraudavo su Dievu, kurs dažnai siųsdavo Aloyzui sielos džiaugsmų, nuo kurių net ir jaunikaičio veidas nušvisdavo. Tačiau nuo sunkių darbų ir didelio marinimos Aloyzo jėgos pamažu silpo, kaip tirpsta amžinoji žvakė

prie Švenč. Sakramento. Kasdieną Aloyzas silpnėjo, jo galvos sopė didėjo.

Tai matydami, Aloyzo vyresnieji pradėjo trumpinti jo apmąstymus, ilginti jo miegą, poilsio laiką, pradėjo drausti aštrų gyvenimą ir įsakė kuo mažiausiai mąstyti apie Dievą ir Jo šventuosius angelus. Nors tai buvo ir sunkus uždavinys, tačiau Aloyzas mielai sutiko ir, kiek galėdamas, pildė vyresniųjų įsakymus. Kai kartą vienas tėvas vienuolis pranešė Aloyzui, kad jam esą leista valandą svarstyti apie šventus dalykus, jaunikaitis neapsakomai nudžiugo. Dabar aš gausiu nors valandėlę ramumo; nes tas paklusnumas vyresniųjų įsakymams kuo mažiausiai užsiimti dvasiškais dalykais yra sunkiausis uždavinys, kalbėjo Aloyzas draugams.

Aloyzas tiesiog nesuprasdavo, kaip jam nusikratyti minčių apie Dangų. Jo siela veržte verždavosi prie Dievo. „Aš jau nebežinau, ką aš turiu daryt“, tarė jis kartą savo draugui: „Tėvas Rektorius įsako man nemąstyti apie Dievą, kad aš kiek pailsėčiau. Bet argi jis nežino, jog šis susilaikymas dar daugiau mane vargina?!“ Kad kiek išsiblaškytų, Aloyzas eidavo bažnyčion, trumpai paklūpėdavo prie altoriaus ir vėl grįždavo prie darbo. Jausdamas širdyje džiaugsmą, Aloyzas maldaudavo Viešpatį, kad teiktųsi nuo jo atimti tą dvasios linksmybę, laimę.

Buvo tai tikrai šventas gyvenimas; greičiau dangiškas, negu žemiškas gyvenimas. Aloyze atsispindėjos dangiškos ramybės paveikslas. Jo siela plūduriavo maloniose dangiškos linksmybės vilnyse ir susivienijime su Dievu. Tas susivienijimas su Dievu yra kiekvienos žemiškos tobulybės tikslas, amžinos palaimos saldybės pagavimas, prie ko visi žmonės privalo siekti. Tik trokšdamas amžinosios Tėvynės, žmogus gali jau šioje ašarų pakalnėje apie susivienijimą su Dievu ir šaukti su Psalmistu: „Kas man duos sparnus kaip karvelio, kad skrisčiau ir atsilsėčiau?“ (Ps. 54, 7).

Tiesa, tas tikslas gražus, bet kelias, vedąs į tą tikslą, sunkus. Tas kelias yra Aloyzo išrinktasis. Tai yra sielos ištobulinimas pasiliuosavimu nuo žemiškų reikalų, aštrus marinimasi ir ilgomis maldomis bei apmąstymais. Nors ir erškėčiuotas kelias, bet užtikrinančiai vedąs prie tikslo. Visi kiti keliai yra šunkeliai, kurie tik klaidina keliauninką. Dievas nesusivienys su nešvaria, netobula širdimi. Nenusimarinusi siela ieškos maldose Dievo, bet jo neras. O nusimarinusios sielas pats Dievas ieško. Reikia melstis ir marintis; *malda ir marinimasis* privalo drauge eiti. Tai yra trumpas dvasiškojo gyvenimo turinys. Be maldos nėra tikro nusimarinimo, o be nusimarinimo nėra tikros maldos. Jei

„kas mane myli, tas laikys mano žodžius; ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir pasidarysime pas jį buveinę“ (Jon. 14, 23).

7. Neapolio žiema.

Aloyzui gyvenant šv. Andriaus vienuolyne, apsirgo naujokų užvaizda Tėvas vienuolis Peskatarė. Jis buvo šventas vyras, ir visi neapsakomai jo gailėjosi. Jėzuitų generolas išrinko jam sveiką Neapalio apylinkę ir nutarė tuojau išsiųsti ligonį gydytis. Tėvas Peskatarė pasišaukė mylimąjį Aloyzą ir paklausė, ar jis nesutiktų kartu su juo važiuoti Neapolio apylinkėsna. Ilgai negalvodamas, Aloyzas su mielu noru priėmė ligonio pasiūlymą. Kai Aloyzas paskui sužinojo, jog su ligoniu turėjo važiuoti du kiti jo draugai, taipogi gydymos reikalu, jis neapsakomai nuliūdo del savo per greito sutikimo. Mat, jis bijojo, kad savo įsikišimu nepakenktų draugų reikalams ir tokiu būdu netaptų priežastimi jų pasilikimo Romoje. Taip susigraudinęs, Aloyzas nutarė niekuomet nebetarti sutikimo žodžio, pirma nepasiklausęs vyresniųjų. Bet Aloyzo baimė buvo nereikalinga. 1586 metais spalių mėn. 27 d. visi keturi iškeliavo Neapolio gražiosna apylinkėsna. Apleisdamas Apaštalų Sostą, šventąjį miestą, Aloyzas šitaip atsisveikino su katalikams brangiu miestu: „Apaštalas Petras ir tautų mokytojas Paulius išmokino mane, o Viešpatie, Tavo įstatymų!“

Kelias iš Rymo Neapolin eina neapsakomai gražiais kalneliais ir slėniais, išmargintais įvairiausių medžių, krūmų ir kitokių žydinčių ir žaliuojančių augalų. Be to, pakelėmis yra daugybė atminimais garsių vietų: miesčiukų, pilių, bažnyčių, koplyčių. Visas tai žavėte žavėja keliauninką.

Ligonis buvo labai silpnas ir reikėjo jį vežti minkštame vežime. Aloyzui geriau patiko raitam joti, bet iš meilės savo vyresniojo sutiko sėstis kartu į taip jam nepriprastą minkštą sėdynę. Nors tiek save vargino, kad ant minkštos sėdynės uždėjo suvyniojęs savo šiurkštų ploščių. Kelionėje Aloyzas buvo ištikimiausias ligonio slaugintojas. Net ir maldas kartu su juo kalbėdavo. O ypač daug šnekėdavo jie apie dvasiškus dalykus. Aloyzas kuojvairiausius klausimus užduodavo Tėvui vienuoliui, kuris mielai į visus atsakydavo, žinodamas, jog jo pasakyti žodžiai atneš Aloyzo širdyje šimteriopą vaisių. Kiekvieno sustojimo vietoje keliauninkai lenktiniaudami stengdavosi kuo daugiausia vienas kitam patarnauti. Aloyzas paskui pasakodavo draugams, kad tos kelios dienos daug daugiau jį ištobulinosios, negu kitais atvėjais ištisi mėnesiai.

Visų Šventųjų dieną keliauninkai pasiekė Neapolio miestą, kurs jau tais laikais turėjo apie du šimtus tūkstančių gyventojų. Neapolio miestą ir kraštą tuo metu valdė Ispanijos karaliaus paskirtas kunigaikštis. Jėzuitai turėjo dvi savo įstaigi; profesijos namą ir kolegiją (mokyklą), prie kurios buvo naujokams skyrius. Šitan skyriun buvo paskirti ir Aloyzas su draugais naujokais. Čia jis varė toliau savo mokslus, o ypač filosofijos šaką metafiziką, t. y. mokslą apie visuotinius tikrumos pagrindus. Tuo pačiu norėta Aloyzą atitraukti nuo per didelio dvasios susitelkimo, kurs, kaip matėm, net sveikatai jo kenkė.

Aloyzo mokytojas buvo tėvas vienuolis Jonas Kamerata, kurs paskui davė gražų paliūdymą apie savo mokinio neapsakomus gabumus ir didelį tobulumą. Ne tik mokytojas stebėjosi Aloyzo šventumu, bet ir visi neapoliečiai, kuriems teko patirti šventojo jaunikaičio darbų. Daugelis pasauliečių tiesiog neįsivaizduodavo, kaip šitoks jaunas ir garsus jaunikaitis gali šaltai laikytis tokiame gyvame ir linksmame Neapolio mieste. Kaip visur, taip ir čia Aloyzas rodė savo nepaprastą malonumą, švelnumą ir dvasios ramumą; *viską jis geru aiškindavo*, su visais meilus būdavo.

Niekas Aloyzui tiek neįkyrėdavo, kaip žmonių pagyrimai. Visomis pastangomis jis slėpdavo savo aukštą kilimą. Mielai draugaudavo su tarnais ir uoliai darbuodavosi ligonbučiuose ir kalėjimuose. Ir koks jo buvo nudžiugimas, kada jis gavo sudriskusį rūbą! Aloyzas stengdavosi visur būti mažiausias.

Mokyklos vedėjas buvo aštraus gyvenimo žmogus. Jis ir Aloyzui leido laisviau marintis. Kad paragintų kitus naujokus prie didesnio uolumo dvasiškajame gyvenime, mokyklos vedėjas tyčia apgyvendino Aloyzą didokame kambaryje, kur mokinosi daug jaunikaičių. Bet tas kambarys buvo tarp laiptų, kuriais dieną ir naktį laipiodavo, bėgiodavo žmonės ir drumsdavo naujokų ramų gyvenimą. Tai dar labiau atsiliepė Aloyzo galvos sopėjime. Bet kantrusis jaunikaitis tylėdamas kentėjo galvos skausmus, dėkodamas Dievui, kad jam suteikė progos nors kiek pakentėti už žmogaus nusidėjimus.

Visi naujokai kartu su vienuoliais eidavo bažnyčion kunigiškų poterių kalbėti. Vakarais, esant blogam orui, silpnesnieji būdavo paliuosuojami nuo tos pareigos. Bet Aloyzas slėpdavo savo ligą ir visuomet dalyvaudavo bendrose maldose. Prie galvos sopės prisidėjo das vadinamoji rožė ir karštinė. Aišku, jog Aloyzas nebegalėjo ilgiau gyventi Neapolyje ir 1587 m. gegužės 8 d. išsiuntė jį su tėvu vienuoliu Grigaliumi Mastuli Romon.

Visame Aloyzo gyvenime matyti Dievo Apveizdos globa. Neapolis, kurs beveik visą pasaulį linksmina ir net gydo, Aloyzui

nepakenčiamas. Aloyzas visur ir visuomet buvo kančių vyras. Tai Dievo Apvaizdos darbas. Dievas visur gali ištikti savo išrinktąjį nelaimėmis, kad paskui jį apvainikuotų amžinos laimės ir garbės vainiku. Tai yra antprigimtos malonės dovana, kad žmogus gali kentėti taip turtuose, taip ir skurde, taip karalių rūmuose, taip ir piemenėlių šėtrose. *Kuriuos Dievas myli, baudžia juos ir viską jų labui daro.* (Rom. 8, 28).

Aloyzo kančiomis guosdavosi Tolimuose Rytuose, japonų persekiojimas, misijonierius Karolius Spinola, kurs Neapolyje kartu su Aloyzu mokėsi ir prisižiūrėjo jo kantrumui varguose. Baisiausias kančias kentėdamas, tas misijonierius prisimindavo Aloyzo ramumą ir dorumą ir lengvai iškęsdavo žiaurius pagonių kankinimus. Ir Neapolis, netekęs Aloyzo, šaukdavosi jo užtarimo pas Dievą. Tie rūmai, kuriuose Aloyzas gyveno, ir šiandieną tebestovi, viliodami į save žmonių minias. Neapolio miestas pasiskyrė Aloyzą savo užtarytoju (patronu) ir lig šiai dienai Aloyzą tebegarbina. Dievas Aloyzo palaikas laimino; prie jų įvyko daug stebuklų. Dievas neužmiršta savo išrinktųjų.

8. Dieviškųjų ir pasaulinių mokslų jaunikaitis.

Pargrįžęs Romon, Aloyzas varė toliau jėzuitų mokykloje pradėtą darbą. Ne tiek jis pats džiaugėsi, kiek jo draugai — mokiniai, kurių skaičius buvo dar padidėjęs. O kai 1587 metais priėmė pirmuosius šventimus, Aloyzo širdis skendo dangiškoje linksmybėje. Tuojau parašė motinai laišką, kuriame džiaugėsi, jog šv. Kotrynos dieną priėmęs pirmuosius kunigystės šventimus ir tokiu būdu jau arčiau savo tikslo stovįs.

Po tų šventimų ir apžadų dienos jėzuitai naujokai įstoja antran naujokijos skyriun, kur daugiausia mokosi, nors ir dorybėse neužmiršta lavintis. Ir čia Aloyzas parodė savo nepaprastus gabumus. Tais pačiais metais pradėjo mokytis filosofijos, kurią dar Neapolio mieste labai pamėgo. Kaip nemylės sveikas jaunikaičio protas sveiko visatos tyrinėjimo! Aloyzas drąsiai stodavo į ginčus prie didžiausių mokslinčių ir išaiškindavo ir atremdavo sunkiausius priekaištus. Tik kai Aloyzą pradėjo už tai visi gerbti ir garbinti, jis ėmė vengti viešo pasirodymo, nors vyresnieji tyčia versdavo jį dalyvauti ginčuose.

Ir istorijos mokslai Aloyzui nepaprastai sekėsi; o dar labiau teologijos mokslai, kurie tiesioginai rišasi su kunigo pašaukimu. Vieną pusmetį pasimokęs teologijos, Aloyzas buvo priskirtas prie kunigų skaičiaus. Čia vėl jis neapsakomai nudžiugo, nes padarė žingsnį arčiau prie Bažnyčios ir gavo naują akstiną, paraginimą dar uoliau lavintis kunigiškose dorybėse. Nors jėzu-

itai turi turėti daug daugiau dvasiškojo išsilavinimo, negu šiaip jau pasauliečiai kunigai, tačiau Aloyzas jau senai tas dorybes buvo įgiję; visas jo uolumas buvo beveik nebereikalingas jo dvasios tobulinimui.

Pažymėtina, kad Aloyzas stengdavosi *ne daug, bet gerai išmokti.* Labiausiai jis mėgdavo šv. Tomą, kurio raštai pasižymi savo kūrininguimu ir minčių gilumu. Lengvų dalykėlių Aloyzas nemėgdavo, o sunkių klausimų nepalikdavo neišsprendęs. Ko jau pats nebejstengdavo suprasti, kreipdavosi pas vyresnuosius. Daugiausia skaitydavo lotyniškus veikalus.

Mokytojams Aloyzas būdavo visuomet klusnus ir nuolankus. Niekuomet nestovėdavo prie vyresniųjų su kepure, nors šalčiai traškėjo ore; niekuomet jų neapkalbinėdavo, nieko jiems neprikaišiodavo. Kai su mokytojais kalbėdavo, stengdavosi kuo mažiau žodžių pasakyti ir kuo didžiausią pagarbą jiems rodyti. Aloyzas — tai gražiausis pavyzdys, kaip reikia gerbti vyresnieji žmonės, nors kartais jie mūsų jausmams ką priešingą pasakytų.

Su draugais mokiniais Aloyzas meiliai elgdavosi ir mielai jiems patarnaudavo, nė kiek nepavydėdamas jiems savo moksliškų žinių. Nors ir daug su jais ginčydavosi, tačiau visuomet mandagiai ir švelniai; jų neužgaudavo aštriais žodžiais ir išsireiškimais. Niekuomet nepertraukdavo kito kalbos; tik kitam pabaigus savo kalbą, Aloyzas reikšdavo savo nuomonę. Jeigu vyresnieji pavelydavo, Aloyzas mielai stodavo į ginčus už savo silpnesnius draugus, ne iš puikybės, tik iš draugiškos užuojautos.

Paprastai aukštosiose mokyklose mokiniai daro paskaitų nuorašus. Aloyzas del savo nesveikatos to negalėdavo daryti. Buvo paskirtas atskiras asmuo, kurs nurašinėdavo Aloyzui mokytojų pamokas. Toks patarnavimas Aloyzui buvo nepakenčiamas; jis pamažu prikalbėjo vyresniuosius, kad jie leistų jam pačiam rašyti tik svarbiausias mintis; nes jis, kaipo gabiausis mokinys, lengvai iš tų trumpų nuorašų galėjo suprasti pamokų turinį. Nors mažai terašydavo, bet gražiai sutraukdavo svarbesnes mintis; net kiti mokiniai naudodavosi jo užrašais.

Pašalinių knygų Aloyzas nelaikydavo savo knygynėlyje. Visas jo turtas buvo šv. Raštas ir šv. Tomo gilus veikalas Summa. Jeigu sužinodavo, kad draugas neturi to svarbaus veikalo, pats jį draugui nunešdavo ir pats jam sunkesnes vietas aiškindavo. Visi mokiniai Aloyzą laikydavo savo geriausiu draugu ir broliu. Eidamas pamokų klausyti, visuomet aplankydavo Švenč. Sakramentą ir nunešdavo prie šventoriaus vartų sėdintiems elgetoms dovanų.

Aloyzo pavyzdys kaip saulė visiems šviesdavo ir visus ragindavo prie dorybių. Ir mokytojai ir mokiniai neapsakomai

nudžiugdavo, kai pamatydavo ateinantį Aloyzą. Jo šventumas, padorumas, malonumas visus prie savęs traukdavo ir visų sielas kilnindavo. Kur Aloyzas pasirodydavo, tenai įsiviešpataudavo šventa ramybė ir dvasiškos kalbos. Tėvas vienuolis Mucijus, kurs paskui tapo jėzuitų generolu, pasakodavo, jog nebent šv. Tomas taip išmintingas ir šventas buvęs.

Tuo būdu Aloyzas nuostabiai mokėdavo ir sugebėdavo jungti mokslą su dvasiškojo gyvenimo pratybomis, kad proto lavinimas nekenktų sielos kilninimui. Jis norėjo būti ne vien pasaulinių mokslų žinotojas, bet ir dieviškų mokslų žmogus. Gražus yra mokslo vainikas; bet daug gražesnis yra išminties vainikas. *Išminties vainikas nenuvysta*, ir jo blizgą lapai amžiais žaliuoja. „Jei aš kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš būčiau kaip žvangantis varis ir skambančios kanklės“ (1 Kor. 13, 1).

9. Šventojo mokslavyrio nuolankumas.

Aloyzas buvo ne tik šventųjų vyrų mokinys, bet ir išmintingas mokytojas. Šventųjų mokslas yra meilėje. Meilė, kaip kokia kunigaikštienė, turi savo tarnaites, visokias dorybes. Dorybėmis meilė puošia savo darbus. Kaip Aloyzas siekdavo tobulybės, išminties ir mokslo, matome jo paties raštuose.

„Pirmų pirmiausia tu privalai žinoti, rašo Aloyzas, kad tu esi Dievui skirtas ir turi pareigų Jam gyventi. Būdamas tobuliausiojo Tėvo sūnus, tu privalai vengti ne vien blogų darbų, bet ir *abejotinų* arba *nenaudingų* dalykų. Tu privalai stengtis viską gyvenimo dorybėmis puošti, savo darbus dvasios uolumu vykdyti. Kad tau tai geriau pasisektų, privalai laikytis šių pagrindinių taisyklių:

1. Jėzuitas privalo visame sekti Jėzum Kristum. Tu esi pašauktas Jėzaus Draugijon. Taigi dėk visas pastangas, kad visuose savo darbuose ir pasielgimuose laikytumeis šventųjų pavyzdžio, kurie eidavo Kristaus keliais, ir atmink, kad tu privalai į juos panašus tapti. Tai pasieksi uoliu darbu, karštomis maldomis ir skaitymu šventųjų gyvenimų istorijos.

2. Toliau, visuomet turėk atmintyje, kad tu privalai viską daryti antprigimtais tikslais ir nežemiškais atžvilgiais. Tik tokiu būdu jausies abejutis laikiniems reikalams ir lengviau išvengsi dvasios neramumų dėl bet kokių menkniekių ir laikinojo gyvenimo nepasisekimų.

3. Pagaliau neužmiršk, kad ir piktoji dvasia nesnaudžia; ji nuolat tyko tave gundinti ir atitraukti nuo dieviškų dalykų. Būk atsargus ir didžiausiu nuolankumu kovok su piktojo pagundo-

mis; nes išdidumas ir perdėtas savimi pasitikėjimas dažnai esti skaudžiai nubaudžiamas. Tuo tikslu pasidaryk tam tikrą planą, kurs tau padėtų su sėkme žengti tubulybės keliu".

Kaip matome, Aloyzas nuolankumą laiko reikalingiausia dorybe dvasiškajame gyvenime. Štai dar jo paties mintys apie nuolankumą:

„Pirmiausia pagalba pratintis nusižeminimo dorybėje yra ta šventa mintis; jog mes nusižeminti galime ne iš savęs, tik aukštesnės jėgos, paties Dievo, padedami. Jeigu tad pajunti savyje puikybės diegus, pulk prieš Visagalį ir maldauk Jo pagalbos; o ypač prašyk Jėzų Kristų, kurs būdamas Dievas taip nusižemino, jog priėmė paprasčiausio tarno išvaizdą.

Antrą pagalbą kovoje su puikybe rasi šventuosiuose, kurie ypač nuolankume šiame pasaulyje buvo toli pažengę. Prašyk jų užtarimo! Pasiekę Dangaus Karalystę, jie nebereikalingi nusižeminimo dorybės; nes juos visus puošia Dangiškojo Karaliaus sūnų vainikai. Kaip čia žemėje jie mielai visiems tarnaudavo, taip ir tenai mielai užtars už tave pas Dangiškąjį Tėvą.

Be to, atmink, jog ir Dievas mielai išklausys tavo maldos, jeigu ją siųsi per Jo išrinktuosius. Juk ir karo vadas lengviau išprašo Karaliaus malonių tiems, kurie rengiasi stoti kareivių eilėsna. Ir mokslinčius geriau kalbasi su tais, kurie nori moksliškai darbuotis. Tu rengies į šventų būrius. Argi tad atmes tavo prašymą Dangiškasis Tėvas, kurį tu maldausi per Jo išrinktuosius vaikus, Dangaus šventuosius?! Ypač dažnai kreipkis į Švenčiausiąją Panelę, kuri, būdama Dievo Sūnaus Motina, didžiausios įtakos turi Dangaus Karalystėje. Neužmiršk, jog šventieji gali uztarti už tave pas Dievą; jie yra pasirengę nuolat padėti tau tavo dvasiškajame gyvenime".

Taip Aloyzas svarstydavo apie nuolankumo dorybę, taip ir elgdavosi. Bet ypač tris būdus jis vartodavo toje dorybėje besilavindamas.

Pirmiausia, Aloyzas norėdavo būti nežinomas, visų užmirštas. Jis vengdavo prisiminti vienas savo taip prigimtas, taip ir antprigimtas dovanas. Kartą viens svečias prisiminė Aloyzo giminės garsingumą. Padorusis jaunikaitis paraudonavo ir nuolankiai atsakė, jog jis dabar esąs tik paprastas vienuolis, o ne kunigaikštis. Aloyzas nė neprasitardavo apie savo du giminiečiu kardinolu, kuo taip mėgsta didžiuotis pasauliečiai. Niekas Aloyzui taip neįkyrėdavo, kaip gyrimai Gonzagų giminės. Kiek galėdamas, vengdavo visų tuščių garbinimų ir garsinimų savo vardo ir savo giminės.

Antra, Aloyzas vis rinkdavosi kuo paprasčiausius valgius, rūbus ir vietą. Jis stengdavosi daugiau su vargšais ir tarnais

draugauti, negu su mokytais draugais. Jis dažnai eidavo su tarnais turgun valgomųjų daiktų pirkti; paskui jam tai uždraudė, nes tai per didelis ilgų rūbų žeminimas, trinantis tarp turgininkų vežimų. Bet ir draugų tarpe Aloyzas buvo visų tarnas. Ir bažnyčioje, ir gyvenamuose bei valgomuose kambariuose Aloyzas užsilaikydavo kaip tikras visų tarnas. Prisiminti tam Aloyzo pavyzdžiui, vėlesniais laikais jėzuitų mokyklos vedėjas darydavo šv. Aloyzo vigilijose eiseną po tas vietas, kuriomis Aloyzas daugiausia vaikščiodavo.

Trečia, Aloyzas pasinaudodavo kiekviena proga lavintis nusižeminime. Vieną kartą jis pasiprašė vyresniuosius leisti jam viešai ispanų kalba kalbėti, kad tokiu būdu taptų draugų išjuoktas del menko tos kalbos supratimo. Dažnai Aloyzas sėsdavosi šalia elgetų ir prašydavo jiems dovanų iš įeinančių ir išeinančių vienuolynan mokinių. Jeigu išeidavo miestan išmaldų rinkti, apsidarydavo kuo prasčiausiai, kaip paskučiausis elgeta. Jis nesigėdėdavo ir su miesto valkatomis pastovėti patvoriuose, kad savo kalbomis patrauktų juos į gerą kelią. Aloyzas sekė šv. Pauliaus pavyzdžiu: jis *visiems būdavo viskuo*, kad laimėtų jų širdis.

Ir Aloyzas save žemindavo ne tuščiomis svajonėmis vaduodamasis, tik iš gilaus ir tikro supratimo, kas tai yra nuolankumo dorybė. Juk nusižeminimas moko mus susilaikyti, nedaryti to, ko mes negalime ir kas mums nepritinka. Nuolankumu mes save geriau pažįstame. *Savęs pažinimas* yra būtina sąlyga tobulai gyventi. Savęs pažinimas rodo, kad mes savo prigimtimi beveik nieko gera negalime padaryti, nuolat linkstame į pikta. Ko didžiuojies, silpnas žmogeli?! Tu privalėtumei kuo mažiausia apie save kalbėti ir nuolat kartoti; kartoti aš žinau, kad aš nieko nežinau. Nuolankumas — tai didžiausia išmintis. Šia dorybe Aloyzas ir visi kiti šventieji pasiekė garbingus Dangiškojo Tėvo sūnų vainikus.

Nuolankumo esmėje yra tikras supratimas dvasiškojo gyvenimo. Gerai save pažinęs, žmogus supranta, jog jis tėra menka dulkelė tos žmonijos, kurią V. Dievas palaiko; užtat jam tada lengviau jungtis mintimis ir darbais su savo Sutvertoju. Be nuolankumo mes neisigiliname į savo bendravimą su Dievu ir su žmonėmis, ir užmirštame, ką mes Dievui ir artimui kalti. Nuolankus žmogus visumet esti ramus, patenkintas ir jaučia Dievo palaimą. Dievas nuolankius laimina, o pasipūtėlius nužemina. O ką žmogus darys be Dievo malonės, kuri yra būtinai reikalinga Dvasiškame gyvenime?! Šiuo atžvilgiu nuolankumo dorybė yra reikalingiausia pagalba tobulybės kelyje ji yra dvejopa prasme reikalingas pamatas dorybių gyvenime. Kaip

savymeilė priveda prie Dievo neapkentimo, taip nuolankumas pasiekia net savęs niekinimą. Bet, Meilučiai! Daug naudingiau čia žemėje save laikinai paniekinti ir už tai gauti amžinos laimės ir garbės vainiką. Kas save išniekina ir nužemina šiame gyvenime, taps išaukštintas ir pašlovintas su nuolankiuoju Aloyzu Dangaus Karalystėje.

10. Klusnumo dorybė.

Klusnumas yra artima giminė nuolankumui. Nuolankumu mes atsiduodame Dievo valiai, o klusnumu mes mielai pildome visus mūsų vyresniųjų įsakymus, kurie nesipriešina Aukščiausiojo valiai.

Kaip Aloyzas buvo *visiems klusnus,* tai matyti iš jo nuolankios širdies ir iš jo pilnos Dievo Dvasios širdies. Aloyzui klusnumas buvo lengviausis uždavinys, nors pasauliečiui esti sunkiausia klausyti kito žmogaus. Jis taip mielai pildydavo visus vyresniųjų įsakymus, kad vienuolyno užvaizdos įsitikino, jog meiliausi Aloyzui dovana yra nuolatinis visokių įsakymų klausymas. Tiesa, draudimas aštraus gyvenimo Aloyzui ne perdaug malonus būdavo; bet šiaip jau dvasiškojo gyvenimo taisykles jis lig mažiausiai išpildydavo. Jis klausydavo visų įsakymų ir juos pildydavo visišku atsidėjimu iš pusės kūno, sielos, proto, valios ir pojučių.

Net ir tai, kas būdavo vyresniųjų klaidingai įsakoma, Aloyzas mielai atilikdavo. Niekas iš Aloyzo draugų nėra išsitaręs, kad jis būtų ko neišpildęs. Nuo uždėtos pareigos jo nesulaikydavo jokios kliūtys: nei aukštų asmenų apsilankymas, nei kūno bei dvasios nuovargis. Kartą kardinolas pasišaukė Aloyzą prie stalo ir ėmė jam prikaišioti, kad jis savo perdėtu uolumu kenkiąs ir pats sau ir užmirštąs su svečiais žmoniškai pasišnekėti. Aloyzas ramiai atsakė, jog tai draugijos įstatų įsakymas, ir tuojau nuėjo prie savo darbo. Kardinolas nesupyko ir paskui, norėdamas su Aloyzu pasikalbėti, klausdavo ar tai nepriešinga įstatams. Matot, kokios įtakos to šventojo jaunikaičio klusnumas pareigoms padarė taip garbingame vyre! Ar ne gėda del savo pažįstamo dažnai ir būtinas pareigas apleisti, kaip tai: Mišių neklausant, per dieną niekus tauškiant ir t. t.

Vieną kartą Aloyzo kambarinis paprašė jį popiergalio. Aloyzas iš karto nesusigriebė, ar tai priešinga, ar nepriešinga draugijos įstatams. Tuojau nubėgo pas vyresniuosius, ir tik gavęs jų leidimą, davė prašančiam popierio lakštelį. Aloyzas nemėgdavo pasiaiškinti, darant jam priekaištus. Tačiau kartą išdrįso. Kartą tėvas vienuolis jam prikišo, kad jis savo aštriu

gyvenimu nusižengiąs vyresniesiems. Aloyzas ramiai atsakė, kad jis nieko daugiau nedarąs, kaip tik tai, ką jam vyresnieji leidžia. O leisti ar uždrausti jam ką daryti, tai jau esąs vyresniųjų dalykas.

Aloyzas buvo taip klusnus iš gilaus įsitikinimo, jog žmonių vyresnieji čia ant žemės yra Dievo pastatyti. Vyresniųjų įsakymuose jis matydavo Dievo valią. Dievas visus įsakymus duodąs per savo vietininkus, panašiai kaip kunigaikštis duodąs paliepimus savo valdiniams ne pats tiesioginai, tik per savo tarnus. Aloyzas netyrinėdavo nei įsakytojo gabumų, nei įsakymo pagrindų. Tuo būdu žmogus galįs lengviausiai įgyti klusnumo dorybę ir per tai nupelnyti amžiną užmokesnį danguje. Be to atsižvelgimo į Dievą, klusnumas būtų paprasta vergija. Ir vyresnieji, nors jie būtų didžiausių prigimtų gabumų, neturėtų jokio žmonėse pasitikėjimo, jeigu duotų žmonėms įsakymus savo, o ne Dievo vardu. Tai yra tikrasis klusnumo pavyzdys. Visi, kas nori išsilavinti klusnumo dorybėje, teseka Aloyzo pavyzdžiu, o jis tikrai padės savo užtarimu pas Dievą.

Yra dvi svarbiausios kliūtys išsilavinti klusnume. Pirmiausia tas neišsilavina klusnumo dorybėje, kas nebrangina klusnumo. O juk tai tobuliausi apžadai ir brangiausia auka, kokią gali Dievui padaryti! Tai ne paprastas daiktas Dievui aukojamas, bet pati žmogaus valios laisvė. Aukojama ne tiesioginai pačiam Dievui, tik Jo pastatytam čia ant žemės tokiam pat žmogui, kaip ir pats aukotojas. Ar tai ne didžiausios dorybės, kokias įgyjame besilavindami klusnumo, būtent, savęs išsižadėjimas, nuolankumas ir pasitikėjimas Dievu. Niekas taip žmogaus neišaukština ir nesujungia su Dievu, kaip klusnumo dorybė; nes per ją žmoguje viešpatauja ne žmogaus savymeilė, bet Dievo valia.

Antra kliūtis greitai išsilavinti klusnume yra ieškojimas ne Dievo, bet paties savęs. Jei kas mielai klauso vien sau patinkamų ir aukštai pastatytų asmenų, tas neturi tikro supratimo, kas tai yra klusnumo dorybė. Tada jis nepildo Dievo valios. Dievas, pats būdamas nesimainąs, nori kad ir mes vienodai klausytumėm visų vyresniųjų. Jis yra mūsų Viešpats ir Liepėjas, nors ir netiesioginai su mumis kalbasi. Kiekvienas vyresnysis yra Dievo vietininkas. Jei tad nori būti tikrai klusnus Dievo valiai, mielai klausyk vyresniųjų įsakymo, nežiūrint to, kad tas asmuo tau labai nepatiktų. Jeigu klausysi vyresniųjų teisingų įsakymų, klausysi paties Dievo. Tai Jis apreiškė per savo Sūnų Jėzų Kristų, kurs aiškiai yra pasakęs apaštalams: Kas jūsų klausys, manęs klausys; o kas manęs klausys, klausys Dangiškojo Tėvo, kurs mane siuntė pasauliui išganyti.

11. Neturto mylėtojas.

Dar pasaulyje gyvendamas, Aloyzas buvo didžiausis neturto mylėtojas; nepraeidavo beveik nė vienos dienos, kad jis nelankytų vienuolyno, neturto namų, savo mylimiausios vietos. O ką bekalbėti apie Aloyzo neturtą pačiame vienuolyne!

Kartą teko Aloyzui sakyti pamokslas vienuoliams pietaujant. Buvo tai Visų Šventųjų šventė. Aloyzas iš visų šventųjų dorybių išsirinko *neturto meilę* ir gražiai ją išdėstė pietaujantiems. Štai jo paties žodžiai: „Ne be pamato pirmoje vietoje pasakyta: Palaiminti neturtėliai dvasioje, nes jų yra Dangaus Karalystė! Šitas palaiminimas yra pamatas naujojo Dievo miesto, kurį mes privalome statyti, sekdami Kristaus pavyzdžiu ir vaduodamies Jo mokslu. Šitas palaiminimas atsako ir į tuos du klausimus: pirma, delko Kristus jį padėjo pirmon vieton? antra, kokiu būdu mes privalome jį apimti?“

Atsakydamas į pirmąjį klausimą, Aloyzas priveda ištisas eiles Bažnyčios Tėvų ir Šventųjų tuo klausimu išsireiškimų. Kalbėdamas apie antrąjį klausimą, Aloyzas giria neturto vaisius. „Kas visuomet vadinama geru, naudingu, maloniu ir gražiu, tai yra dvasios neturto nuopelnas. Nieko nėra gražesnio, kaip šitas šventas neturtas“. Tarp visų neturto palaimų Aloyzas ypatingu būdu pabrėžia Dangaus Karalystės nusipelnymą. „Aš privesiu šv. Augustino žodžius. Štai ką jis sako: Didžiausia krikščionių laimė — ta, kad jų neturtas yra Dangaus paveldėtojas. Ar žinai, kaip brangi neturto dorybė? O gi ja dangų nusiperki! Ar žinai brangesnį turtą pasaulyje? Iš tiesų, ką mums padės ir didžiausių žemės plotų įgyjimas, jeigu mes paskui negalėsime jais naudotis. Nuo šito pavojaus mus apsaugo neturtas“.

Bet neturtas ne vien naudingas; jis kartu meilus ir raminąs žmogaus širdį. Neturtas duoda vilties amžinai gerybei nusipelnyti; jis duoda jau šiame gyvenime laimės, ypač vienuoliu tapus.

Trečia, neturtas žmogų išaukština. Neturtėlį dvasioje pats Dievas laimina. Juk negali nepatikti Dievui tas, kurs eina Jo Sūnaus pėdomis! O kas buvo pasaulyje taip neturtingas, kaip mūsų Išganytojas?

Baigdamas savo prakalbą, Aloyzas sušunka su šv. Grigaliumi Nazianziečiu: „Neturtas yra mano karalystė, neturte yra mano garbė, neturtas mane padaro net puikuoliu. Atsakydamas savo prikaišiotojams, turiu jiems priminti, jog aš, mylėdamas neturtą, einu ne kieno kito pėdomis, kaip tik to, kurs, būdamas turtingas, iš mūsų meilės tapo neturtėliu. O, kad aš galėčiau nusimesti nuo savęs šituos paskutinius skarmalus ir kad galėčiau

dar labiau pasiliuosuoti nuo šito pasaulio erškėčių, kurie tik trukdo žmogui, siekiančiam susijungti su Dievu, pasiekti savo tikslą!“ Aloyzas šio pasaulio erškėčiais, matyti, laikė šiokius bei tokius savo menko gyvenimo patogumus.

Gyvenime Aloyzas buvo kuo didžiausis neturtėlis. Jis nieko nepriimdavo, kas galėdavo padaryti jį turtingesnį už kitus; viskas, kas tik nuosavybės žymę turėdavo, buvo jam nepakenčiama. Aloyzas net ir to vengdavo, kas būdavo leista turėti ir kas būdavo būtinai reikalinga gyvenime, kaip laikrodėlis, žvakydė, pamaldumo įrankiai; net ir dovanojamas jų nepriimdavo. Visas jo turtas buvo šv. Katrynos ir šv. Tomo paveikslai, be jokių papuošimų. Ir savo maldaknygėje jis nelaikydavo jokio paveikslėlio. Jeigu kas Aloyzui padovanodavo pamaldumo daiktelį, jis tuojau vyresniesiems jį atiduodavo.

Visa Aloyzo laimė buvo pasiliuosavime nuo bet kokių menkniekių ir visiškame neturte. Ir paprasčiausi drabužiai ir menkiausi valgiai būdavo Aloyzui per geri. Jis dažnai sakydavo, kad vargšui, kurs poteriauja turtinguose namuose, ir mažiausia dovanėlė bus didžiausia išmalda ir laimė.

Vienas iš Aloyzo draugų, kurs, Aloyzui apsirgus, turėjo užleisti savo kambarį ir persikelti Aloyzo savo valia pasirinktan kambarėlin, štai ką pasakoja. „Kaip aš nustebau, įėjęs aštuonių pėdų ilgumo ir platumo kambarėlin! Lubos tik tik galvos nesiekė. Nebuvo nei žmoniško langelio, vien per kažin kokius plyšius saulės spinduliai apšvietė paprasčiausią lovelę su mažu staleliu, ant kurio gulėjo Šv. Raštas. Nuostabus jaunikaičio neturtas! Ir didžiausi Kastiglijono turtai ir turtingiausi kunigaikščių rūmai neišauklėjo Aloyze turtų ir patogumų meilės“. Tas Aloyzo kambarėlio reginys sujaudino tą jaunikaitį, ir jis pasekė Aloyzo pėdomis ir tapo didžiausiu neturteliu dvasia. Aloyzas laikė save į vienuolyną priimtu elgeta ir užtat viską laikė geru ir gražiu, o net ir per geru ir per gražiu, ką tik jam vyresnieji teikdavo.

Nors vienuolyne ir visi neturtėliai, tačiau Aloyzo neturtas buvo visų didžiausis. Aloyzo neturtas buvo garbingas, nes savo valia pasiimtas ir aukštais siekimais paremtas, būtent, *Išganytojo meile* ir Jo Karalystės platinimo noru. Jo neturtas buvo turtingas ir gausus, nes davė gerą pavyzdį daugeliui žmonių ir atnešė nesuskaitomų vaisių. Aloyzo neturtas darė jį ištvermingą visose dorybėse ir davė jam didžiausios ramybės ir laimės. Pats Dievas buvo Aloyzo užmokesnis.

12. Mokėjimas marintis.

Marinimasis yra ta dvasios jėga, kuri mus priverčia daryti tai, kas reikia daryti. Marinimasis turi apimti mūsų vidų ir orą; delto jis esti vidinis ir išorinis. *Vidiniu* marinimusi mes tvarkome savo vidujines pajėgas, o *išoriniu* marinimusi suvaldome kūno pojučius. Marinimosi tikslas yra prašalinimas viso to, kas kliudo mums pildyti Dievo įsakymus ir sąžiningai eiti mūsų pareigas. Dar daugiau, marinimasis palengvina žmogui atlikti visas jo pareigas ir daro Dievo įsakymus malonus. O nenumarinta žmogaus prigimtis labai purtos ir kratos visokių suvaržymų, ji norėtų būti sau ponia, norėtų tik sau gyventi, nepripažindama nieko kito.

Vidinis marinimasis Aloyzui buvo kuo lengviausis. Dažnomis pratybomis jis buvo taip išsilavinęs, jog visokie dvasios kentėjimai, žmonių persekiojimai buvo jam tik vienas malonumas. Niekas nematydavo Aloyzo pykstančio, besiraukančio arba nepasitenkinančio. Jei kartais ir padarydavo klaidą (o juk ir Aloyzas buvo žmogus!), jis per daug nenuliūsdavo, tik eidavo prie klausyklos ir gailiomis ašaromis atsiprašydavo Viešpatį. Kas per daug griaužias del savo nusidėjimo, tas nesupranta, kas mes esame; jis nežino, jog mes savo sugadinta prigimtimi esame tik skurdžiai; per daug nuliūsdamas del savo klaidos, jis neatgailoja, bet pataikauja savymeilei, kuri norėtų būti visagalinčia karaliene.

Ypač savo mintis ir troškimus Aloyzas prižiūrėdavo, kad jie nesikreiptų į blogus šaltinius, laimės beieškodami. Jo išpažintys būdavo *trumpos, griežtos, aiškios* ir be jokio sąžinės neramumo. Dievo suteiktoji jam dvasios šviesa nušviesdavo visas sielos dėmes. Aloyzas labai džiaugdavosi kitų mokinamas. Bet jeigu čia pastebėdavo sau garbės, tuojau prasišalindavo iš vyresniųjų tarpo. Puikybė jame nerasdavo vietos.

Išoriškai marindamosi Aloyzas nerasdavo ramybės; čia jam niekuomet nebūdavo gana. Jis vengdavo visokių malonumų ir patogumų. Aloyzas būtų dar greičiau iš marinimosi miręs, jeigu niekas nebūtų jo sudraudęs ir sulaikęs nuo to aštraus gyvenimo. Kada vyresnieji atitraukdavo jį nuo išorinio marinimosi, jis nors viduje labiau susitelkdavo, daugiau apie Dievą mąstydavo. Dažnai jam draugai primindavo, jog jis tokia aštria atgailą vyresniuosius rūstina, neklausydamas jų įsakymo. Aloyzas atsakydavo, jog jis mielai pildąs jų įsakymus, o jei kartais per daug marinąs savo kūną ir dvasią, tai kylą iš jo kvailo proto, kurs nebeatskiriąs juodo nuo balto. Tai Aloyzas sakydavo, kad daugiau

save pažemintų; nes visi matė, jog jo protas pralenkia visų jo draugų protus ir gabumus.

Vieną kartą Aloyzo draugas jam išsireiškė, kad jis negalįs suprasti, kaip Aloyzas, būdamas taip išmintingas ir protingas, dažnai prieštaraująs daugeliui senų ir mokytų tėvų vienuolių ir save per daug plakąs. Aloyzas ramiai jam atsakė, jog jis patarimus gaunąs iš dvejopos rūšies žmonių: vieni, kurie neseką Aloyzo pėdomis, o kiti, kurie patys tai darą, ką ir Aloyzui įsaką. Jis klausąs paskutiniųjų, nors nesipriešinąs ir pirmiesiems. Aš esu jaunas, sakė Aloyzas, kaip ta minkštoji geležis, kuri lengvai lankstoma. Noriu jaunystėje gerai išsilankstyti, nes ataušęs, pasenėjęs, būsiu ir kūnu ir dvasia gerokai sustingęs, kaip ir ataušusi geležis. Tiesa, kilnesnis vidinis marinimasis. Bet pilnam išsitobulinimui, reikalingas ir vidinis ir išorinis marinimasi. Taip darė dauguma vienuolių ir šventųjų, taip ir aš noriu daryti. Aloyzas buvo giliau įsitikinęs marinimosi naudingume, ir jokie atkalbinėjimai jo nesulaikė nuo to darbo.

Jeigu paimsime visų šventų žmonių gyvenimo aprašymus, visur rasime, jog jie kuo daugiausia dėmesio kreipdavo taip į vidinį, taip ir į išorinį marinimąsi. Deja, mūsų laikais beveik nebekenčiama tos dorybės; o ypač išorinis marinimąsis visų niekinamas. Visi išsikalbinėja tai sveikatos silpnumu, tai darbo sunkumu, ir retai kas benori kūną marinti. Tiesa, mes daug silpnesni už savo senelius prosenelius stipruolius; bet iš to dar neišeina, kad visiškai apleistumėm kūno marinimą; kas kiek išgali, tiek ir tedaro. Visa darbo svarba ne daugume, tik *intencijos grynume* ir sąžiningame darbo atlikime.

Taipogi tiesa, kad vidinis marinimąsis yra vertesnis už išorinį. Ir išorinis marinimąsis, išorinė atgaila, dar nėra krikščionybės dvasia. Tai tik grynas prigimties valdymas, būtent, puikybės, jausmiškumo ir tinginystės pažabojimas. Bet mes be išorinio aštrumo nesuvaldysime savo kūno geidulių, kurie kenkia dvasios lakumui. Nekaltos sielos visuomet aštriai gyvendavo ir labai marindavosi. Meilė ir laimė tik aukomis gyvena. Kas didžiai nusideda, turi daug ir marintis, kad atgautų išaikvotas jėgas ir dvasios liuosybę. Aukos viską gali pas Dievą. Viskas jomis atsinaujina nuo to laiko, kai Išganytojas grąžino pasauliui ramybę (Kol. 1, 20).

13. Tobulybės pilnatvė — tai meilė.

Ką čia berašyti apie Aloyzo dorybes! Jis buvo dorybių vyras ir dorybių rinkinys. Bet negalima nepaminėti Aloyzo tobulybės pilnatvės, jo neapsakomos Dievo ir žmonių meilės.

Pirmiausia Dievo meilė apsireikšdavo Aloyzo *nuolatinėmis maldomis*. Ne tik šv. Ignoto apmąstymai, bet ir pats gyvenimas Romoje, tame katalikų sostamiestyje ir šventovėje, duodavo Aloyzui nuolatinės progos karštai melstis. Kai jis išeidavo pasivaikščioti, aplankydavo daugybę Romos bažnyčių ir šiaip jau šventų vietų; o ypač mėgdavo lankytis šventųjų stebuklais pagarsintose vietose. Bebeik kasdieną matydavo Aloyzą prie Dievo Motinos altoriaus Gezu bažnyčioje ir karštai besimeldžiantį į savo „gerąją Motiną", kaip Aloyzas vadindavo Švenč. Mariją.

Ir ne maldos laiku Aloyzas nuolat bendraudavo dvasia su Dievu, aukodamas Jam gryniausią meilę visus savo dienos darbus ir pasisekimus. Aloyzas buvo labai mandagus ir malonus jaunikaitis. Bet kartais taip įsigilindavo į Dievo ypatybes, kad nė nepastebėdavo pro šalį einančių ir jį sveikinančių žmonių. Del tokio tariamo nemandagumo Aloyzą dažnai bardavo. Labai dažnai, kai Aloyzas užgirsdavo Dievo vardą, jo veidas šviste nušvisdavo ir neapsakomu džiaugsmu spindėdavo.

Ir poilsio valandomis ir draugiškuose pašnekėsiuose Aloyzas Dievą minėdavo ir tik apie Dievą mąstydavo. Jeigu kas pradėdavo apie žemiškus dalykus kalbėti, Aloyzas stengdavosi nukreipti kalbą apie dvasiškus reikalus; nepasisekus tai padaryti, pats pasišalindavo iš kalbančiųjų tarpo. Šitas per didelis Aloyzo jungimasis su Dievu maldose ir šiaip jau gyvenime kenkė jo sveikatai, ir vyresnieji buvo priversti drausti Aloyzą nuo taip pamaldaus gyvenimo.

Su Dievo meile rišasi artimo meilė. Šitos abi meilės yra *viena* dorybė, tik katra savo dalyką turinčios, kurių pagrindas yra vienas ir tas pats, būtent, Dievas. Nors sau Aloyzas ir per daug aštrus buvo, bet artimui neapsakomai švelnus, malonus ir nuolaidus. Jis išsiprašė, kad jį leistų kasdieną lankyti ligoninę ir nešti kenčiantiesiems paguodos ir suraminimo žodelių. Kai del galvos sopės Aloyzas negalėdavo mokyklos lankyti, jis eidavo pas ligonių slaugintojus ir padėdavo jiems prižiūrėti ligonių. Su žmonėmis Aloyzas elgdavosi labai atvirai, juos gerbdamas ir mandagumą jiems rodydamas. *Taip ir ne* — būdavo brangiausi Aloyzo žodžiai, t. y. jo kalba būdavo trumpa, aiški ir teisinga. Jis sakydavo, kad dviprasmiai žodžiai, tušti juokai, perdėti kalbos pagražinimai esą padorumo didžiausi priešai ir nesutaikomi su vienuolių dvasia.

Dar daugiau Aloyzas rūpindavosi žmonių sieloms patarnauti. Jis degte degė noru važiuoti pagonių kraštuosna ir skelbti tenai Kristaus mokslą. Negalėdamas to troškimo įvykdyti, Aloyzas tenkindavosi mokinimu apylinkės gyventojų katekizmo. Jis nueidavo į artimus sodžius, sutelkdavo aplink save jaunimą

ir šiaip jau žmonelius ir taip gražiai ir įdomiai jiems kalbėdavo apie tikybos tiesas, jog po kelias valandas mielai jo klausydavo didžiausios žmonių minios. Kartą važiavo kardinolas Guza pro sodžių ir pamatė didelę žmonių minią. Koks buvo jo džiaugsmas, kai sužinojo, jog tai jaunojo Aloyzo pamokslas sutraukė šitiek žmonių! Niekas tiek nusidėjėlių neatversdavo, kiek Aloyzas. Tuomi džiaugdavosi pamaldūs žmonių sielų ganytojai ir dažnai juokais vadindavo Aloyzą „mažuoju generolu.“

Bet Aloyzui ypač rūpėjo savo draugų pažanga dvasiškajame gyvenime. Jis gavo vyresniųjų leidimą pasikviesti kasdieną keletą draugų pas save ir kalbėtis su jais apie dvasios reikalus. Jeigu Aloyzas susitikdavo su jaunesniais už save, jis pradėdavo kalbėti apie dvasiškus dalykus; o jeigu prie jo prieidavo kunigai ar vienuoliai, jis sumaniais klausimais priversdavo juos kalbėtis apie dvasiškąjį gyvenimą. Visi mielai sutikdavo su Aloyzo uorais, nes jie gerai žinojo, kokios laimės šventajam jaunikaičiui duoda tokios kalbos. Kai atvažiuodavo naujas jaunikaitis, Aloyzas maloniai jį sutikdavo, mielai jam tarnaudavo ir supažindindavo su vienuolišku gyvenimu. Jeigu Aloyzas pastebėdavo draugą, kurs ne visišku uolumu būdavo atsidavęs dvasios tobulinimui, jis susidraugaudavo su tokiu ir stengdavosi sužadinti jame dieviško uolumo meilę. Tuo atžvilgiu Aloyzas buvo nepaprastas apaštalas, kuriam pasisekdavo ne tik drungnus, bet ir gerokai atšalusius patraukti prie Dievo meilės.

Tiesiog nuostabūs Aloyzo pamaldumo vaisiai! Vienas iš Aloyzo draugų pasakoja, jog Aloyzas savo pamaldžiomis kalbomis stengdavęs sudominti apie du šimtu studentų, kurie tuo metu mokinęsi jėzuitų mokykloje. Išėjus visiems po pietų sodan, Aloyzas eidavęs nuo vieno būrelio prie kito ir žavėdavęs jaunikaičius savo nepaprastomis kalbomis. Jo šventi žodžiai ir išmintingi išvedžiojimai diegdavę jaunų žmonių širdysna pasišventimo sėklas, iš kurių paskui išaugdavę Dievą ir žmones mylinčios sielos. Bet ypač sėkmingos būdavusios Aloyzo kalbos atostogų metu. Tada Aloyzas eidavęs su draugais į miškus, į plačius laukus ir iš gamtos grožybių pindavęs savo pašnekėsius ir darydavęs patraukiančius pasikalbėjimus apie Dangaus Karalystę.

Tokia Dievo meilės pilnatvė! Kieno širdyje suliepsnojo tikroji Dievo meilė, tas trokšte trokšta visą pasaulį patraukti prie Dievo. *Tikroji meilė apima Dievą žmonėse ir žmones Dievuje.* Kas savo brolio nemyli, kurį jis mato, kaipgi jis gali mylėti Dievą, kurio nemato? Šitas šv. Jono priekaištas netinka tikrai Dievą mylinčiai sielai. Tikriausios pratybos Dievo ir artimo meilės yra pasikalbėjimai apie dvasiškus dalykus. Iš širdies gau-

sumo lūpos kalba. Tai yra tikriausis ženklas, jog mūsų širdyje viešpatauja Dievas. Tai yra brangiausis būdas artimui patarnauti. Kas tad nenorėtų pasinaudoti taip lengvu ir naudingu būdu? Tikras ir nesuteptas pamaldumas Dievo ir Tėvo akivaizdoje yra šitas: lankyti našlaičius ir našles jų suspaudimuose ir save nesuteptą sergėti nuo šio pasaulio (Jon. 1, 27).

14. Balandis su alyvmedžio šakele.

Aloyzas pragyveno Romoje dvejus metus ir turėjo pradėti trečiais metais teologijos mokslus, reikalingus kunigiškam pašaukimui. 1589 metų rudenį buvo leista jam išvažiuoti kalnuosna pasilsėti ir pasigydyti. Buvo jau beišvažiuojąs, ir štai gauna generolo laišką, kuriuo įsakoma Aloyzui važiuoti gimtajan kraštelin Kastiglijonan. Mat, Gonzagų giminėje įsibrauta negailestingosios giltinės ir pridaryta daug netvarkos kunigaikštystės valdžioje.

Visas svarbumas buvo tas, kad mirusiojo ainiai negalėjo pasidalinti likusiais turtais. Jiems bešipešant, Donna Marta sugalvojo kreiptis į savo sūnų Aloyzą, kad jis tuojau nuvyktų Kastiglijonan ir sutaikintų susivaidijusius. Ta žinia Aloyzo nenudžiugino, tik nuliūdino. Jis pradėjo dar labiau melstis ir prašė dvasiškojo tėvo patarimo.

„Aloyze, važiuok! Neatsisakyk Dievui tarnauti!“

Tie keli žodžiai užtektinai įtikino Aloyzą, nes jis vyresniųjų įsakymus ir patarimus laikydavo paties Dievo valia. Po to pasitarimo su dvasiškuoju tėvu Aloyzas pasiėmė reikalinguosius kelionėje daiktus ir tuojau iškeliavo Kastiglijonan. Kai tėvai vienuoliai, matydami Aloyzo silpnumą, norėjo įdėti jam kelionėn šiokių tokių patogesnių rūbų, Aloyzas maloniai padėkojo ir atsisakė juos imti; nes, girdi, jis ir taip per daug savimi rūpinasis, užmiršdamas dangiškus dalykus. Tai vis šventojo jaunikaičio nepaprasto marinimosi žiedeliai!

1589 metų spalių 12 d. Aloyzas jau keliavo gimtajin kampelin, lydimas tėvo vienuolio Bernardino. Negalėjo atsigėrėti vienuolis, regėdamas, kaip Aloyzo šventos kalbos sudomino vežėją, kurs tuojau pažino Aloyze šventą jaunikaitį. Kelyje sustojo Sienos mieste, kur gyveno keletas jėzuitų; bet Aloyzas atsisakė visokių patogumų ir garbės, kokią vietiniai gyventojai norėjo suteikti taip pragarsėjusiam savo šventumu jaunikaičiui.

Aloyzas nudžiugo, pamatęs Florencijos miestą, savo šventumo lopšelį. Tuo metu buvo jau daug kas pasikeitę, atsimainę. Senieji kunigaikščiai jau buvo mirę, o jų vietoje buvo Aloyzo palydovo giminaičiai. Aloyzas paliko tėvą vienuolį Florencijoje,

ir pats vienas iškeliavo Bolono miestan, kur taipogi buvo jėzuitų mokykla; čia jis išbuvo vieną dieną.

Lig tik Aloyzas įėjo mokyklos namuosna, tuojau pradėjo kalbėti su gyventojais apie dvasios reikalus. Mokyklos vedėjas norėjo parodyti Aloyzui gražiąsias ir garsiąsias miesto vietas. Bet Aloyzas nuėjo tik svarbiojon bažnyčion, nuoširdžiai pasimeldė ir grįžo namo.

Keliaunant toliau Mantuon, Aloyzui teko nakvoti dar vienoje užvažiuojamoje vietoje. Svetnamio šeimininkas davė Aloyzui su vežėju tik *vieną lovą*, nes, girdi, jis laukiąs garbingesnių svečių, kuriems būtinai turįs pagaminti tinkamą nakvynę. Vežėjas tuojau užsigavo ir pykterėjęs paklausė šeiminišką, kuomi jis juos laikąs: ar kokiais valkatomis, elgetpalaikiais? Bet Aloyzas jį švelniai sudraudė ir liepė nepykti ant šeimininko, nes jie iš tikrųjų esantys didžiausi elgetos. Bet lauktų ponų nesulaukus, abu gavo po atskirą lovą.

Mantuos mieste Aloyzas aplankė našlę gercogienę Eleonorą, kuri senai senai laukė Aloyzo. Pamačiusi šventąjį jaunikaitį, Eleonara ilgai ilgai juomi džiaugėsi. Iš Mantuos Aloyzas parašė laišką broliui Rudolfui, pranešdamas, jog, Dievui padedant, laimingai atvykęs Mantuon ir tuojau nuvyksiąs Kastiglijonan. Prašo jo vardu pasveikinti gerąją motiną Donną.

Gavęs laišką, Rudolfas tuojau išsiuntė vežėją pasitikti Aloyzą. Kaip matai pasklido po Kastiglijoną žinia apie Aloyzo atvykimą. Žmonių minios spietėsi gatvėse, nekantriai laukdamos taip brangaus svečio. Visų gyventojų veiduose atsispindėjo neapsakomas vidinis džiaugsmas. Niekas neliūdėjo, nesibarė, nepyko; visi linksmai kalbėjosi, draugiškai tarėsi, kaip geriau sutiktų Aloyzą. Pagaliau pasigirdo kanuolės šūviai, suskambėjo varpai, ir žmonių balsai užliejo visą miestą. Visi šaukė rankomis mojavo, reikšdami neapsakomą džiaugsmą ir garbę — taip senai matytam Aloyzui. O jis tarp tų balsų ir triukšmo, paraudęs ir susigėdinęs, nekantravo. Garbė neapsakomai jį liūdino.

Besiartinant prie pilies jį sutiko Rudolfas. Kai Aloyzas išlipė iš vežimo, po jo kojų puolė vienas vyras ir ėmė maldauti užtarimo pas Rudolfą, kurs tą vyrą buvo aštrokai nubaudęs. Tas reginys giliai paveikė kunigaikštį, ir jis dovanojo visus vyro prasikaltimus.

Taigi Aloyzas vėl Kastiglijone, vėl savo vaikystės pamaldumo ir savo jaunystės šventumo pirmojoje mokykloje. Jis vėl pamatė tuos visus rūmus, kuriuose jis šventai gyveno, kuriuose karštai melsdavosi, atgailojo ir savo pašaukimą ugdė, stiprino. O buvo tik ketveri metai, kaip jis apleidė Kastiglijoną; daug daug permainų namuose matė! Tėvas buvo miręs ir ilsėjosi pranciš-

konų kapinėse Mantuos mieste. Brolių ir seserų būrelis praretėjo: vieni mokyklose mokinosi, kiti jau šeimynėles sukūrė, o treti senai po šaltosiomis žemelėmis gulėjo.

Ak, kaip Aloyzas nuliūdo, kai jis nerado pilyje brangiosios motinos, kurią prieš keletą valandų taip gražiai laiške sveikino! Didesnei pilies ramybei palaikyti, Donna Marta apsigyveno su dviem jaunesniaisiais sūnumis gražioje vietoje, už dvylikos mylių nuo Kastiglijono. Sužinojusi apie brangiojo sūnelio atvykimą Kastiglijonan, Donna Marta tuojau išsiskubino su dviem sūnumis iš to nuošalaus miestelio ir ant rytojaus susitiko pilyje su Aloyzu. Ji sutiko savo sūnų ne kaipo savo paprastą vaiką, ne bučiodama ir glamonėdama, bet puolusi ant kelių ir žemai prieš jį lenkdamasi, kaipo prieš didelį šventąjį. Visą dieną Aloyzas meiliai šnekučiavo su savo brangiąja ir pamaldžiąja motina. Rudolfas, nenorėdamas jiems trukdyti šventų kalbų, tuojau pasišalino prie savo kasdieninių darbų. Kai jis paskui sugrįžo, rado motiną su Aloyzu klūpančius ir karštai besimeldžiančius.

Keletas dienų Kastiglijne Aloyzui atrodė tik keleta valandų; ypač malonu jam būdavo šnekėtis su motina ir Rudolfu. Miestan eidamas neimdavo jokių palydovų. Kepurę nešdavosi rankoje ir be perstojimo į visas puses lenkdavo galvą; nes miestelėnai laikė didžiausia laime ir garbe pasveikinti šventąjį Aloyzą. Tiesiog nepakenčiami būdavo Aloyzui tie visi pagarbos ženklai visos „Jūsų Malonybės“ ir „Jūsų Sviesybės“. Aloyzas nedasileisdavo patarnauti. Jis pats nuolat ieškodavo progos kitiems padėti, pagelbėti.

Aloyzui būnant Kastiglijone, laikas vėso, oras šalo ir liovėsi šiltoji saulutė maloniai šypsojusi. Bet Aloyzas dėvėdavo paprasčiausiais savo rūbais, nepriimdamas iš motinos jokių šiltesnių rūbų. Kaip elgeta ir nepažįstamas praeivis, gyveno Aloyzas savo gimtiniame name. Jeigu turėdavo reikalą pas margrafą, stodavo su visais eilėn ir kantriai laukdavo šaltame prieškambaryje priėmimo valandos.

Prie stalo Aloyzas norėjo užsilaikyti panašiai, kaip vienuolyne užsilaikydavo. Viską pats sau ir kitiems paduodavo, patarnaudavo ir nepriimdavo jokių brangių indų. Jeigu motina jam ką gardesnio pagamindavo, jis mielai priimdavo, bet tuojau viską padėdavo ant stalo, nė neparagaudamas. „Ak, mano Dieve kalbėdavo jis savo palydovams, kurių buvo du broliai vienuoliai, kaip pas mus vienuolyne viskas daug geriau atrodo, negu šituose turtinguose rūmuose!“ Aloyzas nejausdavo, ką jis valgydavo: taip jis buvo numarinęs savo gomurį!

Miegamajame kambaryje Aloyzas pats viską tvarkydavo. Net ir savo broliams pataisydavo patalus, pirm negu tarnaitės

tai suskubdavo padaryti. Visi pilies gyventojai stebėjosi Aloyzo nuolankumu ir pamaldumu. Kas rytas Aloyzas darydavo po valandą dvasiškus apmąstymus paskui klausydavo šv. Mišių ir kalbėdavo kunigiškius poterius. O dienos metu balsiai su broliais vienuoliais kalbėdavo ražančių. Kur tik galėdavo, melsdavosi. Kas vakaras net po tris valandas melsdavosi, skaitydamas Visų Šventųjų Litaniją ir darydamas sąžinės sąskaitą.

Kokio džiaugsmo būdavo motinai, kai ji ilgesnėmis valandomis pasišnekėdavo su savo šventoju sūneliu! Kai Aloyzas priimdavo šventadieniais Komuniją, visi žmonės grūsdavosi bažnyčioje prie Aloyzo, norėdami pamatyti jo šventą išvaizdą ir susistiprinti jo pamaldumu. Pirmą sekmadienį po Aloyzo atvykimo Kastiglijonan bažnyčia net ūžė traškėjo nuo žmonių. Ypač daug žmonių bažnyčion suėjo, kai Aloyzas pradėjo sakyti pamokslą.

Viešėdamas Kastiglijone, Aloyzas lankydavo ir kitas kaimynines vietas, kurios jam buvo brangios šiokiais bei kitokiais praeities atsiminimais. Vieną dieną Aloyzas nutarė aplankyti savo dėdę Goffredo miestelyje. Margrafas davė jam palydovą. Aloyzas paliko jį Kastigalijone, o pats vienas išvažiavo su vežėju. Abu buvo menki kelio žinotojai. Užtat tik vėlu vakaru pasiekė Goffredą, beklaidžiodami visokiais šunkeliais. Dėdės pilies vartai jau buvo užrakinti. Tik po ilgo tyrinėjimo įleido juos kareiviai pilin.

Sužinojęs Aloyzo atvykimą, margrafas sukėlė visus pilies gyventojus, kurie su lempomis išėjo pasitikti garbingo Aloyzo. Pats dėdė sutiko jį viduryje kiemo, meiliai pasveikino ir įsivedė rūmuosna. Likus valandėlę kambaryje vieniems svečiams, Aloyzas sušuko draugui: „Ak, brangus broleli! Ir kaip mes šį vakarą beišsisaugosime nusidėjimo, papuolę tokian kambarin! Tik žiūrėk, kokie čia baldai, kokios čia lovos! Daug geriau mes būtumėm padarę, nakvodami savo menkuose kambariukuose, negu čia minkštuose ir patogiuose pataluose. Kad nors Viešpats mus gelbėtų ir globotų!“

Visi rūmų puikumai Aloyzui nepakenčiami buvo. Deja, kol reikalai neatlikti, turi juose būti. Bet ant rytojaus, atlikęs visus reikalus, Aloyzas linksma širdimi grįžo namo ir apsigyveno jėzuitų mokyklos rūmuose, o ne Kastiglijono pilyje. Tos mokyklos valdytojas tebebuvo paties šv. Ignoto paskirtas, ir jame tebeviešpatavo karšta pamaldumo ir darbštumo meilė, sužadinta ano šventojo Jėzaus Draugijos įsteigėjo. Čia Aloyzas pajuto vėl didelį norą sekti šventųjų pėdomis. Jo uolumu stebėjosi visi mokyklos gyventojai.

Taip gyvendamas Mantuos jėzuitų mokykloje, Aloyzas gavo gercogo pakvietimą nuvykti pas jį pasitarti giminių ginčijamuoju dalyku. Aloyzas pirma pasiprašė Dievo pagalbos ir iškeliavo gercogo rūmuosna. Įėjęs pas gercogą, Aloyzas puolė jam po kojų ir maldavo pasigailėti Rudolfo, iš kurio norima neteisingai atimti Solferino pilis. Gercogas liko neapsakomai sujaudintas Aloyzo nuolankumu ir prižadėjo išpildyti jo prašymą. Gercogas pakėlė Aloyzą nuo žemės, meiliai jį pabučiavo ir visą dieną su juomi draugaudamas kalbėjosi apie kilnius dalykus.

Ant rytojaus buvo pakviestas ir Aloyzo skriaudžiamasis brolis Rudolfas. Gercogas maloningai jį vaišino ir ramino, kad niekas jo nebedrįs skriausti. Kas nupasakos tą Rudolfo džiaugsmą, kokį jis jautė širdyje, matydamas savo brolio Aloyzo įtakingumą ir didžiūnų ir vargšų akyse! Ko kiti nepadarė metais, Aloyzas per pusantros valandos įvykdė. Tokia dvasios jėga šventųjų žmonių ir Dievo išrinktųjų! Aloyzas dėkojo Viešpačiui, kad Jis teikės grąžinti jo namams priderantį vardą ir šventą ramybę. Jis parašė laišką savo vyresniajam, kuriame trumpai išdėstė, jog viso pasisekimo priežastimi buvusi *Dievo malonė*, kuri taip dažnai Gonzagų namus lankanti.

15. Painus reikalas.

Laimingai pabaigęs dalyką su gercogu Mantuoje, Aloyzas linksmas grįžo atgal Rudolfo pilin. Bet kaip jis nustebo pamatęs rūmų tarpduryje ne savo senutę motiną, tik jauną moteriškę, kuri kaip paskui paaiškėjo kilusi iš garsiosios Lombardų giminės. Kas gi ją čia atnešė?

Štai kas čia buvo. Apleidus Aloyzui tėvo namus, Rudolfas pasijuto laisvas ir savarankis ponas. Kaipo garbingas jaunikaitis, susipažino su aplinkiniais ponais, dvarponiais, grapais ir kunigaikščiais. Tarp ko kito jaunam ponaičiui įkrito akin, o paskui įsmigo ir širdin, daili Lombardų giminės mergaitė vardu Elena. Deja, Rudolfas jau senai buvo sužieduotas anų laikų papročiu su kita kunigaikštyte ir negalėjo atiduoti širdies Elenai. Nuo to laiko, kaip jis susipažino su Elena, Rudolfas ėmė liūdėti. Elena taipogi įsimylėjo Rudolfą ir prašė paaiškinti jo liūdeslo priežastį. Ištyrusi dalyką, Elena nenusiminė.

Elena nebuvo pliuškė mergaitė ir atvyko pas Aloyzą užtarymo prašyti. Ji gerai žinojo, jog tas garsusis šventasis jaunikaitis daug kam gera padarydavo ir daug galėdavo pas Dievą ir pas žmones.

Aloyzas mielai sutiko su Elenos prašymu, tuo labiau, kad ir jo šeimynos geras vardas reikalavo, kad Rudolfas neatmestų

suviliotos mergaitės. Rudolfas ilgai atsikalbinėjo, spyrėsi. Bet neatsilaikė prieš gerojo ir šventojo brolio teisingus reikalavimus ir sutiko važiuoti Milano šalin, kur turėjo įvykti jo susižiedavimas su minėtąja Elena. Kiek nusiraminęs, Aloyzas išvažiavo Milano miestan, kur jis turėjo varyti toliau teologiškus mokslus. Tai buvo 1589 met. lapkr. 25 d.

Po kelių savaičių ir Rudolfas nuvažiavo Milanan į jėzuitų mokyklą, kur mokinosi jo brolis Aloyzas. Kai Rudolfas nuėjo vienuolynan, Aloyzas karštai meldėsi. Nors vartinis tuojau pranešė Aloyzui apie jo brolio atvykimą, tačiau šventasis jaunikaitis tik po pilnų dviejų valandų išėjo pasitikti Rudolfą. Rudolfas viską nupasakojo savo broliui, kad nenorėjęs rištis su Elena ne iš blogos valios, tik kad iš pat mažens jį buvę sužiedavę su kita kunigaikštyte, kurios jis, tiesa, nemėgęs, bet nenorėjęs eiti prieš motinos ir dėdės nutarimus. Aloyzas tuojau ėjo pas savo vyresniuosius ir sužinojo, jog nuo to sužiedavimo galima gauti šv. Tėvo paliuosavimas, dispensa. Kai viskas buvo atlikta, Aloyzas džiaugsmingai atsisveikino su Rudolfu, kurs turėjo netrukus važiuoti Vokietijon.

Parvykęs Kastiglijonan, Rudolfas sumanė dar prieš išvažiavimą Vokietijon surengti savo vestuves ir tuojau pranešė apie tai Aloyzui. Aloyzas sutiko su brolio noru ir pradžioje kovo mėnesio 1590 metais iškeliavo antrą kartą Kastiglijonan, norėdamas pats pranešti tą netikėtą žinią motinai ir giminėms ir norėdamas pats dalyvauti savo brolio gyvenimo permainos dienos iškilmėse. Aloyzas taip sumaniai ir išmintingai visiems išaiškino Rudolfo žingsnio svarbumą, jog niekas nedrįso priešintis Rudolfo darbams, bet visi kartu su Aloyzu ir su Rudolfu džiaugėsi. Pats Dievas Aloyzą mokino tos išminties, kuria jis įtikindavo ir atkakliausius žmones. *Kas Dievą tikrai myli, to ir Dievas neapleidžia.*

Galutinai sutvarkęs visus šeimynos reikalus, Aloyzas nutarė grįžti į vienuolyną. Senai senai žmonės laukė, kad Aloyzas pasakytų jiems pamokslą. Užtariamas ir prašomas dorosios motinos, Aloyzas pagaliau sutiko pakalbėti mažoje bažnytėlėje į susirinkusius Kastiglijono gyventojus. Tai įvyko 1590 met. kovo 3 d. Ana bažnytėlė, kuri net braškėjo nuo klausytojų daugybės, ir šiandieną tebestovi savo vietoje. Aloyzas kalbėjo apie neapsakomą Išganytojo meilę, žmonijai parodytą, ir ragino tikinčiuosius priimti ta intencija ant rytojaus, pačių Užgavėnių dieną, šventą Komuniją. Visą naktį keletas kunigų klausė išpažinčių ir rytojaus dieną išdalino apie septynis šimtus šventosios Komunijos. Per šv. Mišias Aloyzas tarnavo, o paskui dar kartą prabilo į parapijonius. Tos kelios Aloyzo Kastiglijone gyvenimo

dienos taip paveikė gyventojus, kad ištisa eilė suirusių susitaikė, susitvarkė ir kaip iš naujo gyvenimą pradėjo.

Linksmas ir ramus grįžo Aloyzas vienuolynan. Jo auka ir triusas, padedant Dievo malonei, nenuėjo niekais. Aloyzo vargai, pritirti bevažinėjant nepatogiais keliais iš vieno miesto kitan, atnešė gausių vaisių. Ne tik Aloyzo namiškiai, bet ir visi tie žmonės, kuriems teko su Aloyzu susidurti, jautėsi dvasia sutvirtėję.

Ar čia ne aiškus įrodymas, jog šventumas naudingas ne vien dvasiškajame, bet ir pasauliniame gyvenime. Kas nupasakos tą džiaugsmą, kokį jautė Gonzagų giminė, susilaukusi tokios didelės pagalbos iš šventojo jaunikaičio! Kur pasauliečiai nieko negalėdavo, tenai Aloyzas savo šventa išvaizda nugalėdavo visus sunkumus ir painumus. Tai vis šventumo vaisiai! *Jam skirta laimės ir šiame ir amžiname gyvenime* (I Tim. 4, 8).

Panašiai dedas ir vienuolių tarpe, kur viešpatauja šventumas, ramumas ir visako išsižadėjimas. Nors ir visko vienuolis netenka, bet tėvams ir giminėms jis nenumiršta. Kiek tai kartų vargų ir nelaimių slėgiami tėvai klabina į vienuolynų vartus, už kurių gyvena jų vaikeliai, ir randa pas juos suraminimo varguose! Vaikai-vienuoliai gali tėvams padėti varguose; nes kas Dievą labiau myli, negu tėvus, tas yra didžiausis ir geriausis tėvų draugas. Vienuolyno gyvenimas nereikalauja širdies suakmenėjimo, kaip ne retai blogos valios žmonės katalikams prikiša. Jeigu vienuolis turėtų tapti kietaširdis, šaltadūšis visiems žmonėms, argi Aloyzas būtų su tokia meile ir tokiu atsidėjimu rūpinęsi savo brangios šeimynos reikalais?! Ne, šventieji neužmiršta pasaulio. Bet jie apie pasaulį tik tam mąsto, kad kuo geriausiai, kuo naudingiausiai jam patarnautų. Tai yra geriausi, ir tikriausia *pasaulio meilė*. Sekime, brangusis jaunime, Aloyzo pėdomis, o užsidemgs mumyse tikroji žmonijos meilė, kurios ugnis sudegins visas mūsų rietenas, pykčius ir peštynes!...

16. Dangaus atspindžiai.

Keliaudamas iš Kastiglijono Milanan, Aloyzas užsuko pas pažįstamus vienuolius Piacentan, kur jį maloniai priėmė ir norėjo duoti jam geresnį apavį ir šiltesnių rūbų. Bet Aloyzas nieko nepriėmė, nors nuo žiemos šalčių jam buvo ir rankos ir kojos sutinusios, ir jis pats visas drebėjo peršalęs. Pasiekęs Milaną, linksmai sušuko: „Ak, kaip aš laimingas, vėl savo nameliuosna patekekęs! Kaip žiemos metu peršalęs keleivis džiaugiasi, suradęs šiltą grįčiutę, taip džiaugiuos ir aš, pargrįžęs po ilgo po pasaulį klajojimo į savo meilų kampelį“. Bet ir Milane Aloyzas

neužmiršo savo brolio Rudolfo. Tuojau parašė jam laišką, kuriame, kiek galėdamas, prikalbinėjo brolį neužmiršti sielos reikalų. Pirmiausia Aloyzas ragino brolį atlikti velykinę išpažintį ir priimti šventąją Komuniją. Jis išrodinėjo broliui, jog tik Dievo pagalba ir Jo šventa malone žmogus gali būti ir sau ir visuomenei naudingas. Bet ir Dievo malonė žmogaus šventu nepadarys, jeigu jis pats nieko nesidarbuos. Taigi reikia *jungti kasdienias maldas su darbais*, o ypač su darbais, kuriais daugiausia galima artimui patarnauti. Toliau Aloyzas taip rašo:

„Taigi linkiu Jums, kad nė vieną vakarą neatsigultumėte, nepažvelgę į save, ar kartais neįžeidėte per dieną savo Viešpaties. Jeigu pastebėtumėte sunkiai Dievui nusidėjus, tuojau padarykite tvirtą pasižadėjimą kuo greičiau atlikti išpažintį. Tai yra būtina priedermė, kurios negalima atidėlioti nei rudeniui nei pavasariui; nes kas žino, ar sulauksi tos valandos“.

Paskui Aloyzas išrodinėja, kaip kunigaikštis turi būti malonus savo valdiniams ir kaip turi rūpintis neturtėliais ir varguolėliais. Primena Rudolfui neužmiršti jų gerosios motinos, neapleisti savo žmonos ir neniekinti žmonos motinos.

Nurodęs Rudolfui geriausį dvasiškąjį tėvą, Aloyzas šitaip baigia savo ilgą laišką:

„Šiuomi baigiu savo laišką. Visų savo patarimų įvykdymo laukiu ne tiek iš Jūsų galybės, kiek iš Dievo malonės. Prižadu savo maldose, nors jos būtų ir visiškai menkos, visuomet Jus prisiminti. Telaimina Jus Dievas ir tevykdo visus mūsų gerus nutarimus!“

Po to Aloyzas nuo peršalimo kiek susirgo. Bet pagijęs toliau mokės teologijos mokslo. Jo mokytojas buvo anas tėvas vienuolis Mediči, kurs jį išlydėjo iš Romos ir kurį Aloyzas paliko paskui Florencijos mieste. Aloyzas nieku nesiskirdavo nuo kitų mokinių gyvenimo, nebent tik savo šventumu.

Dvasios tobulinimą Aloyzas statė *pirmon vieton*, nesigailėdamas tam savo ir taip jau silpnų jėgų. Jis nepriėmė pasiūlymo išsirinkti atskirą, ramesnį ir sveikesnį kambariuką. Liekamą laiką nuo pamokų mokymosi Aloyzas padėdavo tarnams prie ruošos. Kai jis tarnaudavo valgomajame kambaryje, jis įsivaizduodavo dvasioje, jog tai ne savo draugams, bet dangaus šventiesiems tarnauja; kiekvieną žmogų jis pavadindavo dvasioje kokio šventojo vardu. Milane panašiai draugaudavo su žemesniaisiais tarnautojais. Prie to Aloyzą traukdavo ta mintis, jog tokiu būdu jis geriau gali nusižeminti ir Dievui patikti. Be to, su tarnais jis galėdavo laisviau ir drąsiau apie dvasiškus dalykus kalbėtis.

Milane gyvendamas, Aloyzas ypatingu rūpestingumu stengdavosi užimti kuo paprasčiausią vietą, taip prie stalo, taip ir mokyklos kambaryje, taip dirbtuvėje, taip ir bažnyčioje. Prie svetimų žmonių jis slėpdavosi už draugų, ne iš baimės žmonių, tik bijodamas, kad kas jo nepagirtų. Kai gavėnios šventėmis jo draugai sakydavo pamokslus viešose vietose (toks jau paprotis anais laikais buvo!), Aloyzas su mielu noru lakstydavo po miestą, skelbdamas visiems rinktis paskirton vieton.

Ypač vargšams išmaldas Aloyzas mėgdavo rinkti. Jis žinojo, jog kas vargšui paduos nors šalto vandens stiklelį, tas vadinsis Kristaus prieteliumi. O taip norėdavo, taip trokšdavo tas šventasis jaunikaitis, kad tik kuo daugiausia pasaulyje atsirastų tikrų Išganytojo prietelių, brolių ir apaštalų!

Vieną kartą Aloyzas rinko su keliais vienuoliais vargšams aukas. Prisiartino prie jo viena ponia ir paklausė, ar tik jie nėsą tie Tėvai vienuoliai iš Breros, kurių tarpe esąs vienas nelaimingas jaunikaitis; nes pametęs gražius ir turtingas kunigaikščių rūmus, o įstojęs nieko neturinčių ir skurstančių vienuolų tarpan. Aloyzas ramiai tai poniai atsakė, jog labiau reikia apgailestauti tuos žmones, kurie vergauja kūno palinkimams, pasaulio tuštybėms ir tokiu būdu stato save pavojun nustoti amžinos laimės. Tie Aloyzo žodžiai taip paveikė nepažįstamą moteriškę, jog ji pametė pasaulio tuštybes ir pradėjo gražiai ir pavyzdingai gyventi.

Nieko Aloyzas taip karštai netrokšdavo, kaip *padėti savo draugams* tobulinimos kelyje. Tuo tikslu jis davinėdavo draugams visokių patarimų, juos įspėdavo, o reikale ir paguodos žodžių negailėdavo. Kartą draugas paklausė Aloyzą, ar žmogus, kurs ilgą laiką gyveno visokiuose patogumuose ir pertekliuose, argi toks išlepintas žmogus dar sugebėtų atsikratyti tų visų prisirišimų prie žemiškų gėrybių? Aloyzas užtikrino galint ir tokį žmogų nusikratyti žemiškų pančių, jeigu jam Dievas atvers dvasios akis, patepdamas jas purvais ir seilėmis, kaip kadaisia Kristus padarė aklam iš prigimties, ir nurodys tuštumą pasaulio linksmybių ir gerybių.

Kitas Aloyzo draugas ėmė jam skųstis, kad, girdi, jis jaučiąs savyje neapsakomą netobulumą ir šaltumą dorybėms. Aloyzas jam atsakė Psalmisto žodžiais: „Tavo akys matė, kada aš buvau dar neužbaigtas, ir į tavo knygą visi užrašyti“. (Ps. 138, 16). Mes privalome drebėti del savo silpnumo, bet gi dvasia nenusiminti, nes tie mūsų silpnumai užrašyti Dievo knygoje. Dievas, matydamas mūsų netobulumus, nenori mus pražudyti, Jis tik žiūri, kad mes savo menkumą Jam tikrai išpažintumėm ir prašytumėm Jo pagalbos žemiškajame gyvenime.

Aloyzo maldos pamėgimas netrukus visur praskambėjo. Daugelis stebėdavosi, kaip tas jaunikaitis sugeba sujungti *maldos gyvenimą su darbo gyvenimu.* Kartą tėvas vienuolis Achiliejus paklausė Aloyzą, ar tajam nesunku įvykdyti ypač jėzuitų vienuolyne, kur ne tiek maldoms, kiek proto ir kūno darbams laikas pašvenčiamas. Aloyzas švelniai jam atsakė, jog maldos gyvenimas jam labai lengvai sutampąs su darbo gyvenimu. Ir jeigu jam tai kenktų pildyti vyresniųjų paliepimus, jis tuojau mestų savo nuolatinį jungimąsi su Dievu... Kaip gražiai Aloyzas sugėdina tuos, kurie išsikalbinėja, kad del darbų daugybės esą negalima ir keletos minučių pašvęst maldai. Ne darbai žmogų atitraukia nuo Dievo, bet *bloga žmogaus valia* ir dvasiškas apsnūdimas. Broleliai ir seselės! Gaivinkimės Aloyzo pavyzdžiais ir tapkime dvasios galiūnai, o ne kūno vergai ir pasaulio pataikūnai...

Taigi teisingai Aloyzo gyvenimas pavadintas dangaus atspindžiu. Jis jau Milane buvo paragavęs dangiškos laimės. Vieną rytą, karštai besimeldžiant, antprigimtu būdu apreiškė Dievas Aloyzui, jog jis jau paimtas dangun. Nuo to laiko Aloyzas dar labiau atsikratė nuo žemiškųjų dalykų, ir dangiškos mintys įsiviešpatavo jo sieloje. Išorine išvaizda Aloyzas liko toks pat, kaip ir pirma, uoliai mokydamasis teologijos mokslus. Bet jam išnyko karštas noras mokytis tam kad paskui tą mokslą sunaudotų žmonėms šviesti. Aloyzas pajuto savyje kitą troškulį—kuo greičiausiai pasiekti amžinąją Tiesą ir amžinai gėrėtis jos grožybe. Vėliau, pargrįžęs Romon, Aloyzas išpažino savo dvasiškajam tėvui, kokią nepaprastą malonę jam Dievas suteikęs. Tie namai, kuriuose Aloyzas turėjo apreiškimą, paskui buvo pertaisyti į gražią koplyčią. Paveikslas, kuriame angelas rodo Aloyzui kaukolę, amžinai skelbs stebuklingą įvykį Aloyzo žemiškajame gyvenime.

17. Atgal tėvynėn.

Nuo tos apreiškimo valandos Aloyzas pajuto savyje nepergalimą norą grįžti Romon; jo širdis ir siela troško sutikti mirtį tame vienuolyne, kuriame vyko Aloyzo vienuoliškas gyvenimas ir kur buvo jo daug pažįstamų ir draugų.

„Mano gimtinė, jeigu aš ją turiu, yra Romoje, o ne kur kitur“, rašė Aloyzas viename laiške. Tačiau Aloyzas, būdamas geležinės valios jaunikaitis, slėpėsi nuo kitų su tuo savo širdies palinkimu ir troškimu.

Romoje kasdieną ėjo naujų garsų vilnys apie Aloyzo nepaprastą šventumą, kokiuo jis pasižymėjo Milano mieste. Oi,

išsiilgo visi Romos tikintieji savo šventojo Aloyzo! Ir štai Aloyzas gauna laišką iš Romos, kuriuo jis kviečiamas pirmojon savo vienuoliškojo gyvenimo vieton. Neapsakomai nudžiugo pamaldusis jaunikaitis! Per Dievo Apvaizdos surėdymus, Aloyzas be jokių prašymų grįžta Romon ir patenkina sielos troškimą. Apleidžiant Milaną, Aloyzas pasako paskutinį pamokslą, kurs amžinai klausytojų atmintyje pasiliko.

Iš Milano Aloyzas išvažiavo 1590 metais gegužės mėnesio pradžioje. Su juomi keliavo keletas asmenų, kurie jautėsi neapsakomai patenkinti, gavę progos bendrauti su taip šventu jaunikaičiu. Kaip ir visuomet, kelionėje iš Milano Romon Aloyzas stebino visus savo pamaldumu ir padorumu; kas jį matė, visi stebėjosi ir gėrėjosi jo pavyzdingu elgimusi.

Tuo laiku Italijoje buvo didelė valgomųjų daiktų brangenybė. Visais pakeliais sutikdavo keliauninkai pulkus elgetų ir išmaldininkų, ieškančių gailestingų žmonių.

— Ačiu Dievui, kad mums nereikia taip elgetauti duonos kąsnelio! tarė tėvas vienuolis Mastrili. O Aloyzas taip atsakė:

— Dar didesnė mūsų laimė, kad mus Dievas neleido kokiais magometonais.

Pradėjęs aiškint savo pasakymą, Aloyzas pastebėjo, jog vienuoliai per daug gerbia jo žodžius, ir užtat ėmė draugauti su vežėju, kurs Aloyzo beveik visiškai negerbė, kaip priderėjo apsieiti su šventu jaunikaičiu. Mat, Aloyzas visur pasiliko Aloyzu: kuo daugiausia *būti pažemintam* ir visur nežinomam, vien su Dievu bendrauti.

Kelionėje tarp kitų sustojimo vietų pažymėtina Siena. Šitame mieste Aloyzas patarnavo Mišiose tėvui Petrui Alagona, karštai priėmė šv. Kotrynos Sienietės koplyčioje Komuniją, o paskui pasakė taip gražią prakalbą jėzuitų mokyklos auklėtiniams, jog tą popierėlį, kuriame rado Aloyzo surašytą prakalbą, paskui laikė ir garbino kaipo šv. Aloyzo relikviją, palaiką. Prakalbos pradžioje Aloyzas pasakė šituos žodžius: „*Būkite gi žodžio vykdytojai ir ne tik klausytojai*“ (Jok. 1, 22). Perskaitykime visą Aloyzo prakalbą. Štai ji.

„Trejopu būdu Dievas prakalba į žmogaus sielą. Pirmiausia Dievas į mus kalba paslaptingu *įkvėpimu*. Tai sako šv. Bernardas savo pamoksluose. Šitas Dievo kalbėjimas į žmogaus sielą yra panašus į žmogaus priėmimą maisto dalykų. Dievo Žodis yra gyvoji duona, minčių penas. Kol duona klėtyje, galima ją ir pavogti, ir mūrais užversti, ir gali ji pati susenėti, supelėti, supūti. Panašiai yra ir su Dievo Žodžiu. Jis metamas tavo dvasios viduriuosna, kad gaivintų tavo veiksmus ir papročius. Tai yra tas pats, ką ir šv. Jokūbas sako: Būkite žodžio

vykdytojai! Ir Mozės antroje knygoje skaitome, jog duona, kuri būdavo laikoma ne subatos dienai, gęsdavo. Ir Dievo Žodis be vaisiaus išnyksta, jeigu Jis laikomas ir nevartojamas sielai maitinti.

Antruoju būdu Dievas kalba į žmones per *Šventąjį Raštą:* Senojo Įstatymo pranašais ir Naujojo Įstatymo Kristumi. Taip moko šv. Grigalius ir taip patvirtina Šv. Raštas: Dažnai kalbėdamas Dievas tėvams per pranašų lūpas, pagaliau prabilo per savo Sūnų. Tą patį liudija ir šv. Jokūbas, sakydamas: Būkite vykdytojai! Ir iš tiesų, jokios naudos neturėsi ir iš šimto Šv. Rašto knygų, jeigu nesilaikysi jose surašytų nurodymų. Nieko nepadės žinoti visus Senojo Įstatymo įsakymus, jeigu neklausysi jų. Panašiai dar neišgelbės žmogaus nuo pražūties ir atminimas Kristaus palaiminimų. Norint tapti tobulam, neužtenka nei žinoti gero gyvenimo būdas, nei suprasti tobulybės esmė, bet reikia tobulai gyventi".

Trečiu būdu Dievas kalba į mus savo *geradarybėmis.* Kaip Dievas kalbasi su žmogaus siela ir kaip žmogaus siela kreipiasi į Dievą, gražiai aprašo šv. Bernardas. Žodžio garbė yra iškalbingumas, o sielos — pamaldumo didumas. Taigi kalba yra įkvėpimo dovana, o sielos atsakymas yra padėkonė. Ir čia tinka šv. Jokūbo pasakymas: Būkite vykdytojai! Jis nesitenkina, kad mes būtumėm tik klausytojai. Neužtenka pažinti Dievo geradarybės, vadinas klausyti žodžio, bet mes privalome ir atsakyti Dievui, tai yra, vykdyti Jo Žodį. Mes matome, kaip visi šaltiniai iš jūrų prasideda ir jūrosna subėga. Visų dorybių ir visų mokslų jūros yra Viešpats Jėzus Kristus. Iš Jo kyla kūno suvaldymas, širdies gerumas, valios tvirtumas. Ir visi gabumai, iškalbingumo dovanos, geri papročiai gaivinasi Jėzuje Kristuje. Užtat visos dovanos privalo grįžti į tas jūras, nes kaip jūrosna negrįžtąs vanduo genda pelkėse, panašiai ir Dievo dovanos, kaip sveikata, spėkos, gabumai, iškalbingumas, nekreipiamas į Dievą, savo tikrąjį šaltinį, nyksta, be naudos dingsta. Ypač moksleiviai privalo visus savo gabumus Dievui aukoti, imdami pavyzdį iš šv. Augustino.

Dabar pažiūrėkime, del ko ir kokiais būdais mes privalome vykdyti Dievo žodžius ir kalbas, kuriomis Jis į mūsų sielą trejopu būdu prakalba.

Svarbiausia priežastis, verčianti mus kreiptis į Dievą, yra ta, kad pats Dievas į mus prakalba. *Dievas tarė, ir stojosi pasaulis.* Ar ne juokinga būtų, kad ta maža žemės skruzdėlė — žmogus nekreiptų dėmesio į tai, ką jam Sutvertojas sako?!

Pav., jeigu pasakytų turtingas gercogas kokiam vargšui: „Mesk savo gyvenimo būdą ir elkis, kaip pridera kunigaikščio

sūnui, o aš tave padarysiu savo įpėdiniu!“ Argi toks žmogelis neapleis savo lūšnelės, nemės nuo savęs skarmalų, nesišalins nuo valkatų, kad taptų Gercogo sūnumi?! Taigi kiekvienas iš jūsų neprivalo tenkintis Dievo Žodžio klausymu, bet turi ir prie Jo taikintis, iš Jo nurodymų gyventi.

Ir Viešpats Dievas, norėdamas visus žmones pasiimti į Dangaus Karalystę, kreipiasi į juos savo tėviška Apvaizda, ir tokiame laipsnyje, jog Jis niekur mus neužmiršta, kaip gera motina neužmiršta savo vaikelių (Iž. 49, 14). Dievas trokšta žmonėms laimės ne tik šitame gyvenime, bet Jis nori, kad visi nueitų pas Jį į amžiną Dangaus linksmybę. Dievas tereikalauja iš mūsų apleisti savo menkas lūšnelės ir apsigyventi Dangiškojo Karaliaus rūmuose; reikalauja nusivilkti savimeilės skarmalus ir pasipuošti meilės rūbais. Mes privalome nusivilkti žemųjų palinkimų ir geidulių rūbus ir tapti *Dievo sūnumis* su visokiomis dorybėmis: malonumu, pamaldumu, teisingumu ir Dievo baime. Argi būtų mūsų tarpe toksai, kurs nesirūpintų pildyti tokį Dievo paliepimą?! Kas nenorėtų priimti tokio pakvietimo...? Jeigu toksai yra, tai jis arba Dievo nepažįsta arba nesupranta Dievo kalbos.

Jau Aristotelis, tas garsusis senovės išminčius, daugybe išrodymų tvirtina savo dešimtoje knygoje apie dorą, jog *dvasios linksmybės yra daug didesnės, negu kūno.* Ir jeigu mes dvasiškų malonumų neieškome, tai darome vien del nepažinimo tų malonumų. Priveda gražų pavyzdį iš vaikų gyvenimo. Būtent, ir karaliaus vaikas labiau brangina obuolį ir pieno puodelį, negu savo tėvo turtus, valdžią ir garbę. O tai del to, kad obuolį ir pieną jis gerai pažįsta, o karališkų gėrybių jis dar nesupranta, neįsivaizduoja. Bet kai vaikas subręsta, lengvai atstumia nuo savęs visus žaislus ir siekia karališkų turtų.

Ir mes, kol neįsivaizduojame, ką Dievas prirengia Jį mylintiems (I Kar. 2, 9), mes verčiau kreipiamės į auklės teikiamą pieną, t. y. į žemiškas linksmybes, į gimines, į tėvą, motiną ir t. p. Tuomet ir mums meilesnis žemiškas obuolys už dangiškąjį. Bet kai mes dvasia subręstam ir pamatome, kaip menki yra laikini malonumai ir kaip garbingi yra Dievo mums žadami turtai, mes mielai kreipiamės į Dievą, ištikimai pildydami Jo įsakymus. Tuomet mus *Dievas pakelia ant žemės viršūnių* (Iz. 58, 14)...“

Tas Aloyzo pamokslas buvo visiškas Jo dvasios atspindys. Nenuostabu, kad Aloyzo prakalbos uždegdavo klausytojų širdyje tokią Dievo ir žmonių meilės ugnelę, kad pulkai jaunimo išsižadėdavo pasaulio tuštybių ir stodavo Kristaus apaštalų eilėsna.

Išvažiavęs iš Sienos miesto, Aloyzas turėjo keltis per patvinusią upę. Vanduo buvo taip didelis, jog niekas nebemanė per upę keltis. Bet Dievui padedant ir savo gyvybės nesigailint vienam žukliui, kurs sutiko keliauninkus pervesti per patvinusias lankas, Aloyzas su draugais laimingai persikėlė per upę ir sudėjo Dievui kilnių maldų auką. Be to, Aloyzas padėjo ant gražaus kalnelio pamatus bažnytėlei, kurią šv. Tėvas Sikstas V užbaigė statyti. Tai buvo paminklas Aloyzo nepaprasto persikėlimo per Paglio upę 1590 m. gegužės mėn. 14 d.

Kai Aloyzas pargrįžo Romon, visas miestas tarsi iš naujo atgimė, pralinksmėjo. Bet Aloyzas gerai žinojo, jog tai paskutinioji jo žemiškojo gyvenimo stotis. Jis dabar nešvelnino savo gyvenimo aštrumo. Juo labiau, kad įstotų ketvirtan teologijos kursan, Aloyzas turėjo apsigyventi vienas kambarėlyje; čia jis pasišventė maldoms ir dvasiškiems apmąstymams.

Nors Aloyzo išsirinktasis kambarėlis buvo menkiausis: po lalptais, su mažu langeliu, menku staleliu ir lovele, tačiau Šventasis jaunikaitis jautėsi gyvenąs Dangiškojo Karaliaus rūmuose ir buvo neapsakomai patenkintas savo likimu. Kaip jaunas balandėlis, Aloyzas stiprino dvasios sparnus, kad kuo greičiausiai galėtų pakilti nuo šios žemės purvų.

Vieną dieną po ilgo mintimis bendravimo su Dievu Aloyzas surinko savo likusias knygas, net ir šv. Tomo raštus, ir nunešė mokyklos valdytojui. Kai tas nustebęs paklausė, ką jis toliau manąs daryti, Aloyzas ramiai atsakė, jog tai esanti vienintelė kliūtis, kuri jį dar rišanti su šita žeme. Kitą kartą savo draugui Aloyzas taip pasakė: „Aš jau senai palaidojau savo numirėlius; dabar laikas apie kitokį gyvenimą galvoti.“ Nuo to laiko Aloyzas pradėjo dar labiau šalintis draugų ir tuojau slėpdavosi, jei pastebėdavo, kad juomi kas rūpinasi.

Dievo meilė ir artimo gerbimas Aloyzą tiesiog kankino. Su didžiausiu pamėgimu ir atsidėjimu jis skaitydavo knygas apie Dievo meilę, kaip šv. Augustino išpažintis, šv. Bernardo paaiškinimai Giesmių Giesmės, šv. Katrynos Sienietės raštai. Jeigu kas imdavo kalbėti apie tuos raštus, Aloyzas iš džiaugsmo paraudonuodavo ir nebegalėdavo iš didelio susijaudinimo nė žodžio beištarti. Kartą prie stalo Aloyzas net apalpo, kai ėmė skaityti apie Dievo meilę. Šalia sėdintieji draugai nusigando ir tarė, jog Aloyzas staiga susirgo. Bet Aloyzas tuojau atsigavo, paraudo ir atidžiai klausė skaitymo.

Labai dažnai Aloyzas kalbėdavo apie mirtį. Jis net veržda-vosi prie mirties; mat, nepriėmus kunigiškų šventimų, mažiau tereikės atsakyti Dievui už suteiktas malones; taip galvodavo šventasis jaunikaitis.

Šventųjų žmonių kilnumas geriausiai pasireiškia jų laiškuose prieš pat mirtį. Ir Aloyzas parašė keletą laiškų paskutinėmis savo žemiškojo gyvenimo dienomis. Tuose laiškuose atsispindi šventojo jaunikaičio dvasios tobulumas, Dievo ir artimo meilė, didžiausis sutikimas su Dievo valia. Tarp kitų laiškų Aloyzas parašė ir savo broliui Rudolfui, motinai ir jaunesniems broliams. Zinoma, anie gyveno pasaulyje, tarp didžiausių turtų ir kaip paprastai pasauliečių gyvenime esti, dažnai susibardavo del tų nelemtųjų *„tavo“—„mano“*. Aloyzui tai buvo nepakenčiama, ir jis nuoširdžiai prašo brolių, kad jie santaikoje gyventų ir gerosios motinos neapleistų. Be to, Aloyzas nurodo savo laiške, jog kunigaikščio yra būtina priedermė prižiūrėti ligonius, šelpti vargšus, rodyti visiems valdiniams teisingumą ir meilę.

Rašydamas motinai, Aloyzas visokiais būdais ją ramina, kad ji nesisielotų del jo sveikatos silpnumo. „Guoskis Svenč. Marijos paveikslu. Kada suspaus nuliūdimas, prisiminki Dievo Gimdytoją, kuri ant rankų turėjo patį Dievo Sūnų ir turėjo Jį atiduoti mirtinoms kančioms; tas prisiminimas grąžins dvasios ramybę. Svenč. Marija yra mūsų tikroji Karalienė, kurios pavyzdžiai mus daug labiau sustiprina ir dvasios gyvenimo priduoda, negu reginys Ispanijos karalienės, kuri Jums tarnauja ir Jus ramina“... Ir toliau Aloyzas džiaugiasi, kad jis kuo geriausiai jaučiąsis, ir prašo namiškių nesirūpinti jo likimu.

Nuostabūs Dievo planai ir nesuprantami Jo keliai! Lig pat gyvenimo pabaigos Jis mėgino savo numylėtąjį jaunikaitį, o paskutiniomis gyvenimo dienomis pašalino jį iš gimtinio kampelio, kad brolių vaidai, šeimynos dažni nesutikimai nesudrumstų Aloyzo dvasios ramybės. Per vargus jaunikaitis pasiekė laimę, tokią dvasios ramybę, kuria tik dangaus gyventojai džiaugiasi.

Ir žiūrėkime, ta kilnioji siela neužsidaro savyje, bet veržiasi į pasaulį ir nors raštais moko žmonelius, kad jie per daug neprisirištų prie žemės ir neieškotų laimės laikinuose malonumuose. Dievas, Jo palaima ir malonė—tai vienintelis savo artimui ir visai žmonijai *linkėjimas*, Aloyzo siūstas per laiškus lig pat mirties valandos. Ak, linkėkime gi vienas kitam Dievo Karalystės, sekdami Aloyzo pavyzdžiu, ir meskime nedorus kerštus, pavydėjimus. Atminkime, jog netapę mažutėliais, neįeisime Dangaus Karalystėn ir nesusilauksime čia ant žemės ramybės.

18. Ateik, Viešpatie Jėzau!

1590 ir 1591 metais Italijoje del neuždėrėjimo javų siautė negailestingas badas, šimtais ir tūkstančiais žmonelių be laiko į kapus varydamas. Viename Romos mieste mirė badu apie 60

tūkstančių žmonių. Net ir Apaštalų Sosto neaplenkė bado sukeltos ligos. 1590 metais rugsėjo 27 d. mirė karštinėmis veiklusis Sikstas V. Jo įpėdinis Urbonas VII gyveno tik 13 dienų. Ir Urbono įpėdinis Grigalius XIV mirė 1591 metais gruodžio 30 dieną. Tai vis baisiojo bado aukos!

Badas ir maras davė progos geriesiems žmonėms parodyti savo *gailestingumą*. Dar gyvas būdamas, paaukojo Sikstas V 500 tūkstančių dukatų vargstantiems; o jam mirus jo noru dar išdalinta 90 tūkst. Ir Jėzaus Draugija rodė artimo meilę, dalindavo kenčiantiems ne tik iš savo kasos pinigus, bet ir darydama dideles rinkliavas badaujantiems. Jų rūmuose gyveno ir mito apie 300 vargšų. Be to, generolas siuntinėdavo vienuolius po miesto užkampius, kad jie aprūpintų nusilpusius, o visai nebegalinčius, kad atvestų vienuolyno mūruosna. Netoli vienuolyno generolas įrengė vieno grapo rūmuose prieglaudą, kur vienuoliai slaugindavo ligonius ir senelius. O kurie vienuoliai negalėdavo būti prie ligonių, jie būdavo siuntinėjami aukoms rinkti. Visus vienuolius savo uolumu pranlenkdavo Aloyzas.

Badas, maras yra didelė žmonių nelaimė. Užtat tiems asmenims, kurie trokšte trokšta lavintis artimo meilėje, tokie laikai duoda begales progų parodyti savo dvasios kilnumą. Aloyzas gauna vyresniųjų leidimą rinkti vargšams aukų; nes kitų darbų del jo sveikatos silpnumo jis nebegalėjo atlikti. Neapsakomai nudžiugęs, eina Aloyzas su maišu ant pečių nuo durų prie durų ir maldauja vargšams pagalbos. Net ir savo namiškių jis neužmiršta laišku paprašyti išmaldų. Gavęs iš jų gausių aukų, tuojau parašo jiems dėkojamąjį laišką:

„Viešpaties ramybė su jumis!

Ak, kaip aš nudžiugau, gavęs iš Jūsų vargšams mūsų broliams rūbų. Teisingasis Dievas, kurs atlygina už kiekvieną meilės darbą, šimteriopai Jus apdovanos Dangiškoje Tėvynėje, į kurią aš vis labiau veržiuos ir artinuos; nes aš jaučiu, jog mano dienos eina trumpyn. Telaimina Jus Viešpats! Bučiuoju Jūsų rankas".

Roma, 1591 m. II. 23. *Aloyzas.*

Kai Aloyzas sužinojo, kad Romon atvažiavo jam gerai pažįstamas turtuolis, jis išsiprašė vyresniųjų leisti jį pas tą poną: nes Aloyzas norėjo gauti iš jo ir gausių vargšams aukų ir paveikti jo gana šaltą širdį.

Bet Aloyzas nesitenkino vienu aukų rinkimu. Jis tol prašė vyresniuosius, kol tie pagaliu leido jam lankyti ir ligonius. Aloyzas dar labiau nudžiugo ir su didžiausiu atsidėjimu pradėjo slauginti kentančius ir kovojančius su baisiomis ligomis. Aloy-

zas su savo draugais atrodė ligoniáms, kaip Dangaus angelai. Jie dieną ir naktį taisė ligoniams patalus, mainė, keitė jų skalbinius, plovė, mazgojo juos ir taisė vaistus. O ypač Aloyzas gražiai ramindavo dejuojančius ligonius. Niekas negalėjo sulaikyti ne tik Aloyzo, bet ir jo draugų nuo per didelio su ligoniais bendravimo. „Matydami Aloyzo pavyzdį, mes nebijome jokių ligų ir nebegalime susilaikyti nuo perdėto ir mūsų sveikatai kenksmingo ligoniams pasišventimo“, sakydavo Aloyzo draugai, kai juos mėgindavo atitraukti nuo ligonių, kad neužsikrėstų taip limpamomis ligomis.

Pagaliau vienas iš Aloyzo draugų užsikrėtė karštine. Aloyzas ne tik nesiliovė, bet dar labiau pradėjo rūpintis ligoniais. Tuomet vienuolyno vyresnieji, kad apsaugotų jaunikaitį nuo užsikrėtimo ligomis, nutarė jį perkelti iš Siksto prieglaudos Šventos Marijos ligonbutin, kur nebuvo limpamų ligų. Bekeliaudamas naujon vieton, pamatė maro ištiktą žmogų. Tuojau pribėgo prie jo, paėmė glėbin ir nunešė ligonbutin, kur tą vargšą viskuo pats aprūpino. Tas paveikslas, kaip Aloyzas neša ligonį ant pečių ir dabar tebestovi anoje ligoninėje. Deja, tai buvo Aloyzo sveikatos šaknelės pakirtimas. Tuojau pasijuto nebe gerame ūpe, parėjo namo ir atgulė. Tai buvo 1591 m. kovo 3 dieną.

Kaip matai Aloyzas nusilpo, ir septintą ligos dieną mirtis pradėjo jam akysna žiūrėti. Aloyzas neliūdėjo ir laukė tos valandos, kada jį pasiims *V. Dievas pas save.* Su šventu atsidėjimu atliko išpažintį, priėmė Komuniją ir Paskutinį Patepimą iš kun. rektoriaus Rossignali rankų, pats atsakinėdamas į visas maldeles. Visi Aloyzo draugai apsipylė graudžiomis ašaromis. Aloyzas į juos atsikreipė ir ramiai jiems aiškino, jog ir mirties patale jis norįs priešintis savo kūnui, kaip darė ir šv. Bernardas. Toliau Aloyzas jiems išpažino, jog jis, ačiu Dievui, nieko nedaręs prieš įstatus, ir dabar jaučiąs didžiausį sielos ramumą, prašė ir draugus nusiraminti.

Aloyzo pasiaiškinimas dar labiau sujudino buvusius tenai. Ne žmogus būtum, jeigu nesusigraudintum, regėdamas, kaip tas šventasis jaunikaitis, visą savo gyvenimą aštriai save plakęs, ir mirties patale sori būti draugų plakamas. Nes kai įėjo pas ligonį Tėvas vienuolis Jonas, Aloyzas tuojau kreipėsi į jį, prašydamas leidimo nuplakti rykštėmis jo ir taip jau sopulių nuvargintą kūną. Vienuolis atsakė, jog tokioje sunkioje ligoje nebegalima marintis ir dar savo kūną plakti. „Jeigu aš per silpnas, tai kiti mane nuplaks“, atsiliepė Aloyzas. Ir tik vienuoliui išaiškinus, kad joks dvasiškis negali Aloyzo plakti, nes užsitraukksiąs Bažnyčios bausmę, Aloyzas kiek nusiramino; bet prašė bent ant plikų grindų jį paguldyti.

Nors ir sunkiai Aloyzas sirgo, bet septintą dieną kiek pagerėjo. Visi neapsakomai nudžiugo. O Aloyzo namiškiai, sužinoję apie jo pagerėjimą, davė gausių aukų ir patys karštai meldėsi, kad Viešpats apsaugotų Aloyzą nuo taip ankstybos mirties. Kiek sustiprėjęs, Aloyzas dar kartą parašė motinai laišką, ramindamas ir guosdamas ją, kad be reikalo ji nesivargintų; nes krikščionis neprivaląs nusiminti del brangaus asmens mirties: kaip vieni metai praeis, *prabėgs žmogaus gyvenimas*, ir paskui vėl visi susitiks pas Dangiškąjį Tėvą.

Kai Aloyzas pradėjo vaikščioti, jis savo aštrumu norėjo apvainikuoti, viso gyvenimo dorybes. Išsirinko kuo paprasčiausią patalynę ir taip save vargino, kol atėjo galutinoji liga. Aloyzą aplankė Romos kunigaikščiai ir siūlė jam savo rūmus, bet Aloyzas visiems atsakydavo, kad jis norįs verčiau mirti, negu gyvenimo prabangose šventumo netekti. Nors vienuolyno vyresnybė prašė tų aukštųjų vyrų, kad jie nesirūpintų Aloyzu, nes jis vistiek nepriimsiąs jų siūlymų, bet tie kunigaikščiai, sujudinti Aloyzo išvaizda, dažniau ir dažniau jį lankydavo.

Ir maldos gyvenime Aloyzas paliko mums didžiausį pavyzdį. Nors paskutinioji liga jį neapsakomai nuvargino, bet jis vis melsdavosi ir su Dievu mintimis bendraudavo. Savo guliamąjį kambarį Aloyzas išpuošė šventųjų paveikslais, kad jie padėtų jam tobuliau dvasia susitelkti. Kai visi pasišalindavo iš kambario, Aloyzas vargais negalais išlipdavo iš lovos, atsiklaupdavo prie šventojo paveikslo ir pasinerdavo karštose maldose. Užgirdęs ką ateinant, Aloyzas taisydavosi, neva norėdamas atsigulti.

Ilgai ilgai niekas nežinojo apie sergančio Aloyzo tokį elgimąsi. Pagaliau vienas tėvas vienuolis aptiko Aloyzo darbus. Ligonis paraudo, lyg ką bloga padaręs, nuolankiai atsiprašė ir prižadėjo klausyti vyresniųjų įsakymų. Tik vieną sąlygą išsiderėjo, būtent, kad jam būtų leidžiama kalbėti su ateinančiais asmenimis apie dvasiškus dalykus.

Būdamas pats ligonis ir reikalaudamas kitų pagalbos, Aloyzas neužmiršdavo ir kitų sergančiųjų. Jis nuolat maldaudavo jį lankančius vyresniuosius, kad jie leistų jam slauginti sunkiai sergančius ligonius ir leistų lankyti jo sergančius draugus. Aloyzas tol lankė ligonius, kol tik galėjo pakilti iš lovos. Kartu su Aloyzu sunkiai sirgo tėvas vienuolis Liudvikas. Kartą juodu suėjo vienan kambarin ir pradėjo kalbėti apie dieviškus dalykus. Abiem mirtis šypsojosi akysna, abu mąstė apie dangiškas malones. Pagaliau senelis vienuolis paprašė Aloyzą palaiminti jį. Tai buvo per didelis Aloyzo nuolankumui smūgis. Pamaldusis jaunikaitis paraudanavo ir paprašė senelio palaiminimo. Po ilgų

ginčų, Aloyzas ištiesė rankas ir tarė: „Telaimina mus Dievas ir tesipildo Jo tėviškoji valia! Dabar gi bendrai pasimelsime“. Paskui Aloyzas pašlakstė švęstu vandeniu senelį vienuolį ir patį save.

Netrukus po to atsitikimo įėjo Aloyzo kambarin ligonių prižiūrėtojas ir paklausė sergantį jaunikaitį kaip jis besijaučiąs. „Ne labai gerai“, atsakė Aloyzas: „Šią naktį mačiau Tėvą vienuolį Liudviką, su kuriuo mes taip draugavome. Pirmu atveju jis mane prašė pasimelsti, nes jis kenčiąs didelį vargą. Antruoju atveju jis mane maldavo, kad aš išprašyčiau jam kantrybės malonės. Pagaliau trečiuoju atveju senelis Liudvikas man pranešė, jog jis einąs dangun, kur netrukus su manimi pasimatysiąs. Kiekvienu atveju nubusdavau ir ilgai ilgai nebeužmigdavau; o po trečiojo regėjimo aš jau visai akių nebesuvėriau“.

Klausąs brolis vienuolis nieko nebeatsakė. Senelis iš tikrųjų tą naktį mirė. Bet Aloyzas pats suprato, jog jo mylimasis tėvelis mirė, ir nebeklausinėjo visų smulkmenų apie Liudviko mirtį. Bet Aloyzas sužinojo, kad Liuvikas prašęs ir Aloyzo kūną palaidoti šalia jo kapo.

Praėjus dvidešimčiai dienų po tos nakties, Aloyzas pradėjo visai silpti. Visi matė, jog šventasis jaunikaitis netrukus turės skirtis su šiuo pasauliu ir eiti pas Dangiškąjį Tėvą. Ir pats Aloyzas tai gerai nujautė. Kartą jis sušaukė draugus ir paprašė, kad jie bendrai pagiedotų jam giesmę *Te Deum laudamus*. Visi dalyvavusieji graudžiai apsiverkė, nes pamatė, jog nebe ilgai jiems teks draugauti su taip šventu jaunikaičiu. Paskui Aloyzas įteikė jiems laiškus savo buvusiems mokytojams ir auklėtojams; jis tarė jiems paskutinį atsisveikinimo žodį ir maldavo užtarymo maldose.

Motinai Aloyzas padiktavo ilgą laišką, kurio jis pats nebeįstengė parašyti, bet prašė draugus surašyti jo žodžius. Čia Aloyzas išreiškė savo džiaugsmą, kad po gana trumpos žemiškos kelionės galės *susiartinti su Dievu* ir pasiekti savo tikslą. Prašė motinos nenuliūsti, nes tas persiskyrimas ne amžinas; netrukus vėl visi pasimatysią Dangaus Karalystėje. Baigdamas maldavo užtarimo maldose, kad Viešpats suteiktų jam ištvermės malonę toje sunkioje mirties valandoje.

Nors ir labai nusilpo Aloyzas, bet Viešpats išklausė jo prašymo; būtent, Aloyzas norėjo skirtis su šiuomi pasauliu Dievo Kūno aktavoje. Lig Dievo Kūno šventei bebuvo keleta dienų. Aloyzas ruošėsi prie jos kuo švenčiausiai. Kristaus kančios iš rankų beveik nebepaleisdavo. Kasdieną prašydavo, kad jam skaitytų šv. Augustino, šv. Bernardo raštus arba Dovydo psalmes. Visa siela Aloyzas gyveno danguje, tik suvargusiu kūnu bebuvo žemėje.

19. Štai, ateinu!

Išaušo skaistus birželio 20 dienos rytas. Aloyzo kambarin įėjo ligonių prižiūrėtojas ir linksmai tarė Aloyzui: „Štai ir Dievo Kūno šventės aktova, kurioje tu taip troškai mirti. Bet ačiu Dievui, tu dabar jau eini geryn!“

Aloyzas ramiai atsakė, jog jis tą dieną mirsiąs, ir liepė pašaukti vyresnįjį, kad jis aprūpintų Aloyzą Paskutiniais Sakramentais. Kadangi Aloyzas visiškai gerai atrodė, niekas nenorėjo tikėti jo žodžiais. Tačiau Aloyzas laikėsi savo nuomonės ir atsisveikino su kiekvienu jį lankančiu. Visą tą dieną Aloyzas jautėsi kuo geriausiai ir nuolat kalbėdavo apie Šv. Komuniją.

Prievakaryje gauta žinia, kad šv. Tėvas siunčiąs Aloyzui Apaštališkąjį Palaiminimą. Kuklusis jaunikaitis nežinojo, kas daryti: ar visiems džiaugsmą reikšti, ar iš gėdos rausti. Tėvai vienuoliai jį nuramino, pranešdami, kad apie Aloyzo ligą Šv. Tėvas sužinojęs iš kardinolų, kurie norį nors užuojauta palengvinti ligonio skausmus.

Vakare Aloyzą aplankė naujokų mokytojas tėvas vienuolis Jonas. Ir šitą Aloyzas maldavo, kad kuo greičiausiai suteiktų jam Paskutiniuosius Sakramentus. Tėvas vienuolis prižadėjo pildyti jaunikaičio prašymą ir kartu paskaitė jam Švenč. Sakramento Litaniją. Aloyzas aiškiai atsakinėjo ir dėkojo vienuoliui už dvasiškąjį patarnavimą.

Pagaliau vienuolyno vyresnysis sutiko suteikti Aloyzui Šv. Komuniją. Kai jis tarė tuos žodžius: „Priimk, mielas brolau, mūsų V. Jėzaus Kristaus Kūną, kurs tave apsaugos amžinajam gyvenimui“, visi dalyvavusieji apsiliejo gailiomis ašaromis. Tik Aloyzas neapsakomai džiaugėsi, nes tikėjosi netrukus susiartinti su Tuo, kurį dabar priėmė duonos pavidale.

Suteikus Paskutiniuosius Sakramentus, Aloyzas pradėjo sveikintis su visais draugais ir pažįstamais, kurie turėjo prisiartinti prie Aloyzo lovos ir jį apkabinti. Visi dalyviai matydami, jog iš tikrųjų Aloyzas netrukus juos apleis ir eis pas Dievą, tiesiog balsu verkė, kukčiojo, dejavo. Aloyzas prašė draugus neužmiršti jo savo maldose ir prižadėjo atminti visus Dangaus Karalystėje.

Aloyzas taip aiškiai, balsiai ir tvirtai su visais kalbėjo, jog niekas netikėjo jį tuojau mirsiant. Bet Aloyzas kiekvienam, kurs klausdavo, kaip jam einąs, atsakydavo, jog jis netrukus eisiąs į Dangų pas Dangiškąjį Tėvą, jeigu tik nusidėjimai jo nesutrukdysią.

Nuo daugybės žmonių, kurie brukte brukės Aloyzo kambarin, pasidarė tvankus oras. Vienuolyno prižiūrėtojas patarė miniai prasišalinti iš Aloyzo kambario; Aloyzui prižiūrėti paliko

du tėvu vienuoliu. Drąsesnysis pasiliko vienas, sakydamas: „Greičiau gali mirti man skiriamas draugas, negu Aloyzas“. Taip gražiai ir sveikai atrodė Aloyzas savo paskutiniose gyvenimo valandose! Tai šventos vaikystės ir nekaltos jaunystės vaisiai! Kas *Dievą širdyje* laiko per visą savo gyvenimą, tą Dievas ypatingu būdu globoja mirties valandoje.

Nuostabiai ramiai Aloyzas mirė! Kai tėvai vienuoliai, pašaukti budėtojo, pastebėjo, jog Aloyzas nebekalba ir nebesijudina, jie padavė jam į rankas mirties žvakę, Aloyzas tvirtai laikė rankose žvakę ir atidžiai klausė maldų, neatitraukdamas akių nuo Prikryžiuotojo. Po valandėlės sukrutino lūpas, tykiai ištarė Jėzaus vardą ir atidavė Dievui savo skaisčią sielą. Tai įvyko 1591 metais naktį tarp 10 ir 11 val. iš 20 į 21 d. birželio m. Aloyzui tuomet buvo 23 metai 3 mėnesiai ir 11 dienų amžiaus. Trumpai čia žemėje gyveno, bet savo šventumu amžiną atminimą paliko Katalikų Bažnyčiai, o mums, Gražusis Jaunime, geriausį pavyzdį, kaip *dorovingą gyvenimą seka laiminga mirtis.*

III. Šventasis Danguje.

Dangus yra šventumo tikslas, gero gyvenimo užmokesnis ir užbaiga. Bet gi mirtis nesustabdo šventumo darbų. Dangiškoji palaima yra ne vien malonus ilsėjimasis Dievuje, bet ir sėkmingas veikmas žemės gyventojų per molones ir stebuklus. Stebuklai rodo, jog šventasis gyvena su Dievu ir išprašo iš Jo visokių malonių tiems, kurie šaukiasi šventojo užtarimo.

1. Žemiškoji tuštuma pranykusio angelo vietoje.

Mirusiojo Aloyzo kūnas buvo ramybės paveikslas ir jo kilnios sielos ta apleista tuštuma, apie kurią spietės šimtai Aloyzo garbintojų. Tikinčiajam žmogui šventųjų ir palaikos brangios. Kiekvienas iš dalyvavusiųjų stengėsi kokį nors Aloyzo atminimą gauti, užtat beregint dingo iš kambario Aloyzo kaklaraiščiai, juostelės, maldaknygės ir kitokie to šventojo jaunikaičio daikteliai.

Anksti rytmetį išnešė Aloyzo kūną vietinėn koplytėlėn ir padėjo viduryje aslos, kad lengvai prieitų prie jo laukiančiųjų būriai. O norinčių šventojo jaunikaičio palaikas pamatyti, jų dasilytėti, pabučiuoti buvo begalės. Paskui nabašninkas buvo nuneštas Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčion, kur vėl žmonių minios laukė ir garbino Aloyzo palaikas. Visi grūdosi prie nabašninko, norėdami jį palytėti, pabučiuoti ir iš jo ką pasisavinti. Tarp kitų pažymėtini moksleivių būreliai, kurie nejučiomis žirklėmis ir peiliukais stengėsi atsikirpti ką nuo Aloyzo rūbų. Pagaliau minios tiek įsidrąsino, jog norėjo apkarpyti nabašninko ausis, rankas. Bažnyčios vyresnybė turėjo varu išginti visus žmones iš bažnyčios ir užrakinti duris.

Tėvai vienuoliai nutarė Aloyzo kūną su likusiais jo daikteliais palaidoti Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčios rūsyse. Tenai Aloyzo kūnas išgulėjo septynerius metus. 1598 metais vasario 22 d. patvino upė Tiberis ir užliejo Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčios požemius. Bažnyčios vyresnybė atidarė Aloyzo karstą ir rado sveikus kaulus, kurių dalį nusiuntė Lenkijon ir Indijon. Likusias šventojo palaikas sudėjo gražion dėžutėn-karstan ir įmūrijo aukštesnėn vieton, kad apsaugotų nuo vandens potvynių.

Juo labiau Aloyzo palaikas garbindavo, juo daugiau stebuklų įvykdavo. Žmonių prašomas tėvas Akvaviva 1602 m. dar kartą išėmė Aloyzo palaikas iš paprasto medinio karsto, sudėjo

jas brangion dėžėn ir pastatė tos pačios bažnyčios koplyčion, kur tikintieji galėjo lengvai prieiti prie šventojo palaikų.

Trečią kartą perkilojo Aloyzo palaikas, kai Aloyzo jaunesnysis brolis Pranciškus Gonzaga panorėjo 1605 metais gegužės 13 d. pastatyti jas tos pačios bažnyčios Dievo Motinos koplyčion. Tada grafas Pranciškus gavo Aloyzo palaikų dalį ir parvežė jas Kastiglijonan Sasso bažnyčion, kur Aloyzas daugiausia stebuklų žmonėms parodė. Tos palaikos ir šiandieną Kastiglijone tebėra, traukdamos prie savęs šimtus tūkstančių tikinčiųjų.

Ketvirtą kartą Aloyzo palaikas perkilojo, kai 1620 metais birželio 15 d. jos buvo perneštos jėzuitų mokyklos bažnyčion, kurioje padarė atskirą koplyčią Aloyzo garbei. Aloyzo palaikų pernešimo iškilmėse dalyvavo ir pamaldusis belgų jaunikaitis *Jonas Berchmanas*, jau tuo metu pavadintas „antruoju Aloyzu". Ir iš tiesų, Berchamanas taip išsitobulino dvasiškajame gyvenime, jog įgijo Aloyzo dorybes ir tapo antru papuošalu tos koplyčios, į kurią pats įlydėjo Aloyzo palaikas.

Aloyzo palaikos buvo dar du kartu kilojamos. Penktą kartą, kai jėzuitai pastatė naują bažnyčią ir joje padarė Aloyzo koplyčią; o šeštą kartą, kai Aloyzo ligos kambaryje buvo padaryta graži jo vardo koplyčia. Tas paskutinysis Aloyzo palaikų perkilojimas įvyko 1699 metais, dalyvaujant didžiausioms žmonių minioms.

2. Didysis stebukladaris.

Stebuklai yra aiškus įrodymas žmogaus šventumo, kurs paprastai pažįstamas tik mirus šventajam asmeniui. Tačiau labai dažnai stebuklai įvyksta ir šventajam gyvam tebesant. Aloyzas žemiškajame gyvenime nedarė jokių stebuklų. Tik jis pats buvo didžiausis stebuklas visiems tiems, kuriems teko matyti Aloyzo gyvenimo būdas.

Bet Dievas teisingas ir nemaršus. Jei ne šiame gyvenime, tai po mirties Jis pašlovina savo šventuosius. Lig tik Aloyzas mirė, prie jo palaikų atsivėrė gausių ir didžių stebuklų šaltiniai. Ne veltui Aloyzas pavadintas didžiu stebukladariu. Aloyzo stebuklai pasižymi keturiomis savybėmis: meilumu ir nepaprastu gydymu, įvairumu ir nuostabiu gausingumu.

Pirmasis stebuklingas išgydymas prie Aloyzo palaikų įvyko šventojo jaunikaičio brangiosios motinos. Mat, mirus Aloyzui, jo giminėje kilo naujų nesutikimų, kurių auka krito gerosios Donnos vienas sūnų. Vargšė motina susirūpino tuo baisiu įvykiu, mirtinai susirgo, priėmė paskutiniuosius Sakramentus ir lau-

kė mirties. Bet štai staiga nušvito jos akys, ir Donna Marta sveikutėlė, linksmutėlė stoja iš mirties patalo. Tai jos gerasis sūnelis išgelbėjo ją iš negailestingosios giltinės nagų. Jis atskrido iš Dangaus su angelų būrių ir Dievo liepiamas grąžino savo pamaldžiajai gimdytojai sveikatą. Linksma Donnai Martai pastiprėjus, dar linksmiau, kai jos jaunesnysis sūnelis Prančiškus, padedant šventajam broliui iš dangaus, sutvarkė Gonzagų giminės reikalus ir grąžino pirmtakūnų prarastą gerą vardą. Laiminga giminė, kuri turi danguje iš savo tarpo kilusį šventuolį! Stenkimės, kad ir mes gražiu gyvenimu pagimdytumėm sau užtarytoją pas Dievą.

1668 metais Rudolfo duktė išgijo vienu palytėjimu Alyzo paveikslo. 1674 metais Prančiškaus Gonzagos duktė keliavo kalnuotu keliu ir taip nelaimingai nusirito su vežimu pakalnėn, jog tik per Aloyzo užtarimą beišliko gyva. 1608 metais Aloyzas pranešė mirties valandą savo didelei garbintojai Elenai Aliprandi. 1605 metais Gercogas Vincentas prisilytėjo Aloyzo palaikų ir atgavo kojų stiprumą. O kojos buvo taip ligos sugadintos, jog ir valandėlę Gercogas nebegalėdavo pastovėti.

Aloyzas neužmiršo ir savo tarnų. Jis išgydė savo seną prižiūrėtoją Kamilą, apdovanojo 500 dukatų neturtingą kambarinį kurs sapne gavo Aloyzo apreiškimą, kad drąsiai pasisavintų savo kambaryje rastus ant stalo pinigus. Vargšas nudžiugo, bet ir nusigando, kad tie pinigai nebūtų jo ponų. Tik pasitaręs su dvasiškuoju tėvu ir paprašęs kunigą atlaikyti šv. Mišias, nurimo ir pradėjo dar uoliau garbinti Aloyzą. Tuokiu būdu Aloyzas siųsdavo iš dangaus pagalbą savo giminėms ir pažįstamiems, su kuriais taip anksti jį perskyrė žiaurioji mirtis, žiūrint į ją žmogiškomis akimis.

Ir vienuolyno draugams Aloyzas neatsakydavo pagalbos. 1609 metais jis išgydė raišą brolelį vienuolį, kuriam sunki liga buvo sutraukusi koją. Tai įvyko tuo metu, kai tas nelaimingasis su didžiausiu pasitikėjimu kreipėsi į Aloyzą, prižadėdamas už pagalbą kasdieną kalbėti šventojo vardu po Tėve mūsų ir Sveika Marija. Paduos mieste Aloyzas išgydė Paskutiniais Sakramentais aprūpintą naujoką vienuolį Morkų, Romoje tėvą vienuolį Joną, Gente 1632 metais tėvą Vilhelmą.

Net pats jėzuitų generolas Prančiškus Netzas 1736 metais apturėjo iš Aloyzo malonių ir nuo to laiko tapo karščiausiu Aloyzo garbintojų. Jis įvedė jėzuitų tarpan vadinamą *„Aloyzo savaitę“*, kurios metu broliai vienuoliai ypatingu būdu meldžias į šv. Aloyzą.

1635 metais nepaprastu būdu atgavo kalbos dovaną jėzuitas Aloyzas Spinelli Palermo mieste. Šv. Aloyzas apsireiškė jam

ir pasiūlė sunkias sąlygas, būtent, kasdieną atlikti per valandos ketvirtį šv. Ignoto apmąstymus, o šventadieniais ir Aloyzo dienomis net po kelias valandas pasimelsti. To reikalaująs pats Dievas, sakė šv. Aloyzas. Jeigu ilgą laiką nelaimingasis negalėjęs nieko kalbėti, tai dabar jis privaląs didžiausius daiktus skelbti pasauliui, patį Viešpatį Dievą. Spinelli sutiko ir, stebuklingai išgijęs, išvažiavo Pilipėnų salosna skelbti pagonims Kristaus mokslą.

Ypatingo paminėjimo vertas išgijimas naujoko vienuolio Mykolo, kurį 1765 metais buvo atnešę jau ir į kapines. Mat, jo būta taip apsilpta, jog visi laikė jį mirusiu. Šv. Aloyzas apsireiškė žado nustojusiam naujokui visame savo dangiškame gražume ir paklausė, ko jis geriau norėtų: mirties ar išgijimo? Merdįs atsakė, kad jis norįs to, ko Dievas norįs. Už tokį Dievo valiai pasivedimą naujokas Mykolas atgavo sveikatą.

Daug gera padarė šv. Aloyzas ir šiaip jau žmonėms, ne savo giminėms ir pažįstamiems, kurie šaukėsi jo užtarimo. 1600 metais stebuklingai išgijo šv. Kotrynos vienuolyno sesuo Karalina, kurią vargino sunki vėžio liga. Tas stebuklas yra gerai Bažnyčios ištirtas ir patvirtintas. 1607 metais Florencijos mieste jėzuitų bažnyčioje pamaldų metu taip sunkiai apsirgo Julija Nobilietė, jog tuojau krito ant grindų ir visiškai nusilpo. Visi žmonės nusigando ir tarė ją tuojau mirsiant. Mergaitė susigriebė šauktis Aloyzo pagalbos. Pakėlė akis į Aloyzo paveikslą, kurs priešais ją ant sienos kabojo, ir sugraudinta širdimi maldavo šventąjį Aloyzą ateiti jai pagalbon. Ir stebuklas! Mergaitė susyk pakilo sveika, linksma, taip kad net ir namo pati parėjo, garbindama ir šlovindama Viešpatį, kurs teikėsi ją išgydyti per šv. Aloyzo užtarymą.

Riterių, arba, mūsų laikų kalba tariant, vyčių draugijos raštvedžio pagalbininkas Flaminijus sirgo drugiu ir nustojo klausos ir rankų valdymo. Jis pradėjo atsidėjęs skaityti šv. Aloyzo gyvenimą ir maldavo jo pagalbos nelaimėje. Vienu akimirksniu Flaminijus pajuto rankose jėgą, užgirdo pasaulio judesį ir užuodė taip skanų kvapsnį, jog viskas išnyko iš jo akių. Tai buvo vaisiai jo neapsakomo džiaugsmo, sulaukus prarastų kūno dovanų.

Kampolio apylinkėje nuskendo septynerių metų vaikiukas. Ištraukus jį iš vandens, patepė jo kūnelį tuo aliejumi, kurs degė prie šv. Aloyzo karsto, ir vaikiukas atgijo. Romoje Pranciškus Fabrini nupuolė nuo aukštos vietos ir mirtinai susižeidė. Nelaimingasis prisiminė didįjį geradarį šv. Aloyzą ir susyk išgijo, nė mažiausios sopės nejusdamas kūno sąnariuose. Romoje valkiojosi pakiemiais baisiai ligų subiaurotas elgeta, kurio net

ligonbučius niekas nebepriimdavo. Kartą jis eina pro Šv. Marijos Apreiškimo bažnyčią, kur buvo šv. Aloyzo palaikos, ir svajoja tol elgetauti, kol surinks nors bent vieną dukatą (pinigėlį) paaukoti Dievui šv. Aloyzo vardu. Elgeta nė nepasijuto, kaip jį ligos apleidė ir tapo gražiu ir tvirtu vyru. Už jo gerą sumanymą šv. Aloyzas atlygino jam stebuklu.

Ir sielos ligas šv. Aloyzas gydė. Daugelį asmenų per šv. Aloyzo užtarimą apleido piktoji dvasia; daugelis netikėlių pagrįžo į tikrąjį tikėjimą. Parmos mieste nuostabiu būdu pametė nedorą gyvenimą svetimoterė, paleistuvė, kuri paskui tapo šventa moteriške ir šventai mirė... Ir daug daug pavyzdžių randame šv. Aloyzo stebuklų aprašymuose, kur net už menkiausį pasižadėjimą garbinti šv. Aloyzą Dievas padėjo nugalėti sunkias pagundas ir pamesti blogus įpročius.

Daug stebuklų šv. Aloyzas padarė kasdieniame žmonių gyvenime. Štai kokių nupasakojimų randam apie šv. Aloyzą. 1688 metais šv. Aloyzo užtarimu Vokietijos pietų krašte Bavarijoje ilgą laiką buvo gražus oras, kol ūkininkai suskubo nuimti laukus. Vienas neturtingas mokinys gavo pas turtingus gyventojus prieglaudos kampelį. Nors vargingai, bet gi šiltai ir sočiai vaikutis gyveno Ir reikia gi nelaimės! Neatsargiai ėmė knibinėti giedančių paukštelių lastelę, susyk prasivėrė durelės ir purpt vienas paukštelis išskrido į platųjį pasaulį. Vargšas mokinys kreipėsi į šv. Aloyzą, kurs ir tokiame menkniekyje, kaip ponų prabanga, neatsakė vaikeliui padėti. Prievakaryje pats paukštelis atskrido prie lango to kambario, kuriame gyveno neturtingasis moksleivis, ir sava valia pasidavė į jo rankas.

Žiūrėkime toliau. Vienas lengvapėdis moksleivis nusidegino paraku veidą. Buvo pavojaus nustoti regėjimo. Bet ir čia šv. Aloyzas atėjo pagalbon: kaip mat išgydė nukentėjusį nenuoramą vaikezą. Kastiglijone šv. Aloyzas pagamino neturtingo tėvo alkstantiems vaikams duonos. Kitą kartą šv. Aloyzas išgelbėjo nuo aštrių rykščių neteisingai nuteistą žmogų. Nors tą žmogų ir plakė budeliai, tačiau jis jokios sopės kūne nejautė.

Neapolio mieste buvo nubaustas vienas siuvėjas. Jis turėjo sumokėti tam tikrą pinigų sumą, nors nė skatiko prie savęs neturėjo. Vargšas siuvėjas ėmė vaikščioti po miestą ir rinkti išmaldą. Besivalkiodams po miestą, prisiartino prie jėzuitų bažnyčios, kurioje ėjo šv. Aloyzo garbei pamaldos. Bažnyčios bokšte buvo išstatytas šv. Aloyzo paveikslas, kurs taip sujudino vargšą siuvėją, jog jis puolė ant kelių ir balsu sušuko: „O, šventasis Aloyze, kaip tave ir gyvą vadindavo! Ką aš turėčiau padaryti, kad tu atlygintumei mano skolas?“ Ant rytojaus neturtingasis siuvėjas liūdėjo prie tuščios kasos ir galvojo, kas jo

laukia, nesumokėjus paskirtos pabaudos. Ir žiūrėkite! Prisiartina prie siuvėjo dvasiškio rūbais apsidaręs žmogus ir jam sako, kad jo skola esanti panaikinta; jis galįs ramiai grįžti namo. Dar porą kartų tas žmogus pasirodė siuvėjui, o paskutiniuoju kartu pranešė: „Aš esu tas pats šventasis, kurio pagalbos šaukeis. Kasdieną sukalbėk mano intencijai po penkerius Tėve mūsų ir Sveika Marija".

Tiesiog nesuskaitoma daugybė yra šv. Aloyzo padarytų stebuklų, įvykusių, ar jo palaikų prisilytint, ar maldomis į jį kreipiantis. Stebuklai darėsi ne vien Italijoje, bet visame katalikiškajame pasaulyje. Jau 1630 metais priskaityta per 103 patikrintų stebuklų. Tik viename Kastiglijone, šv. Aloyzo gimtiniame kampelyje, lig 1606 m. priskaityta 70 stebuklų ir 300 maldose išklausymų. Sv. Aloyzo gyvenimo aprašytojas žinojo jau per 206 patikrintų šventojo stebuklų. Ir šv. Aloyzas lig pat mūsų dienų daro stebuklus tiems, kurie *gryna širdimi* į jį kreipiasi.

Baigiant šį skirsnelį, reikia paminėti stebuklingas šv. Aloyzo kraujo kasmet suskystėjimas. Tas šv. Aloyzo kraujo trupučėlis, gerai nežinia, kieno butelin įpiltas, yra Neapolio mieste Gezu bažnyčioje ant altoriaus. Kas metai nuo pirmųjų šv. Aloyzo šventės mišparų iki antrųjų jo šventės oktavos mišparų kraujas praskystėja ir pasidaro kaip ką tik iš kūno ištekėjęs. Tuo metu paprastai tą šv. Aloyzo kraują išstato aiškion vieton, kur suplaukia tūkstantinės žmonių minios savo akimis įsitikinti stebuklų buvime ir išprašyti šv. Aloyzo užtarimo pas Dievą. Tai yra tikra tiesa, patvirtinta tūkstančių žmonių.

Taigi tykusis, nuošalusis Aloyzas tapo *didžiu stebukladariu ir žmonių geradariu.* Aloyzo tėvas nenorėjo jo leisti vienuolynan, nes tikėjosi sulaukti iš jo gero valdiniams tėvo. Bet Aloyzas ar būtų tiek gera žmonijai padaręs, jeigu būtų paklausęs giminių prikalbinėjimų ir būtų pasilikęs pasaulyje? Niekuomet! Tik vienuoliu tapęs Aloyzas pasidarė tėvu ne vien savo tėvynei, bet ir visam krikščioniškajam pasauliui. Aloyzas-vienuolis degė noru gelbėti žmonių sielą ir kūną, kad tuo pačiu būtų labiau garbinamas ir šlovinamas V. Dievas. Ak, kaip gražiai Dievas išpildė savo norus, paskirdamas šv. Aloyzą savo *malonių pasauliui dalytoju!* Būdamas žemišku kunigaikščiu, Aloyzas dalindavo žmonėms laikinas gerybes. Tapęs gi Dangiškojo Tėvo Sūnumi, šv. Aloyzas gausia sauja sėja vargstantiems žmoneliams Dievo pavedamas malones ir skleidžia į visą pasaulį Dieviškojo gerumo ir gailestingumo spindulius. Savo skaisčiausią ranką šv. Aloyzas tiesia skurdo, nusidėjimų varginamiems, šio gyvenimo pažemiuose gyvenantiems ir dalina visiems palaimą,

kuri visus nušviečia, nuvalo, išteisina, atgaivina ir paguodžia. Po šv. Aloyzo sparnais glaudžias visos tautos ir visi karaliai (Ps. 35, 8).

3. Dievo ir žmonių numylėtinis.

Trys priežastys ragina tikinčiuosius garbinti šventuosius. Pirmoji ir svarbiausioji priežastis yra *Dievo Dvasia*, kuri visus žmones ragina šovinti pasaulio Sutvertoją. Ji veikia mus nejuntant, žadindama mus šauktis šventųjų užtarimo. Dievas padaro žmonėms šventųjų vardu stebuklus ir tuo pačiu apreiška savo neapsakomą galingumą ir gerumą. Antroji priežastis yra *patys tikintieji*, kurie, jausdamies iš savęs silpni ir bejėgiai ką nors Dangaus vertą padaryti, ieško pagalbos tuose, kurie jau perėjo šią ašarų pakalnę ir džiaugiasi amžino ramumo karalystėje. Trečioji priešastis yra *Šv. Tėvas*, kurs ištiria stebuklų tikrumą ir paduoda tikintiems tikrųjų stebuklų sąrašą. Sv. Tėvas paskirsto šventųjų garbei dienas, kad visi žmonės lengvai galėtų pasimelsti prie Dangaus gyvent jų, nesutrukdomi savo kasdieniuose darbuose.

Ta garbė, kokia buvo rodoma šv. Aloyzui per jo laidotuves, buvo tik mažas pranašas jo būsiančios šlovės. Tuojau Aloyzui mirus visame krašte prasidėjo jo intencija laikomos šv. Mišios, kaipo padėka Dievui už Jo suteiktas tam jaunikaičiui, o tuo pačiu ir visai jo tėvynei, malones. Visos žmonių kalbos ir mintys tesisukė apie šv. Aloyzą. Kelias dienas plaukė žmonių minios į Aloyzo mirties vieta, norėdamos iš šventojo palaikų ko nors gauti. O ant jo kapo dieną ir naktį budėjo draugai ir pažįstami ir dėjo ant jo vainikus ir gėles. Aloyzo motina nespėjo skaityti laiškų, kuriuos jai siuntė iš visų kraštų, išreikšdami jai pagarbą, kad išauklėjo Dangui šventąjį, o žmonijai užtarytoją pas Dievą.

Didžiausią pagarbą šv. Aloyzo palaikoms rodė *kardinolas Baromiejus*. Jis dažnai lankydavo šv. Aloyzo kapą, bučiuodavo jį ir nueidamas kartodavo: „Šventasis šventasis!“ Šv. Aloyzo palaikų gabalėlį Baromiejus klūpėdamas priėmė. Jausdamas artimą mirties valandą, Baromiejus su lazdomis ir tarnų vedamas aplankė šv. Aloyzo kapą ir nueidamas sušuko: „O, šventasis Aloyze, melskis už mane!“ Po kelių dienų ir mirė.

Kitas šv. Aloyzo didis garbintojas buvo jo paskutinysis dvasiškasis tėvas *Belarminas*. Jis visuose Bažnyčios mokytojų susirinkimuose aiškindavo šv. Aloyzo šventumą, dorybes ir gyvenimo gražumą. Laiške į tėvą vienuolį Kepari Belarminas priveda penkias priežastis, dėliai kurių Dievas taip numylėjo Alo-

yzą. Pirmoji priežastis esanti ta, kad Aloyzas buvo laisvas nuo nusidėjimų, antroji, kad Aloyzas nuo septintų metų pradėjo kovoti su piktu; trečioji, kad Aloyzas sugebėjo išvengti progų nusidėti; ketvirtoji, kad jis niekuomet neišsiblaškydavo maldos metu; pagaliau penktoji, kad Aloyzas uoliai lavinosi nuolankume, klusnume, nusimarinime, susilaikyme, išmintingume, pamalduma, skaistume ir nuostabiu būdu įgijo tas dorybes. Baigdamas laišką, Belarminas sako, jog jis nė kiek neabejojąs apie Aloyzo gyvenimą Danguje.

Belarminas garbino šv. Aloyzą ne vien žodžiais, bet ir darbais. Kiekvienais metais, sulaukęs šv. Aloyzo mirimo dienos, jis eidavo prie šventojo kapo ir į jo kambarį ir tenai ištisomis valandomis melsdavosi, dvasiškus apmąstymus atlikdavo. Jis gavo leidimą pertaisyti Aloyzo kambarėlį gražia koplytėle, kur paskui kasdieną atlikdavo šv. Mišių auką. Mirdamas Belarminas prašė palaidoti jį prie šv. Aloyzo kojų, jeigu sutiksią su tuo prašymu jo vyresnieji broliai. Bet jo vyresnieji su tuo nesutiko ir jo, kaipo palaiminto vyro, palaikas liepė sudėti šv. Ignoto karstan. Taigi ir didžiausi Bažnyčios kunigaikščiai garbino šventąjį jaunikaitį. Ir kas Viešpaties draugo negerbs?!

Kai šv. Aloyzas pradėjo žmonėms rodyti stebuklus, jo garbė ir šlovė pasklido po visą katalikiškąjį pasaulį. Leidžiant bažnytinei vyresnybei, statyta šv. Aloyzo vardu bažnyčios, koplyčios, taisyta brangūs jo paveikslai, prie kurių tūkstančiai žmonių meldėsi, šaukėsi šventojo jaunikaičio užtarimo ir apturėdavo pagalbą reikaluose. Iš visų kraštų plaukė tikintieji į šv. Aloyzo daromų stebuklų vietas ir, įsitikinę apie jų tikrumą, pradėjo reikalauti, kad Bažnyčios vyresnybė pripažintų Aloyzą šventuoju. 1605 metais šv. Tėvas Paulius V paskyrė tam tikrą komisiją tyrinėti Aloyzo gyvenimui ir stebuklams. Prie kitų Bažnyčios Valdytojų buvo paskirta *šv. Aloyzo šventės*, kuriomis Jėzaus Draugijoje laikyta tam tikros šv. Aloyzo garbei pamaldos. Daugelis garsių Bažnyčios mokytojų buvo uoliausi šv. Aloyzo garbintojai. Net ir šv. Tėvų dauguma ypatingu būdu garbindavo tą šventąjį jaunikaitį, kurs, nors trumpai gyveno, bet šventumu aukštai pakilo.

Bendrai imant, galima pastebėti šv. Aloyzo garbinime kelias ypatingas žymes. Pirmoji žymė yra ta, kad neapsakomai *anksti* pradėta Aloyzą garbinti kaipo šventąjį. Praėjo keturiolika metų nuo Aloyzo mirties, o jo paveikslas jau buvo ant altorių. Antroji žymė Aloyzo garbinimo yra nepaprastai *greitas* išsiplėtojimas jo garbės ir šlovės. Šv. Tėvas Klemensas XI sako, kad jokio šventojo žmones taip greit nepamilę, kaip šv. Aloyzą. Netrukus po jo mirties atsirado šimtai ir tūkstančiai jo vardu

pastatytų koplyčių, taip bažnyčiose, taip ir karalių, kunigaikščių, kardinolų rūmuose. Trečioji žymė šv. Aloyzo garbinimo yra *didelis* jo gyvenimu susidomėjimas. Ir mokslinčiai ir prasčiokėliai mielai skaitė šv. Aloyzo gyvenimo aprašymus. O tokių šv. Aloyzo gyvenimo aprašymų yra daug išleista katalikų pasaulyje visokiomis kalbomis.

Dar viena žymė reikia pastebėti, tai nepaprastai iškilmingas šv. Aloyzo šventės apvaikščiojimas. Ypač Romoje gražiai apvaikščiojama ta diena, t. y. *birželio 21.* Ta diena yra gražiausia ir maloniausia Romos gyventojams. Nuo pat ankstybo ryto šv. Aloyzo koplyčias pripildo maldininkai, kurių tarpe matai kardinolus, vyskupus, kunigus ir kitokius žmones. Vienas iš kardinolų tą dieną dalina šimtams moksleivių ir studentų šv. Komuniją. Bažnyčios pasipuošia žalumynais ir gėlėmis. Apie 8 val. ryto daroma iškilminga eisena, kuri baigiama švento Stepono bažnyčioje, giedant *Te Deum.* Reikia pačiam dalyvauti šv. Aloyzo šventės iškilmėse, sako vienas rašytojas, kad įsitikintum, kokios įtakos ir šiandieną šv. Aloyzas tebedaro į tikintįjį jaunimą ir suaugusius žmones. Tai yra lelijų skanusis, kvapsnys kurs šimtmečius gaivina doroje ir dvasios kilnume. Ak, kaip šventai išsipildė tie žodžiai, kurie buvo pasakyti mažąjį Aloyziuką krikštijant: „Tebūnie jis laimingas ir, Dievo ir žmonių numylėtas, amžiams tegyvena!“

4. Šv. Aloyzo būdas.

Žmogaus būdas yra tos ypatingos jo išvidinės ir išorinės žymės, kurios jį skiria nuo kitų į jį panašių žmonių.

Apie šv. Aloyzo *išorinę išvaizdą* jam skaitėme aukščiau. Tai buvo nepaprastai kuklus, tykus, mandagus ir malonus jaunikaitis. Ūgio jis buvo vidutinio. Nosis ilgoka ir truputį palenkta. Veidas išbalęs, bet skaistus ir nekaltybe spindįs. Vaikščiodavo galvą ir akis žemyn palenkęs.

Dvasios jėgos šv. Aloyzo buvo nepaprastos. Jis buvo šviesaus ir aštraus proto, kurs ypač pasireiškė jo moksluose. Ypatingu būdu jis mylėdavo didįjį mokslinčių šv. Tomą Akvinietį. Priešingai tų laikų dvasiai: gyvumui, iškilmingumui, papročių nepaprastumui, — šv. Aloyzas buvo neapsakomai romus, tykus nuolankus, primindamas šv. Ignoto paprastumą. Jo laiškai labai kukliai parašyta: juose pasakoma tik tai, ko pasakyti norima; be jokių vaizduotės padarų ir papuošalų. Ir savo dvašiškus raštus šv. Aloyzas rašė trumpai, aiškiai ir paprastai. Savo tvirtinimus jis remia Šv. Rašto ir Bažnyčios Tėvų posakiais. Šv. Raštas ir šventųjų vyrų raštai būdavo mylimieji šv. Aloyzo skaitymai.

Savo prigimtimi šv. Aloyzas buvo labai jautrus, gyvas ir karingas, tai matėme aukščiau, kur buvo rašyta apie šv. Aloyzo vaikystės dienas. Bet vėliau, supratęs žemiškųjų miklumų tuštybę, ir įsitikinęs, jog galutinis *žmogaus tikslas yra susijungti su Dievu*, šv. Aloyzas užsidarė savyje ir nugalėjo savo paviršutiniškumą. Netrukus tapo dvasios galiūnu ir stebino visus savo dorybėmis. Ką tik darydavo ar kalbėdavo, visuomet klausdavo save: „Kas iš to bus amžinasčiai?“ Paprastai amžinasties vardas mus gąsdina. Šv. Aloyzui gi buvo mylimiausis žodis. Amžinastimi jis suprasdavo patį Dievą. Juk Dievas Aloyzą išsirinko savo numylėtiniu ir draugu, kurio širdin iš pat mažens įdiegė diegus meilės to viso, kas šventa, dieviška.

Dieviškasis gražumas ir dieviškoji Didenybė šv. Aloyzui tapo viskuo. Mintis apie Dangų jį neapsakomai džiugindavo. Ir pasaulį jis mylėdavo, bet tiek, kiek šis pasaulis atvaizduoja dieviškos Didenybės gražumą ir gerumą. Didžiausia šv. Aloyzo laimė ir garbė buvo Dievą mylėti, Jam ištikimai tarnauti; o didžiausis skausmas ir nuliūdimas — nors mažiausį prasikaltimą padaryti. Matydamas, kaip pasaulis užmiršta gerąjį Dangaus Tėvą, šv. Aloyzas stengdavosi už visus atgailoti. Visas jo gyvenimas buvo pildymas šių gražių Psalmisto žodžių: „Nes kasgi man yra danguje? ir kogi aš trokštu ant žemės be tavęs? Nors alptų mano kūnas ir mano širdis, mano širdies Dievas ir mano dalis yra Dievas per amžius“ (Psalm. 72, 25-26).

Šv. Aloyzas ne tik Dievą karštai mylėdavo, bet ir žmonių neužmiršdavo. Juk kas myli Dievą, negi neapkęs Dievo paveikslo ir panašumo! Tikroji meilė yra vidujinė, nuoširdi, ne savimylė ir aukų nešykštaujanti. Šv. Aloyzas buvo tobuliausios *meilės vyras*. Jis mielai nusilenkdavo artimui, taip kad dažnai net pats sunkiai nukentėdavo. Niekas šv. Aloyzo tiek nedžiugindavo, kaip proga patarnauti draugams, vargšams, ligoniams. Jis būdavo pasirengęs tiesiog mirti už artimą. Už tą neapsakomą šv. Alozo meilę Dievas ir žmonės padarė jį savo numylėtiniu. Juk tik stebėtis reikia, kaip anksti po šv. Aloyzo mirties žmonės pradėjo jį garbinti! Taip, *meilės vaisius yra meilė*. Šv. Aloyzo gyvenimas yra gražiausis atsakymas į šiuos Išganytojo žodžius: Mylėk Viešpatį, tavo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visa savo dvasia. Tai yra didžiausis ir svarbiausis įsakymas. Antrasis įsakymas yra šis: Mylėk artimą kaipo pats save. Šiuose dviejuose įsakymuose yra visas įstatymas ir pranašai. Tai yra visas turinys šv. Aloyzo gyvenimo. Ak, stenkimės, kad nors dalimi galėtumėm pildyti šiuos Išganytojo žodžius! Tik norėkime ir ryžkimės, o šv. Aloyzas padės mūsų pasiryžimuose. Norinčių ir Dievo bijančių bei mylinčių yra Dangaus Karalystė...

5. Jaunystės garbingumas.

Šv. Aloyzo gyvenimo dorybės tinka pavyzdžiu jaunystei, aukštesniesiems luomams ir vienuoliams. Nors ir trumpas šv. Aloyzo gyvenimas, tikriau sakant, tik prisirengimas gyveniman, bet gi turtingas gerais darbais. Ypač jaunimui šv. Aloyzas paliko gerą pavyzdį, kaip reikia tikrai krikščioniškai gyventi. Ne veltui šv. Aloyzas išrinktas *jaunimo globėju*, patronu. Dvi priežastys paragino jaunimą išsirinkti šv. Aloyzą savo globėju, išorinė ir vidujinė.

Pirmiausia, pati Katalikų Bažnyčia paskyrė šv. Aloyzą jaunimo globėju. Šv. Tėvas Benediktas XIII, išklausydamas Jėzaus Draugijos prašymo, 1725 metais birželio m. 22 dieną apskelbė šv. Aloyzą *krikščioniškojo jaunimo, kriščioniškųjų mokyklų ir universitetų globėju, patronu.*

Tas paskyrimas atatiko ir šv. Aloyzo širdies troškimus ir jo palinkimus. Juk šv. Aloyzas buvo visa siela pasišventęs jaunimui. Tik tai, kad Jėzaus Draugija pirmuoju uždaviniu turi jaunimo auklėjimą, nuvedė šv. Aolyzą jėzuitų vienuolynan. Būdamas Romoje, šv. Aloyzas daugiausia laiko praleisdavo mokydamas jaunimą. Vaikų auklėjimui ir jaunimo mokymui, lavinimui šv. Aloyzas pašvęsdavo visas savo kūno spėkas ir dvasios jėgas.

Ir pati išorinė išvaizda ir pats gyvenimo būdas skyrė šv. Aloyzą jaunimo globėju. Juk šv. Aloyzo amžius neperėjo jaunystės ribų. Visą laiką praleido jaunimo tarpe ir gyvendamas pas tėvus, ir paskui auklėjimo įstaigose. Jo mintys yra jauno mintys; jo darbai yra jaunikaičio darbai.

Užtat ir šv. Aloyzo gyvenimas yra gražiausis ir tobuliausis jaunimui pavyzdys. Jis tobulai atliko jaunystės pareigas ir pasiekė jauno žmogaus tikslą, kuriuo yra *prisirengimas gyveniman* ir tobulas išsirinkimas pašaukimo. Ar čia šv. Aloyzas nerodo gražiausio pavyzdžio?!...

Savo trumpą gyvenimą šv. Aloyzas puošė trimis dorybėmis. Pirmoji jo dorybė yra *pamaldumas*. Pamaldumas yra pirmoji priedermė Dievui ir yra pamatas visų laikinų ir amžinų gerybių. Tik Dievuje yra pašaukimas ir žmogaus išgalės. Be tikybos gyvenimas yra niekais praleistas. Šv. Aloyzas gerai tai suprato ir stengėsi būti pamaldžiu, tikru maldos ir apmąstymų vaiku. Jis ilgai ir karštai melsdavosi ir visą savo laimę matydavo Dievo garbėje. Niekas šv. Aloyzo tiek nekankindavo, kaip Dievo užmiršimas ir Jo rūstinimas.

Antroji dorybė, kuri puošė šv. Aloyzo gyvenimą, buvo jo grynų *gryniausi širdis* ir skaisčiausi siela. Šiuo atžvilgiu šv. Aloyzas buvo nepaprastai romus, bet sykiu ir didvyriškas kar-

žygis, kur reikdavo kovoti su skaistybės pavojais. Kas svarbiausia, kad jis skaistybę išlaikė tarp didžiausių gyvenimo prabangų. Nuo šalume būti skaisčiam dar ne tiek sunku. Bet gyvenant karališkuose rūmuose, draugaujant su pasauliniu jaunimu, tikrai reikia karžygio ir kilnadvasio žmogaus, kad išliktų nesuteptas visokiose linksmybėse.

Pagaliau trečias žiedas šv. Aloyzo gyvenime buvo neapsakomas jo *darbštumas*. Šv. Tėvas Benediktas viename savo laiške ypatingo dėmesio kreipia į tą šv. Aloyzo dorybę ir ragina jaunimą pamilti darbštumą. Nors šv. Aloyzas buvo aukštos kunigaikščių giminės, bet jis mielai darbuodavosi ir paprasčiausio juodarankio darbininko vietoje. Jis gerai suprato, kad ne tiek darbo nepaprastumas duoda žmogui garbės ir nuopelnų, kiek sąžiningas darbo atlikimas. Kad ir ne daug, bet gerai reikia daryti, tai visų kilniadvasių asmenų obalsis. Ir mums reiktų giliai suprasti persiimti tą mintį. Ieškojimas geresnių, lengvesnių darbų dar mums laimės nesuteiks, jeigu mes jų ištikimai ir sąžiningai neatliksim. *Ką tik dirbame, gerai padarykime.* Tik tada Dievas laimins mūsų triusą.

Nereikia manyti, kad šv. Aloyzas tas dorybes visiškai lengvai įgijo. Oi, ne! Šv. Aloyzas kovojo sunkią kovą ir daug daug vargų iškentėjo, kol pasiekė dorybių viršūnę. Jis kovojo ilgai ir ištvermingai ir tik po sunkių darbų pasiekė šventąjį miestą. Taigi visais atžvilgiais šv. Aloyzas yra tikras jaunimo globėjas.

Krikščioniškasis jaunimas pamatė šv. Aloyze savo geriausį draugą ir globėją, užtat nuo pirmos dienos šv. Aloyzo šventės įvedimo lig pat šiai dienai skamba katalikiškojo jaunimo padangėje šv. Aloyzo garbės giesmės. Ir Lietuvos Katalikiškasis Jaunimas — *pavasarininkai* — išsirinko šv. Aloyzą savo Globėju ir kasmet iškilmingai švenčia jo šventę. Duok, Dieve, kad šis veikalėlis dar labiau paragintų Lietuvos katalikiškąjį jaunimą laikytis šv. Aloyzo gyvenimo! Kas šv. Aloyzo pavyzdžiu seka, tas gali būti tikras, kad jis nesuklys šiame klaidžiame pasaulyje; šv. Aloyzo pavyzdyje glūdi Dievo pagalba.

Už tai, kad šv. Aloyzas išsižadėjo čia ant žemės mažos kunigaikštystės ir garbės, Dievas jį išaukštino ir padarė jį valdovu plataus pasaulio. Vietoje mažo skaičiaus valdinių, kuriuos jis apleido, įstodamas vienuolynan, jam suteikta valdžia viso pasaulio jaunimo. *Jaunimas — tai šv. Aloyzo Karalystė*, kurioje jis mielai karaliauja, sergsti ir reikalaujantiems pagalbos teikia.

6. Kunigaikščių veidrodis.

Šv. Aloyzas buvo ne tik iš kraujo kunigaikštis, bet dar daugiau savo kilnia dvasia ir dorybėmis. Pirmoji kilnumo žymė buvo ta, kad šv. Aloyzas lengvai išsižadėjo pasaulio ir visu žemiškų puikumų ir garbės. Ir tai jis padarė ne by kaip, bet tikrai supratęs, ką darąs.

Juk ir pasauliniai luomai ir visokie žmonių amatai yra Dievo valioje; taigi jie negali būti be jokios vertės ir nuopelnų. Bet kartu jie nėra visiems būtini ir ne visumet visus laimingus daro. Tikrai suprastas pasaulio išsižadėjimas yra apleidime nebūtinų dalykų ir išsirinkime būtinai reikalingų žmogaus išganimui dorybių. Tai pasiekiame išmintingai tikėjimo ir proto šviesoje svarstant žemiškus dalykus. *Žemiški daiktai tėra priemonė pasiekti tikslui.* Užtat žemiški daiktai turi būt palenkti dvasios reikalams. Jeigu kas aukštame pašaukime mato visą gyvenimo tikslą, tas nėra aukštas žmogus, bet tik aukšto luomo vergas, žmogus, be tikros dvasios laisvės ir išminties. Tokiame žmoguje ne dvasia viešpatauja, bet kūnas. O juk gerai žinome, kad kūniški sutvėrimai nesupranta dangiškų dalykų.

Šv. Aloyzas buvo išmintingas; žemiškus dalykus jis tikrai įvertindavo. Žemišką garbę jis laikydavo menkniekiu. Jo akyse stovėjo didesnis, gražesnis ir kilnesnis pasaulis, būtent, *Dievo Karalystė,* kurios valdiniu ir piliečiu būti buvo didžiausis jo troškimas. Kad pasiektų tą amžinos karalystės pilietybę, šv. Aloyzas išsižadėjo laikinos garbės ir išsirinko nuolankumą ir neturtą, kurie veda į Dangaus Karalystę. Visa, kas žemiška ir laikina, jam buvo ne miela. Iš tikrųjų, argi ne išmintingai elgiasi su žemiškais dalykais tas, kurs jų išsižadėdamas nusipelno Dangų?! Ir kas vardan Kristaus išsižada savo aukšto vardo, tas tikrai yra kilnios dvasios žmogus, tas teisingai vadinama aukštu kunigaikščiu; nes būti *Dievo Sūnaus* draugu ir pasekėju yra aukščiausis pašaukimas. Juk prieš tokį lenkiasi kiekvienas žemiškas karalius, kunigaikštis ir ponas. Laimingas jaunikaitis! Trumpai gyveno, bet jo vardas amžiams pasiliko žinomas ir brangus. Jo visa garsioji giminė išnyko, gražiausi rūmai sugriuvo, pilys susilygino su žeme. Bet Aloyzo vardas išliko skaistus ir brangus viso pasaulio katalikų akyse. Jeigu jis nebūtų paklausęs Dievo balso, jo vardą terastumėm nebent senuose Italijos miestų ir pilių raštuose.

Antroji šv. Aloyzo kilnumo žymė yra jo neapsakoma Dievo baimė, kurią taip dažnai užmiršta aukštų luomų žmonės. Ne, vyručiai, joks pašaukimas ir luomas nepaliuosuoja žmogaus nuo *Dievo baimės* ir Jam ištikimybės. Priešingai. Kas daugiau

apturi, tas yra labiau surištas Dievui už tas dovanas atidėkoti meile ir ištikimybe. Visų karalių karalius yra Dievas, prieš kurį turi lenktis visi žemiški valdovai ir kunigaikščiai, jeigu nori būti iš tikrųjų kilniais žmonėmis. Tik ištikimas ir laisvas Dievui tarnavimas daro žmogų tikrai kilnų. Užtat aukštai pastatytas asmuo negali nieko gražesnio padaryti, kaip ištikimai ir nuolankiai Dievui tarnauti. Kas Dievą myli, negali ir artimo negerbti.

Šiuo atžvilgiu šv. Aloyzas paliko gražiausį pavyzdį savo luomo bendrams. Jis Dievui ištikimai tarnavo ne vien savo kambarėlyje, bet stengdavosi ir viešai, plataus pasaulio akyse rodyti savo prisirišimą prie Dievo. Šv. Aloyzas nebijodavo „pamaldaus žmogaus“ vardo, kaip dažnai mes to vardo bijome. Jis daugiau bijodavo Dievo, negu žmonių, kaip ragina mus daryti Šv. Raštas. Šv. Aloyzas kas šventa dienelė mielai lankydavo bažnyčią ir viešai priimdavo Švneč. Sakramentą; bažnyčioje jis nesinaudodavo minkštomis sėdynėmis, bet visuomet klūpėdavo ant kietų grindų, tarsi, norėdamas sugėdint tuos lepšiadūšius, kurie bažnyčioje šaudo kiškius, klūpėdami ant vieno kelio. Didžiausia šv. Aloyzo paguoda būdavo *tarnavimas šv. Mišiose* ir mokymas vaikelių Kristaus mokslo. Šv. Aloyzas nepakęsdavo jokio Dievo įžeidimo ir drąsiai tuos nusidėjimus prikaišiodavo ne tik svetimiems, bet ir savo šeimyniškiems ir giminėms. Ne retai jis aštrokai įspėdavo niekus betauškiančius savo brolius ir seseris.

Taigi šv. Aloyzas buvo tikras Dievo tarnas, visur ir visuomet tesirūpinąs Dievo garbe ir šlove. Jis kalbėdavo tik apie Dievą ir dieviškus dalykus. Užtat Dievas taip jį išaukštino, jog visi Europos didžiūnai stengėsi kaip nors susigiminiuoti su šv. Aloyzo ainiais Gonzagais. Šv. Aloyzo gyvenimas parodė, jog *Dievui tarnauti reiškia karaliauti*, ir jog tas, kas Dievą garbina ir šlovina, lieka paties Dievo išaukštintas. Ar rasi čia žemėj tokį karalių, kurs šitaip išaukštintų paprastą žmogelį?! Kaip tad teisingai parašyta: „Gerai, gerasis ir ištikimasis tarne; kadangi tu buvai ištikimas ant nedaug, aš tave pastatysiu ant daug; įeik į savo Viešpaties džiaugsmą!“ (Mat. 25, 23).

Trečioji kilnių žmonių ypatybė yrauolus bendradarbiavimas pasaulio laimei ir išganymui. Dievas geras; jis siunčia pasaulin kilnų žmonių, kurie savo galingumu neša žmonijai laimės. Tokių kilniadvasių Dievo tarnų eilėse stovi ir tie aukštieji valdovai ir kunigaikščiai, kurie turtus valdo ne lėbavimui, bet šelpimui vargstančiųjų sluogsnių, ir kurie savo galybę vartoja ne priespaudai silpniesiems, bet jų užtarimui prieš kietaširdžius. *Viešpatauti krikščioniška prasme yra tarnauti* (Mat. 20, 25). Viešpatauti reiškia vesti žmoniją prie tikslo, prisidedant prie žmonijos, Bažnyčios ir valstybės laiminimo.

Taip šv. Aloyzas manė, taip visiems sakė, taip ir pats darė, duodamas aukštiesiems luomams gražiausią pavyzdį. Juk gerai prisimename iš aukščiau perskaitytų skirsnelių, kad šv. Aloyzas taip vargingą gyvenimą vedė, jog ir neturtingiausis elgeta nebūtų sutikęs jo vietą užimti; tačiau šv. Aloyzas nuolat dalindavo vargšams išmaldas. Ir tuo savo neturto pamilimu, maldos pamėgimu šv. Aloyzas užkrėsdavo tiesiog šimtus ir tūkstančius turtingų žmonių. Tai buvo anų laikų sumedžiagėjusios *žmonijos gelbėtojas* ir statytojas. Tai jis pajuto savyje iš pat mažens ir svajodavo, kad tik greičiau taptų didžiausiu atgailotoju už žmonių nedorybes.

Rinkdamasis pašaukimą, šv. Aloyzas ieškojo tokios draugijos, kuri daugiausia rūpintųsi žmonių išganymu ir Bažnyčios gerove. Tokią draugiją jis surado jėzuituose. Šv. Aloyzas troško būti visų tarnu, jis norėjo *viskuo tapti, kad viską pelnytų*, kaip šv. Paulius apaštalas apie save sako.

Ak, kaip gera pasaulyje būtų, kad visi aukštieji luomai gyventų šv. Aloyzo mintimis! Tai yra, kad visi aukščiau stovintieji asmenys nuolat mąstytų, jog jie pastatyti tarnauti žemesniesiems luomams, o ne jiems skriausti ar išnaudoti. To jie gali geriausiai pasimokyti šv. Aloyzo gyvenimą skaitydami, jame kiekvienas iš mūsų pamatys, kaip reikia tikrai čia žemėje gyventi. O gyventi nereiškia ramybėje ir patogumuose leisti amžiaus dienas ir metus. Ne, gyvenimas yra pastanga, kūryba, darbavimasis. Darbuotis gi ir triusti reikia ištikimai platinti ir didinti Dievo garbę ir uoliai prakaituoti žmonijos laimei ir išganymui. *Tavo veido prakaite valgysi duoną*, tai tikras gyvenimo aptarimas.

7. Žemčiūgų mylėtojas.

Šv. Aloyzas yra gražiausis pavyzdys ne tik jaunimui ir aukštesniesiems luomams, bet ir vienuoliams. Jis buvo tobuliausis ir švenčiausis vienuolis, kurio užsilaikymas traukė visų atidą į tą šventąjį jaunuolį. Trejopu atžvilgiu šv. Aloyzas yra geriausis pavyzdys vienuoliams.

Pirmiausiai jis *mylėjo savo pašaukimą*. Be nuoširdaus pamilimo savo pašaukimo negalima nei juomi gėrėtis, nei jame sutinkamas sunkenybes nugalėti, nei ką nors svarbaus jame nuveikti. Kas nori tikrą pažangą savo gyvenime padaryti, tas privalo giliai persiimti savo pašaukimo svarbumu, gražumu ir savo tikslui pasiekti neprivalo bijoti kad ir sunkokų aukų.

Sv. Aloyzas mylėjo vienuolišką gyvenimą ir už viską labiau jį brangino. Dar visai mažas būdamas, o jau mielai drau-

gaudavo su vienuoliais. Jis išsižadėdavo visokių linksmybių ir prabangų, kad tik jį leistų vienuolių tarpan. Paūgėjęs ir subrendęs šv. Aloyzas išsirinko vienuolio pašaukimą ir dar pasaulyje būdamas tikrai vienuoliškai gyveno. O kiek vargo jis turėjo, kol nugalėjo tėvo užsispyrimą neleisti pirmgimio sūnaus vienuolynan! Tačiau viską pasiekė, ko jo širdis iš mažens taip troško. Įstojęs Jėzaus Draugijon, pasijuto tikrąją laimę suradęs nes jo kilnioji dvasia nerado ramybės pasaulio tuštybių platybėse. Kaip prie uolos prirakintas aras, šv. Aloyzo dvasia mėtėsi, kankinosi tarp žemiškų linksmybių, kol pagaliau nutraukė tą negailestingąją grandinę—tėvo užsispyrimą—ir laimingai nuskrido šventajin miestan. Savo tikslo pamylimas visas kliūtis nugali.

Antroji šv. Aloyzo vienuoliško gyvenimo žymė yra jo uolus *pildymas visų įsakymų*, kurie vienuolius veda prie jų tikslo, t. y. gyvenimo tobulumo. Jo ištikimas kad ir mažiausių pareigų ėjimas stebindavo visus vienuolius ir šiaipjau žmones, kurie matydavo šventojo jaunikaičio darbus. Tobulumo viršūnę šv. Aloyzas pasiekė ypač dviejose dorybėse besilavindamas, būtent, marindamasis ir melsdamasis.

Nusimarinimas yra ta nuostabioji dvasios jėga, kuria mes lengvai nugalime visas gyvenimo sunkenybes ir išvengiame nusidėjimų pavojaus. Paprastai jis reikalauja daug triuso ir spėkų įtempimo, užtat nusimarinimą ir vadinamo nusigalėjimu, išsižadėjimu. Mūsų kūnas palinkęs prie visokių blogybių, kas ir gimdo visas sunkenybes dvasios tobulinime. *Dvasia nori kilti aukštyn, kūnas ją traukia žemyn*, Ir nors kažin kaip kovotumei su kūno palinkimais, vargu liktumei nugalėtoju, jeigu nesulauktumei dieviškos pagalbos. Ot, malda, sujungta su mūsų triusu, ir duoda mūsų dvasiai nesulaužomos galios kilti aukštyn prie galutiniojo mūsų tikslo, prie paties Dangiškojo Tėvo. Taigi dabar suprantama, delko šv. Aloyzas taip aštriai marindavosi. Jis nuslopino savo bloguosius palinkimus ir lengvai ir laisvai nuolat bendraudavo su Dievu. Tik nusimariną žmonės gali pasiekti ramybę Dievuje.

Jeigu nusimarinimas paliuosuoja žmogų nuo žemiškų dalykų, tai malda sujungia tokio žmogaus sielą su Dievu. Šv. Aloyzas buvo giliai įsitikinęs maldos gražume. Jis gerai suprato, kad nieko gražesnio negali žmogus pasiekti, kaip susijungimą su Dievu. Toliau šv. Aloyzas žinojo, kad malda yra pirmiausia žmogaus pareiga Dievui, kaipo visako Davėjui ir Viešpačiui. Pagaliau jis buvo giliai įsitikinęs maldos reikalingume ir gerai žinojo, kad tik per maldą žmogus apturi visokių Dievo malonių ir kad tik maldų galia žmonija apturi išganymą. Jis tiesiog dre-

bėdavo iš baimės, kad kas ir valandėlę neatitrauktų jį nuo maldos. Mat, nebuvo tos valandos, kurią šv. Aloyzas nebūtų nebendravęs su Dievu: jei galėdavo, balsu melsdavosi ar mąstydavo; o darbuodamasis mintimis su Dievu draugaudavo. Taigi šv. Aloyzo pavyzdys sugėdina mūsų išsikalbinėjimus, būk, darbuojantis negalima išsilaikyti dvasios susitelkime. Ogi šv. Paulius apaštalas, ar gi jis būtų tik pasityčiodamas pasakęs: *ar valgote, ar geriate, ar ką kita darote, viską didesnei Dievo garbei darykite.* Ne, šv. Aloyzo pavyzdys rodo, kad mūsų darbai privalo būti jungiami su dieviškomis mintimis. Tik tie darbai atneš mums amžinai nevystančių vaisių, kurie bus daromi aukštesniais tikslais ir atžvilgiais.

Šventasis — tai yra didžiausia Dievo dovana kraštui. Šventasis — tai geriausis veidrodis Dievo išminties, Jo ištikimybės, Jo gailestingumo, Jo didybės ir galybės. *Šventasis — tai visiškas Dievo atvaizdas.* Šventasis yra kartu ir geriausis paliudymas tai draugijai, kuriai jis čia ant žemės gyvendamas priklausė; nes tai liudyja, jog ta įstaiga yra Dievui meili ir maloni. Šventojo pavyzdys, nuopelnai ir užtarimas duoda draugijai bendrumo ir noro veikti, darbuotis; nes tuomet žinoma, jog tas darbas atneš gausių vaisių visai Bažnyčiai ir žmonijai.

Taigi šv. Aloyzas yra gražiausis vienuoliams pavyzdys, užtarytojas ir padėjėjas. Jis mielai padeda kievienam kilnios dvasios jaunuoliui ar jaunuolei, kurie šaukiasi jo užtarimo, pradėję abejoti apie savo pašaukimą. Tik labiau pamilkime šv. Aloyzą, o lengviau ir teisingiau išsirinksime gyvenimo kelią. Jis mielai padeda ir tam, kurs jau eina išsirinktuoju gyvenimo keliu, bet dažnai suklumpa, sutikęs erškėčių užtvaras. Ir toksai tesišaukia šv. Aloyzo pagalbos; jis mielai ir tokį pas Dievą užtars.

8. Užbaiga.

Perskaitę visą šv. Aloyzo gyvenimą, truputį stabtelėkime ir trumpai pabrėžkime jo gyvenimo žymesnius bruožus.

Primiausia *Aloyzas yra šventas.* Jo gyvenimas geriausiai atvaizduoja šventumo esmę, gyvenimo galią, darbus ir jų atlyginimą.

Šventumo esmė yra buvimas pašvenčiančioje Dievo malonėje, kuri žmogui teikia antprigimtų gėrybių ir jį daro Dievo vaiku, Dangaus paveldėtoju. Brangiausias davanas šv. Aloyzas gavo krikšto metu, tapdamas kilnumo, gražumo ir turtingumo vaiku. Tas savo dovanas jis ištikimai išsergėjo pabėgimu iš pasaulio ir uoliu jausmų valdymu. Dar daugiau, jis savo sielos skaistumą palaikydavo nuolatine malda, dažnu Šventų Sakra-

mentų priėmimu, kurie yra geriausia priemonė gyventi pašvenčiamoje Dievo malonėje. Šventas Aloyzas ypatingai mylėjo Švenč. Sakramentą, kurs yra tikrasis gyvenimo Sakramentas ir antprigimtas sielos maistas.

Toliau šventas yra tas, kurs turi *antprigimtų dorybių*. Jos yra pradžia atprigimto gyvenimo jau čia ant žemės. Kaip negali būti ugnies, kuri neišduotų šilumos; kaip nėra tokios šviesos, kuri neišsklaidytų tamsybių, — taip nėra tikro antprigimto gyvenimo, tikros meilės be dorybių ir gerų darbų gyvenimo. Šventieji — tai kilniausios ir didžiausios dorybės. Ir iš tikrųjų šv. Aloyzas yra nuostabių dorybių kvietkelis. Jo gyvenimą puošia ir skaisčiausia nekaltybė, ir aštriausia atgaila, ir griežčiausis pasaulio išsižadėjimas, ir didžiausis nusižeminimas su pamaldumu, ir nenugalimas dvasios tamprumas, ir didvyriška Dievo ir žmonių meilė. Nuo pirmojo šv. Aloyzo proto subrendimo pasireiškimo jo gyvenimas yra viena didžiausia dorybė.

Šventumo užmokesnį gauna ir pats šventasis, tapdamas Dievo vaiku, ir visi tikintieji, kurie šaukiasi šventųjų užtarimo. Šv. Aloyzas už gražų gyvenimą gėrisi Dangaus gražybėmis, o kartu teikia savo užtarimu pas Dievą gausybę malonių Katalikų Bažnyčiai. Tai vis nuopelnas šventojo jaunikaičio dorybių, kurių, kaip sako kardinolas Belarminas, buvo jame daugiau, negu paprastos žmogaus jėgos gali jų įgyti. Ko nebegalėdavo šv. Aloyzo darbštumas, tą dapildydavo Dievo malonė. Šv. Aloyzas yra gražiausis pavyzdys ne vien jaunimui, bet ir visiems tiems, kurie turi bet kokių reikalų su jaunimo auklėjimu. Jaunimo auklėtojai privalo viltis ne tiek jaunimo išgalėmis, kiek Dievo gerumu ir galingumu. Juk *Dievas gali viską padaryti*! (Mat. 19, 26).

Ypač daug rūpesčio reikia vaikų auklėjime. Juk tai Dangaus Karalystės paveldėtojai. Šv. Magdelana iš Pazi rašo, jog ji mačiusi šv. Aloyzą, mielai padedantį tiems, kurie uoliai ir sąžiningai darbuojasi vaikus auklėdami. Šv. Aloyzas yra *jaunimo globėjas*. Viską, ką tik jaunimui mes gera padarysime, šv. Aloyzas laikys sau padaryta.

Sv. Aloyzas yra šventas kunigaikštis. Visi žemiški turtai ir garbė praeina, ir tik šventas jų vartojimas duoda amžinų nuopelnų. Nieko amžinasčiai nebus iš turtuolių ir kunigaikščių, jeigu jie nesistengs būti šventais kunigaikščiais, kokiu buvo šv. Aloyzas. „Palaimintas turtuolis, kurs atrastas be dėmės, kurs nenuėjo paskui auksą ir neturėjo vilties piniguose ir turtuose. Kas jis ir mes jį girsime? nes jis padarė stebuklingų dalykų savo gyvenime“ (Ekli. 31, 8—9).

Sv. Aloyzas yra šventas vienuolis. Vienuolis siekia krikščioniškos tobulybės nuolatiniu pildymu amžinų apžadų neturto,

skaistybės ir paklusnumo. Šv. Aloyzas buvo pavyzdingiausis ir švenčiausis vienuolis, kurs aiškiai pasauliečiams rodė, kad šalia šio gyvenimo prabangų ir žemiškų linksmybių žmogus turi aukštesnių gėrybių, būtent, sielos turtus, dorybes šventumą. Geras vienuolis turi didelės įtakos žmonėse savo gražiu gyvenimu, malda ir pasiaukojimu Dievo garbei ir žmonijos labui. *Malda ir aukos pasaulį daro krikščionišką.* Šv. Aloyzas gyveno kaip tik tais laikais kada, buvo visokie išradimai, bet kartu ir žmonių atšalimas ir atpuolimas nuo Bažnyčios. Dievo Apvaizda budi prie savo Bažnyčios. Ypač tais laikais buvo reikalinga Jėzaus Draugija, kuri savo aštrumu, mokslu ir šventumu turėjo statyti tą visą, ką pasaulio dvasia ėmė griauti. Tarp tų uolių kovotųjų vienas iš pirmųjų buvo šv. Alozas.

Šv. Aloyzas buvo Jėzaus Draugijos papuošalas. Jis buvo ta palmė ir alyvmedis, kurio žiedais puošiama Dievo namų prieangis, kurio nuostabus gražumas traukė jaunikaičius Jėzaus Draugijos rūmuosna. Gerai žinoma istorijoje, kad joks kitas vienuolynas tiek persekiojimų neturėjo, kiek jėzuitų ordenas. Bet ir Kristaus žodžiai: *palaiminti persekiojimus kenčią,* visiškai išsipildė Jėzaus Draugijoje. Tą draugiją papuošė didelis skaičius šventųjų, kuriais ir šiandieną jėzuitai didžiuojasi randą užtarimą pas Dievą.

Ypač šv. Aloyzas padeda savo broliams jėzuitams. Juk jėzuitų svarbusis uždavinys yra jaunimo auklėjimas, lavinimas, mokymas. O šv. Aloyzas tapo viso jaunimo globėju, patronu, kurs mielai užtaria pas Dievą kiekvieną jaunimo mokytoją. Turėdami Denguje tokį galingą užtarytoją, jėzuitai gali sakyti: *duokite mums jaunimą, o visa kita mes jums atiduodame.*

Taigi šventa tiesa, ką amžinoji Išmintis yra pasakiusi: „Įsižiūrėkite į lauko lelijas, kaip jos auga: jos nesidarbuoja ir neverpia; tačiau aš sakau jums, kad ir Salemonas visoje savo garbėje nebuvo taip apsivilkęs, kaip viena jųjų“ (Mat. 6,28—29). Lelija yra nekaltybės atvaizdas. Nekaltybei nebereikalingi papuošalai; ji pati yra didžiausia gražybė. Nekaltybei nebereikalingas pasogas, nes ji savaime yra didžiausis turtas; ji yra didžiausis stebuklas, nes savo gražumu užkariauja galingiausių karalių širdis. „O, kaip gi graži nesutepta giminė su skaistumu! nes jos atmintis nemari ir ji žinoma ir pas Dievą ir pas žmones“. (Išm. 4, 1).

Ak, ir visa tai kuo pilniausiai įvyko šv. Aloyze! Dangus ir žemė šaukė ir skelbė pasauliui jo skaistybę: „Tu Jeruzalės garbė, tu Izraėlio linksmybė, tu mūsų tautos šlovė, nes pasielgei kaip vyras, ir tavo širdis buvo stipri, nes mylėjai skaistybę ir po savo vyro nežinojai kito; todel sustiprino tave Viešpaties ranka ir tu būsi pašlovinta per amžius“ (Jud. 15,

10—11). Ir mes, Brangieji Skaitytojai, garbinkime šv. Aloyzą ir šaukimės jo užtarimo Danguje pas V. Dievą, kuo dažniausiai kalbėdami šitą šv. Aloyzo maldelę:

Malda šv. Aloyzui.

O Šventasai, angelų dora papuoštasai, Aloyze! Kad ir neverta(s) tavo garbintoja(s), tačiau pavedu tau ypatingu būdu mano sielos ir kūno skaistybę. Per savo angeliškąjį skaistumą teikis mane nesuteptajam Avinėliui, šv. savo Motinai, Panų Panai, pavesti ir nuo visų sunkių nusidėjimų išlaikyti. Išmelsk man, kad aš niekados į kūno nusidėjimą neįpulčiau, bet matydamas mane gundomą, ar progai esant, atitolink nuo manęs visas nešvarias mintis, kūno sujudimus, sužadink manyje amžinatvės ir Jėzaus prikaltojo prie Kryžiaus atsiminimą, įspausk giliai širdin šventos Dievo baimės jausmą, uždek manyje Dievo meilės ugnį, kad tave žemėj sekdama(s) nusipelnyčiau danguje su tavimi Dievą regėti. Amen.

(100 d. atlaidų sykį per dieną Pijus VII 1802 m. kovo 6 d.)

(Galas).

2,50 Rbl.

„Šviesos“ spaustuvė
KAUNAS
Jakšto gatvė Nr. 2.